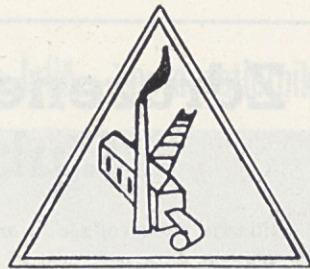

NAŠE DELO

GLASILO DELOVNIH KOLEKTIVOV ZDRUŽENIH PAPIRNIC LJUBLJANA IN PAPIRNIC KOLIČEVO

Ločili smo se

VEVČE, MARCA — Pravijo, da po sedmih letih zakona pride do hude krize. Nekateri namigujejo tudi na trinajsto in dvajseto leto. Arthur Müller je napisal na to temo prijetno komedijo »Sedem let skomin«. Kaže, da tudi gospodarske organizacije niso imune, kadar napade virus desintegracije. Po osmih letih skupnega dela kolektivov Vevč in Medvod so delavci Medvod dali pobudo: pojdimo narazen zaradi višjih ciljev. V obširnih dokumentih, ki so jih poslali iz Medvod delavskemu svetu Združenih papirnic, so detaljno opisali elemente, ki narekujejo pomemben korak v njihovem nadaljnjem razvoju. Poslane materiale je delavski svet Vevč na svoji seji dne 25. IX. 1969 proučil in sprejel sklep, da ne bo oviral medvoškega kolektiva v njegovih odločitvah.

Nekatere člane vevškega delavskega sveta je neprijetno prizadelo nekaj trditvev v poslanih materialih, ki ne ustrezajo, po njihovem mnenju, resnici. Zato je bil sprejet sklep, naj na prihodnjem zasedanju obeh delavskih svetov da direktor podjetja poročilo, iz katerega bo razvidno, koliko so take trditve upravičene.

Na skupnem zasedanju delavskih svetov Vevče-Medvode sem dal pismeno »kratko obrazložitev«, v kateri sem opisal na osnovi združitvenih dokumentov stvarno stanje. Na željo nekaterih članov kolektiva Vevč in tudi Medvod, naj dam »Kratko obrazložitev« v Naše delo, sem omejen opis malo razširil in s tem skušal napraviti jasnejšo sliko o naših odnosih.

Poglejmo najprej spetakljive trditve v dokumentu »Izločitev«.

V drugem dokumentu »Zapisnik zborna delovne skupnosti Tovarne celuloze Medvode, dne 5. 8. 1969« pa pišejo Medvodčani takole: »da so organizacije v tovarni (sindikatu, mladina, OOKZ) razpravljale o tem problemu. Že v začetku junija so o tem sprejeli stališče, da taka integracija, kot je bila sedaj z Vevčami, sploh ni ekonomsko upravičena, niti koristna za nas.«

Torej, kako je bilo pravzaprav v resnici z našim skupnim delom? Za osvetlitev preteklih dogodkov je najboljšje vzeti v roke dokumente, ki vselej zgovorno pričajo o resnici. Le-ti niso pozabljivi kot smo mi, posebej, ko tako radi potegnemo na dan le ono, kar nam prija.

Na skupni seji delavskih svetov Vevče-Medvode dne 7. 12. 1961 je bilo sprejeto »Poročilo skupne komisije«. Ta dokument pove, da sta se kolektiva Vevč in Medvod dogovorila za naslednje: »Osnova za dohodek obrata Medvode so cene njihovih proizvodov, kot jim jih odredi družba s svojimi predpisi — kot je to primer sedaj — v primeru sprostitve cen pa so osnova za obračun tiste cene, kot jih formira tržišče.« Ne kaže izgubljati besed, ker slednji član delovne skupnosti tako v Medvodah kot v Vevčah ve, da smo se v vseh letih skupnega dela tega dosledno držali. Torej ekonomsko gledano ni bil ne eden ne drugi kolektiv kakorkoli prikrajšan v dohodku.

Večkrat je bilo slišati tudi očitke, da so bile Vevče v prednosti, ker so pobrale Medvodam vso celulozo in s tem menda še nekakšen extra dobiček. Resnica v svetu je ta, da dolgoročne pogodbe dajejo kupcu vselej za kak procent cenejšo celulozo pred onimi, ki kupujejo danes tu, jutri tam. Medvodčani pa niso pri ceni nikdar popustili niti za paro. Direktor Slavko Zule je napisal v svojem potnem poročilu po povratku iz Italije naslednje: 2. Italijansko-francoska partnerja želita na osnovi pogodbe določen skonto na svetovno ceno (ki je pa seveda ni mogoče tako enostavno določiti). Skonto bi bil utemeljen na podlagi garantiranega odjema velikih količin ter na dejstvu, da odpadejo stroški za obdelavo trga.

Torej v svetu je normalno, da pomeni za dolgo dobo garantirana prodaja določenega izdelka lepo komercialno prednost. V Jugoslaviji vse dotlej, dokler je vladala na tržišču distribucija, pomeni zagotovljena dobava surovin tudi lepo prednost. Toda verjetno lahko brez mnogo pomisleka trdim, da je prednost zagotovljene dobave celuloze Vevčam docela enaka prednost zagotovljene prodaje v Medvodah.

V istem dokumentu »Poročilo skupne komisije«, ki sta jo vodila bivša direktorja Jelen in Berčič, je razvidno, da je bilo doseženo popolno soglasje pri usklajevanju investicijskih programov obeh podjetij. Takole je napisano: »Obrat Medvode je v obdobju 5-letnega perspektivnega plana usposobiti za moderen obrat proizvodnje beljenih vlaken, gledano s stališča, da pride podjetje čimprej do zadostnih količin uporabljenih vlaken tudi z uvedbo proizvodnje polceluloze.

Člani DS Medvod in Vevč glasujejo za »ločeno življenje«

V zvezi s temi bi se sedanja faza izgradnje t.j. lužilnica, separacija in belilnica dopolnila z izgradnjo polceluloze v starem obratu, z rekonstrukcijo izžemalnega stroja in potrebno prilagoditvijo belilnice.

S končanjem te faze bi pridobili ca. 15.000 ton beljenih vlaken polceluloze in celuloze, s čimer bi bil v znatni meri rešen problem kvaliteten surovin za obrat Vevče.

Komisija pripominja, da so do sedaj izvršeni laboratorijski preizkusi proizvodnje polceluloze v Inštitutu na Vevčah dali zelo ugodne rezultate ter je soditi, da bo tudi ekonomska stran te proizvodnje ugodna.

Druga faza izgradnje obrata Medvode pa bi vsebovala:

Postavitev nove kuharije, kotlarne, druge polovice belilnice, novega izžemalnega stroja in naprave za oparjevanje odpadne lužnice, skupno s postavitvijo drobilnice lesa.

Po obsegu proizvodnje naj se upošteva maksimalne količine, ki so bile predvidene po svočasnih projekcijah in v končni fazi vključujoč naprave za proizvodnjo suhe celuloze.

V obratu Vevče se naj razvije finalizacija proizvodnje. Glede na to, da so zahteve po kvaliteti papirjev, tako na domačem, predvsem pa na zunanjem tržišču vedno večje in da je danes praktično skoro nemogoče konkurirati v inozemstvu s papirji, ki niso površinsko oplemeniteni, klejeni ali lahko premazani, zato je vsekar potrebno, da se pri dopolnitvi obrata Vevče da prednost postavitvi stroja za površinski premaz, rekonstrukciji I. papirnega stroja ter njegovi usposobitvi za površinsko klejenje in premazovanje v sušilni skupini. Da bi bilo podjetje konkurenčno na zunanjem tržišču, je nujno predvideti v tem okviru tudi napravo za klimatiziranje papirjev, kar je danes ena izmed zahtev ne samo ofsetnih, pač pa tudi drugih vrst papirjev.

V nadaljnji fazi je treba nujno rešiti v obratu Vevče nergetsko vprašanje z razširitvijo kotlarne in v njegovi nadaljnji izgradnji izvesti postavitev V. papirnega stroja za izdelavo sanitarnih papirjev ter papirnega stroja VI. za izdelavo permagim papirjev.

V nadaljevanju poročilo pove, da Medvode rabijo v letih od 1961 do 1965 okrog 5 milijard dinarjev in Vevče pa 3,4 milijarde.

Poglejmo kaj smo uresničili v času, ko smo bili skupaj. Medvode so končale prvo fazo leta 1964. Ta faza je bila v bistvu precej bogatejša, kot je bila prvotno predvidena. Program je predvideval le 15.000 ton polceluloze in celuloze, končana prva faza pa je dala dobrih 17.000 ton beljene celuloze. Torej bistveno več po vrednosti izdelka in po količini za 15 % več. Kako velike težave so bile pri izgradnji, vedo povedati predvsem Medvodčani sami. Povsod so nas odpravili.

Prednost so imele nove tovarne v manj razvitih krajih. Konjunktura za papirno industrijo je začela popuščati. Družba je z vsako reformo npr. leta 1961 in tudi 1965 pritiskala cene papirjev in celuloze navzdol. Skladi podjetja so bili iz leta v leto manj vredni. Razvoj obeh tovarn je bil precej počasnejši od predvidenega. Vevče npr. do konca programskega leta, tj. 1965, niso investirale niti dinar po predvidenem programu. Rekonstrukcija prvega papirnega stroja je bila izvršena leta 1966; premazni stroj je začel obratovati šele leta 1968. Ves denar smo vlagali v Medvode. Prva faza je stala 1,2 milijarde dinarjev, Vevče so dale 399 milijonov iz svojih skladov. Pri bivši Splošni gospodarski banki smo dobili posredno zaradi integracije 150 milijonov posojila. Papirna in celulozna industrija nista dobili takoj kot v Jugoslaviji tudi v Sloveniji nobene podpore. V istem času so namreč železarji investirali desetine milijard družbenega denarja, da ne govorim o elektroniki in drugih.

Razumljivo je, da je bil v Medvodah premor po letu 1964 zelo mučen. Zato so Medvodčani v času, ko so Vevčani začeli uresničevati prvo fazo programa, začeli pritiskati za nadaljnji investicijami. Prav izsilili so del programa druge faze. Postavili so, s pomočjo Privredne banke Beograd in garancijo Vevč, oddelek za proizvodnjo pinotana. Garancijo so dali Vevčani zastoj. Banke garancije krepko zaračunajo.

Po letu 1968 je zopet nastopil neprijeten odmor. Obe tovarni morata čakati. Vevčani vemo, da ne moremo naprej, dokler ne bo premaz tehnološko osvojen in finančno odplačan. Medvodčani pa mislijo drugače: Za nas čakanja ni! Zato so šli na pot ločitve z Vevčami in v povezovanje z več partnerji, poleg Vevč še Sladki vrh in Količevo, pa še z Italijani povrh. Slovenci imamo lep pregovor: »Vsakdo je svoje sreče kovan.« (Nadaljevanje na 2. strani)

Članom delovnega kolektiva papirnice Količevo

Količevo, marca — V zadnji številki Našega dela smo obljubili, da vas bomo podrobneje seznanili s proslavo 50. obletnice naše tovarne. Dne 26. februarja je delavski svet podjetja sprejel vse ustrezne sklepe v zvezi s praznovanjem te obletnice in hkrati odobril vse predvidene izdatke za to slovesnost.

Računovodstvo podjetja bo ob koncu aprila vsakemu delavcu ne glede na delovno dobo izplačalo 300.— din kot izredno prvomajsko nagrado. Vsem našim 136 upokojevcem bomo pred 1. majem poslali pismeno posvetilo in vsakemu v pismo priložili 120.— din.

Prvega maja bo ob 10. uri dopoldne v dvorani komunalnega centra v Domžalah svečana proslava z naslednjim sporedom:

— O pomembnem jubileju tovarne bo govoril direktor podjetja.

— Po njegovem govoru bo predsednik delavskega sveta tistim delavcem, ki jim letos poteče 20 let dela v tovarni, izročil 57 ženskih in 106 moških ur z vgraviranim posvetilom. To priznanje bo torej dobilo 163 upravičencev. Vrednost vsake ure bo okoli 500 din.

— Spored bo nadaljeval svetovno znani Slovenski oktet, ki bo zapel več pesmi, vmes pa bo z nekaj izbranimi recitacijami nastopil mojster umetniške besede Stane Sever.

Slovesni del prireditve bo po predvidevanju trajal najdlje do 12. ure, vodil pa ga bo znan radijski in televizijski napovedovalec Marjan Kralj.

Vsi udeleženci proslave bodo pri kraju sporeda primerno pogoščeni. Vsak bo dobil izbrano kosilo in steklenico dobrega vina. S tem bo naša kolektivna proslava tudi končana približno ob 15. uri popoldne.

Delavski svet podjetja je v zvezi s to našo prvo podelitvijo priznanj za 20-letno delo v tovarni sprejel važen sklep, da morajo spominske ure dobiti tudi vsi kasnejši upravičenci, ki v tem letu te pravice še nimajo. Enakovredne ure naj bi podeljevali v razdobju vsakih 5 let. Kolikor pa bi bil kdo od upravičencev upokojen pred določenim rokom skupne podelitve, bo spominsko uro prejel takoj po upokojitvi. S tem sklepom je delavski svet izrazil pravico do tega posebnega priznanja vsem članom našega kolektiva, ne pa samo tistim, ki jim to gre ob 50-letnici tovarne.

Naj končamo to informacijo z obvestilom, da tovarna na praznik 1. in 2. maja ne bo obratovala. S tem bo vsem članom kolektiva omogočeno, da se prej opisane svečanosti polnoštevilno udeležijo. To pa je tudi želja organov upravljanja in družbeno političnih organizacij našega podjetja, še prav posebej pa to želi prireditveni odbor.

I. S.

Združene papirnice Ljubljana

Gibanje proizvodnje v mesecu februarju 1970

	Plan	Doseženo	Izkoriščenje kapacitet I. 1969	I. — II. 1970
Klasični papirji	100	100,6	91,1	84,2
Premazani papirji	100	75,1	46,5	55
Papir skupaj	100	96		
Lesovina	100	105,2		

Proizvodnja papirja v mesecu februarju ni dosegla planirane višine predvsem zaradi manjšega števila obratnih dni. Zastoji na PS so bili v poprečju nekoliko višji od preteklega leta (5,3 %), vendar le na III. PS kot posledica raznih manjših popravil po rekonstrukciji. Izmet se je pri izdelavi klasičnih papirjev znižal za ca. 0,5 % v primerjavi s preteklim letom. Ca. 30 % papirjev smo izdelali v ofset kvaliteti, precej bankposta ter mehanografskih papirjev, manj pa kulerjev. Spričo večjega povpraševanja po premazanih papirjih je narasla tudi proizvodnja za ca. četrtino glede na pretekle mesece. V glavnem smo izdelovali papirje z enostranskim premazom »Slavija« ter obojestransko premazano »Avalo«. Znižal se je tudi izmet in sicer pri »Slaviji« od 18 % v I. 1969 na 17 % ter pri »Avali« od 25 % na 20,5 %.

Proizvodnja lesovine se je zvišala glede na plan za 5 %, ker smo vključili v pogon še en izžemalni stroj.

Ločili smo se

(Nadaljevanje s 1. strani)

vač.« Vevče bodo svobodnejše zadihale po letu 1971, ko bomo odplačali skoro vse obveznosti. Zato danes samo projektiramo novo kotlarno, rekonstrukcijo IV. papirnega stroja, nove turbine na Fužinah, novo transformacijo; stara tovarna rabi še in še.

Ne glede na ne preveč lepo poteto Medvod, da so se ločili od Vevč, smo takoj podprli širše povezovanje. V doglednem času bomo rabili precej več celuloze, kot je imamo zagotovljene po desetletni pogodbi z Medvodami. Zato smo obljubili tudi finančno pomoč v višini 10 milijonov novih dinarjev.

Površna presoja opravljenega dela na področju programiranih investicij kaže pomembno korist, ki so jo Medvode dosegle v času združenega dela z Vevčami. Vevče so si v Medvodah ustvarile le to, da imajo danes na voljo primerno količino kvalitetne celuloze in da so vsaj v tem brez skrbi. Še vse drugačna pa bi bila povezava in obojestranska korist, ko bi Medvode ne samo vračale prežete denarje, ampak v enaki meri vložile svoj denar v Vevče, kar bi bilo ekonomsko prav in upravičeno. Ni odveč pomisliti, kako je Privredna banka Beograd ožela

Medvode pri investiciji za pino-tan. Privredna banka Beograd je dala kredit na triletno odplačilno dobo v višini nekaj čez 3 milijone novih dinarjev. Za to storitev je zahtevala banka vezavo sredstev v višini 3 mil. novih dinarjev za dobo petih let. Tudi Židje pred vojno niso postavljali tako hudih pogojev. Banka je s to pogodbo dobila trikrat večjo vsoto za kreditiranje še drugim partnerjem, seveda, če upoštevamo višino denarja in časovni red, po katerem so bili realizirani odplačilni in vplačilni deleži. Po razmejitvi finančnih in drugih obveznosti pred nekaj leti med Vevčami in Medvodami smo za ostanek kredita v višini okoli 4 mil. novih dinarjev zahtevali 3,4 % obrestno mero. Torej toliko, kolikor so obrestni na poslovni sklad. Privredna banka Beograd je zahtevala za kredit 8 % obrestni, medtem ko je za vezana sredstva dala 6 %. Vevčani so bili poštenjaki. No, to se danes ne ceni kaj prida.

Po vsem povedanem so Vevčani lahko še naprej upravičeno nezadovoljni in prizadeti, ko ima določen del medvoškega kolektiva integracijo Vevče-Medvode za ekonomsko neupravičeno in nekoristno.

Albin Vengust

Bližajo se volitve v DS

VEVČE, MARCA — Spet je leto naokoli in izteka se mandatna doba polovice članov delavskega sveta. Kako bomo letos izvedli volitve, Lani, dne 29. marca, je delavski svet podjetja izglasoval spremembe in dopolnitve statuta, s katerimi je bil odpravljen prejšnji skupni delavski svet podjetja in je njegovo vlogo prevzelo skupno zasedanje delavskih svetov Vevč in Medvod, obenem pa je

bilo število članov delavskega sveta podjetja, ki se volijo v Vevčah, povečano od 35 na 45. Tako smo imeli že od lani dva delavskega sveta in izločitev Tovarne celuloze Medvode ne bo imela za izvedbo volitev nobenih posledic, namreč ne bodo potrebne nobene nove spremembe.

Zaradi povečanja števila članov vevškega delavskega sveta na 45 je delavski svet sprejel ob lanskem razpisu volitev začasni sklep, da naj se voli 27 članov

delavskega sveta in sicer 22 članov na dve leti, 5 članov pa za eno leto. Letos poteka mandatna doba 18 članov, ki so bili izvoljeni v vevški delavski svet leta 1968 in petim članom, ki so bili na lanskih volitvah izvoljeni za dobo enega leta, torej skupno 23 članom, tako da bo treba letos izvoliti 23 članov, da se dopolni število 45.

Volitve morajo biti opravljene do 30. aprila, kot to določa republiški zakon.

J. M.

Direktor Celuloze tovariš Slavko Zule je na seji delavskega sveta dne 27. II. 1970 obrazložil stališče medvoškega kolektiva

Spet vsak zase

VEVČE, MARCA — Dne 27. II. 1970 sta se sestala na skupni seji delavskega sveta tovarne »Celuloza« in Združenih papirnic Ljubljana. Dnevni red seje je bil: Potrditev zaključnega računa za leto 1969 in izločitev tovarne »Celuloze« Medvode iz Združenih papirnic Ljubljana.

S pripojitvijo Medvod Vevčam s 1. januarjem 1962. leta je bil postavljen temelj za gospodarsko sožitje obeh tovarn. Za Medvode je ta korak v tedanjih pogojih pomenil ekonomski obstoj in rešitev problema rekonstrukcije in modernizacije zastarele tovarne celuloze. Sprejeta je bila enotna organizacija s centralnim vodenjem, na temelju dveh obratov. Tak način združitve je medvoški kolektiv takrat sprejel zaradi ekonomskih rezultatov, ki naj bi jih dosegli v združenem podjetju. Rezultati naj bi temeljili na programih razvoja obeh tovarn, združevanju in prelivanju sredstev, enotnem nastopanju na tržišču in na ekonomičnosti poslovanja.

V tem času skupnega dela je bila v Medvodah izvršena prva faza rekonstrukcije. Kar polovica tovarne je postala nova: priprava kisline, sortacija, belilnica. Rekonstrukcija je dala lepe rezultate. Druga faza izgradnje obrata Medvode naj bi vsebovala novo kuharico, kotlarno, drugo polovico belilnice, nov izžemalni stroj, drobilnico lesa. Seveda je bilo med tem časom tudi na Vevčah marsikaj novega. Popravljen je bil I. papirni stroj, narejena nova čistilna naprava in novi razpuščevalci. Po programu je bila postavljena premazna naprava z vsemi dodelavnimi stroji.

V obdobju 5 let po združitvi kažejo grobi podatki, da je bilo investicijskih sredstev za Medvode na razpolago nad 5 milijard S din, za Vevče pa le 3,34 milijarde S din. To in pa površna presoja opravljenega dela o izvršenih investicijah kaže na veliko in pomembno korist, ki so jo Medvode dosegle v času združenega dela z Vevčami. Seveda so si Vevče s to investicijo zagotovile stalno dobavo primernih količin kvalitetne celuloze.

Dne 5. avgusta lanskega leta je bil v Tovarni celuloze Medvode sklican zbor delovne skupnosti. Na zboru so obravnavali:

1. Poročilo o pripravi za rekonstrukcijo tovarne v sodelovanju z inozemskimi in domačimi partnerji.

2. Sklepanje o izločitvi tovarne iz Združenih papirnic Ljubljana v samostojno podjetje in sklepa-

nje o novi obliki integracije s papirnicami.

V poročilu o pripravi za rekonstrukcijo je direktor medvoške tovarne dipl. oec. Slavko Zule obrazložil tri variante. Prva varianta predlaga popolno rekonstrukcijo, po kateri naj bi tovarna od dosedanjih 17.000 ton prešla na proizvodnjo 100.000 ton celuloze. Druga varianta bi upoštevala stari program, ki bi povečal proizvodnjo na 30.000 ton in tretja, da bi se proizvodnja povečala samo za 1000 ton. Za prvo odločitev bi bilo potrebno ca. 29 milijard S din, za drugo 7 in za tretjo 1 milijardo, seveda brez obratnih sredstev. V nadaljnji obrazložitvi je direktor Zule obrazložil stališča strokovne grupe, ki je bila mnenja, da po sedmih letih obstoja integracije z Vevčami, v Medvodah vedno bolj prihaja v ospredje vprašanje smotnosti in upravičenosti nadaljnega obstoja z Vevčami. Ugotovili so, da v oksestanje oblike integracije njihove tovarne v okviru Združenih papirnic načrtov ne morejo uresničiti. Zato je nujno, da gredo v drugo obliko integracije z Vevčami.

Ta stališča je direktor Slavko Zule obrazložil tudi na skupni seji obeh delavskih svetov dne 27. II. 1970, kjer je bilo med drugim rečeno:

Najvažnejši razlogi, ki so dali pobudo za skupni sestanek: Če opazujemo situacijo z ene ali druge strani, ni namen, da delamo probleme iz preteklosti. Želimo pogledati naprej in iskati našo bodočnost. To, kar bo danes sklenil delavski svet Vevče — Medvode, je važen moment za nadaljnji razvoj »Celuloze« Medvode.

Želja našega delavskega sveta, strokovnega aparata in celovitega kolektiva je, da bi sodelovanje z Vevčami ostalo še nadalje čim tesnejše. Želimo, da bi v Medvodah imeli celulozo najboljšje kvalitete. Papirnica Vevče bo naš poslovni partner, kateremu bomo redno dobavljali maksimalne količine kvalitetne celuloze.

Želimo, da bi bodoče podjetje v Medvodah imelo novo osnovo, da bi bilo bolj ekonomsko utemeljeno kot do sedaj, da bi se odvijalo globlje in bolj iskreno sodelovanje itd. Na teh novih osnovah pa naj bi torej dosegli čim ugodnejše rezultate za našo tovarno in tudi za Papirnico Vevče.

Pri našem predlogu za izločitev ne gre za spremembo dejanskega stanja. Z današnjim sklepom delavskega sveta, le-ta dobi formalno pravno obliko. Že danes predstavlja poslovanje med Papirnico Vevče in »Celulozo« Medvode, poslovanje dveh samostojnih podjetij. Strokovne službe so ločene, dohodek ustvarja vsaka tovarna zase. Želimo poudariti, da gre za dve tovarni, ki vsaka zase nosi odgovornost za rezultate svojega dela. Dejstvo je, da so Medvode zaostale v svojem razvoju. Medvoška tovarna je najstarejša tovarna celuloze v Srednji Evropi. Medtem ko so bile v Jugoslaviji zgrajene nove, moderne tovarne celuloze in papirja, ki žal poslujejo z izgubo, obratujejo Medvode le z majhnimi spremembami. Če v našo tehnologijo ne bo odločnejšega posega, bo tovarna propadla. Z obstoječim stanjem podjetja lahko obratuje maksimalno 15 let. To so bili razlogi, ki so nas napotili k rekonstrukciji tovarne. Ko postavljamo perspektive naše tovarne, se ne odrekamo pomoči in sodelovanju Papirnice Vevče, kot našemu najstarejšemu partnerju.

Naši programi so širši, kot bi bili lahko v interesu Papirnice Vevče. Prisiljeni smo bili iskati sodelovanja na področju papirne industrije pri papirneah: Sladki vrh, Količevo, Vevče in si zago-

tovi prodajo celuloze z dolgoročnimi pogodbami. Imamo stike z italijansko papirnico SNIA VISCOSA — Milano, ki bo kreditirala našo tovarno in francosko enakovrstno firmo.

Papirnica Vevče pri sedanjih kapacitetah papirnih strojev ni zainteresirana za rekonstrukcijo in razširitev Medvod. Njene potrebe po sulfatni beljeni celulozi iglavcev so zadovoljene v količinah od 8.000 do 12.000 ton letno. V okviru teh količin je sklenjena med podjetjem in tovarno dolgoročna kupoprodajna pogodba za obdobje desetih let. Potrebe papirnice Vevče bi se povečale šele po zgraditvi V. papirnega stroja. Zato je vsa svoja razpoložljiva sredstva in sredstva najetih kreditov usmerila v izgradnjo premaznega stroja ter rekonstrukcijo papirnih strojev in nekaterih proizvodnih oddelkov, ki predstavljajo ozko grlo v proizvodnji. Zaradi tega matično podjetje ni zainteresirano, niti sposobno prevzeti riziko za celotno investicijo v Medvodah.

Zbor delovnih ljudi v Medvodah je na podlagi takih obrazložitvev in izvajanj sprejel naslednji sklep:

SKLEP

Na podlagi 74. člena in 216. člena TZP ter 97. in 98. člena statuta Združenih papirnic Ljubljana je zbor delovnih ljudi Tovarne celuloze Medvode s.o.p.o. soglasno sprejeli dne 5. 8. 1969

predlog

o izločitvi Tovarne celuloze Medvode

1. Tovarna celuloze Medvode s.o.p.o. Združenih papirnic Ljubljana se izloča v samostojno podjetje.

2. Dosedanje ime tovarne »Tovarna celuloze Medvode« in poslovni predmet ostaneta po izločitvi v samostojno podjetje nespremenjena.

Predlog o izločitvi Tovarne celuloze Medvode v samostojno podjetje daje zbor delovnih ljudi v odločanje delavskemu svetu podjetja Združenih papirnic Ljubljana.

Sklep so podpisali: Niko Dime kot predsednik delovnega predstava zbora in obenem predsednik DS tovarne Medvode, da-lje Jože Lejko in Vukasin Luto-vac kot član delovnega predstava.

Oba delavskega sveta sta o vsem tem razpravljala na svoji seji 27. II. 1970. Navedli smo medvoško obrazložitve, ki pa po mnenju nekaterih članov DS ni bila popolnoma prepričljiva. Zato so spraševali o dobrih in slabih posledicah tega ukrepa, o smotnosti odločitve, o materialnem odnosu med Medvodami in Vevčami ob tem važnem dogodku in podobno.

Ob zaključku je prišlo do glasovanja. Že v zapisku zbora delovne skupnosti Tovarne celuloze Medvode z dne 5. 8. 1969 ob 6. uri je bilo v diskusiji (Jože Lejko) med drugimi navedeno: »Ker pa mi po novih spremembah statuta centralnega delavskega sveta nimamo, rešuje take skupne zadeve DS Papirnice Vevče in DS tovarne na skupnem zasedanju. Tako bo vseh naših 21 članov DS na tej seji prisotnih in mislim, da kolikor bo zbor sprejel predlog, je dolžnost članov našega DS, da z glasovanjem dosežemo, da se ta predlog na CDS dokončno sprejme.« In res so vsi prišli.

Predlog je bil sprejet. Zanj je glasovalo 38 članov, proti 5, glasovanja so se vzdržali 4 člani.

Ker je to pomemben dogodek za eno in drugo tovarno, upamo in želimo, da bo sodelovanje v bodočnosti res teklo v korist obeh kolektivov in da bo naša širša skupnost lahko pozitivno ocenila ukrepe, o katerih progresivnosti pa sedaj še ne more nihče reči dokončne besede.

S. R.

Vrednost točke za 12 preteklih mesecev od vključno marec 1969 do vključno februar 1970.

Brusilnica	3,88
Polnila-lepila	3,91
Ps I.	4,04
Ps II.	4,02
Ps III.	3,86
Ps IV.	3,75
Strojna dodelava	3,42
brez točka ur za normo	3,78
Ročna dodelava	2,95
brez točka ur za normo	3,87
Energaja	3,80
Premaz	3,89
Vzdrževanje	3,91
Razkladalci	2,91
brez točka ur za normo	4,87
Nakladalci	4,75
Strokovne službe	3,77
Podjetje	3,65

Intervju z Ernestom

KOLIČEVO, MARCA — Tokrat vam v naši rubriki predstavljamo enega izmed mnogih naših vestnih in marljivih delavcev, ki s svojim delom prispevajo k nemoteni proizvodnji in boljšemu standardu naših ljudi. To je Ernest Seilnacht, vodja ključavničarske skupine v naših kovinarskih delavnicah.

— Ernest, bi nam zaupal od kje imaš takšen priimek in kako je potekala tvoja mladost?

Rodil sem se leta 1915 na pravem Dunaju — ne na tistem pri Moravčah — kot nezakonski sin matere, doma iz Slovaške. Nato so me vzeli v oskrbo moji kaksnejši varuhi in z njimi sem živel do šestega leta na Koroškem. Od tam smo se preselili za eno leto na Češko, nato pa v Ljubljano, kjer sem se tudi izučil ključavničarskega poklica v bivših Strojnih tovarnah. Ko sem se izučil, je bila ravno gospodarska kriza in zato sem ostal eno leto brez dela. Da pa bi le zaslužil kak dinar, sem pomagal montirati smuči v neki trgovini. Še istega leta v jeseni me je sprejel — na posredovanje moje sestre — na delo bivši lastnik naše Papirnice, industrialec Fran Bonač, kot pazilca sita na drugem papirnem stroju. Do začetka druge svetovne vojne sem delal še na različnih delovnih mestih, po vojni pa sem prišel v delavnice, kjer delam še danes.

— Se dobro spominjaš starega lastnika papirnice?

Kako da ne, saj mi je njegovo oficirsko ponašanje še danes pred očmi. Ko sem stal pred njim, so se mi tresla kolena. Delal mi je, naj grem kar takoj v Količevo in se javim pri direktorju Wultschu. Hitro sem stekel domov, natrpal v nahrbtnik nekaj perila in drugih stvari, vzel kolo in se jadrno odpeljal v Količevo, kjer me je mrkih oči sprejel direktor in mi dal delo.

— V kakšnem spominu so ti ostali prvi dnevi v papirnici?

Zelo sem bil razočaran, ker se je v Papirnici govorilo po nemško. Vsa odgovorna delovna mesta so bila v rokah nemško govorečih ljudi. Med to množico nemških ljudi mi je bilo malo lažje, ker sta tu že delala prijatelja Bukovec in Ausec, s katerima sem se poznal že v Strojnih tovarnah. Zelo me je tudi presenetilo, ker delavci v papirnici še

niso bili tako organizirani kot v Strojnih tovarnah, kjer sem se izučil.

— Ernest, mi lahko poveš, kaj ste občutili delavci, ko ste po osvoboditvi prevzeli papirnico v svoje roke?

— Neizmerno sproščenost in trdo voljo do dela, zavedajoč se, da bo tisto, kar bomo zgradili in naredili, naše. Z veseljem smo hodili na udarniška dela, da bi si čimprej zgradili boljše življenjske in delovne pogoje. Žal, zdaj tistega idealizma in volje ni več med nami.

— Kaj meniš Ernest o samoupravljanju v naši papirnici?

— Zamerim vsem tistim članom delavskega sveta, ki hodijo na sestanke samo poslušat in prikimovat, ne pa tudi stvarno sodelovat.

— Kako si zadovoljen s svojim delom, svojimi sodelavci in mesečnimi dohodki?

— V svojem delu uživam, reči pa moram, da bi se moralo delo bolje organizirati, delavnice pa opremiti z boljšimi stroji, saj smo po opremitvi že slabši od obrtnikov. S sodelavci se dobro razumem, saj delamo že dolgo skupaj, z mesečnimi dohodki pa je tako, da ne dohiteva več iz dneva v dan višjih cen.

Kaj pogrešaš v naši Papirnici?

— Pogrešam kulturno prosvetno in športno življenje. Veš, po vojni smo imeli v Papirnici svoje društvo, v katerem so se delavci v prostem času ukvarjali z dramatikom, petjem, športom in plesom. Zdaj pa vsega tega ni več. Smili se mi mladina, ko jo vidim brezciljno sedeti v zakajenih krčmah ob kozarcu žganja. Kaže, da v ljudeh ni nobenega idealizma več, temveč se samo kosajo, kdo bo imel več in boljše.

— Ernest, imaš kaj takega, kar ti leži na srcu in bi rad povedal?

— Imam, in to več stvari.

Prvič: Maja bo 50-letnica obstoja naše Papirnice. Vprašam se, zakaj ne bi raje praznovali 35-letnico delavske stavke, ki je nam delavcem prinesla tisto, kar bi bilo res vredno praznovati.

Drugič: Delavski svet je pred dvema letoma ukinil nadomestilo za vožnjo. Imam predlog, da bi vsakemu, ki ima pol ure daleč do Papirnice, dali nadomestilo za vožnjo, to pa iz naslednjih vzrokov. Tisti, ki stanuje blizu, ima prvič pravico do kredita za gradnjo družinske hišice, drugič pa mu ni treba eno uro ali še prej iti na delo.

Tretjič: od leta 1935 dalje sem bil član gasilske čete, od leta 1948 dalje pa tudi njen poveljnik in mislim, da sem si v teh letih pridobil mnogo izkušenj na tem področju. Lansko leto pa sem od odgovorne osebe dobil nezaupnico. Vprašujem se, kaj je vodilo tisto osebo do te odločitve?

Četrtrič: Sprašujem se, kaj počne sindikalna organizacija, ko ne reagira na stvari, ki se dnevno porajajo in, ki so življenjskega pomena za našega delavca. Kot npr. povečanje cen ob istih dohodkih, dalje nadomestila za vožnjo, otroško varstvo, izventovarniško življenje delavcev ipd.

— Še tole, Ernest, kje in kako preživljaš svoj prosti čas?

— Ker imam dva otroke, ki študirata, moram še po rednem delu zaslužiti kak dinar, da jima omogočim normalen študij. Kadar pa le morem, skočim v ljubljansko Opero, v kino ali pa na plesno prireditve. Veš, že od mladih let rad plešem, pa tudi hčerka se aktivno bavi s športnimi plesi.

— Ernest, najlepša hvala za odgovore, prosil bi te samo še to, če imaš morda predlog, kdo bi prišel prihodnjič na vrsto za intervju.

— Imam. Delovodje.

CO

Zaposleni — ki so že ali bodo v letu 1970, tako kot podjetje, praznovali 50-letnico

1. Franc Bergant, 5. 12. 1920
2. Jožefa Kepec, 14. 1. 1920
3. Rine Kosmatin, 18. 5. 1920
4. Mari Perne, 20. 1. 1920
5. Franc Starin, 29. 1. 1920
6. Ana Švarc, 21. 7. 1920
7. Ivo Brinovec, 9. 12. 1920
8. Marjan Černe, 11. 6. 1920
9. Ivo Sone, 9. 11. 1920

Tehnični direktor inž. Božo Iglič — petdesetletnik

Tehnični direktor dipl. inž. Božo Iglič

Vevče, marca 1970. — Srečaval sem ga kot kratkohladačnika, v višjih razredih pa kot doraščajočega fanta, na hodnikih tedanje 1. državne gimnazije v Ljubljani. V letnih poročilih ob zaključku vsake učne sezone je bilo njegovo ime tiskano z mastnimi črkami — znak, da je letnike izdelal z odličnim uspehom. Ze med študijem na fakulteti za naravoslovje je bil zaposlen v več podjetjih papirne stroke kot npr. v Niclasdorfu (Avstrija), Prijedoru, Radečah, Vidmu. Kot dipl. inženir kemije je pri nas nastopil delo 10. 2. 1949 in prevzel dolžnosti šefa obratnega laboratorija. S sklepom delavskega sveta je 17. 7. 1957 postal tehnični direktor Papirnice Vevče, še kasneje pa pomočnik direktorja — vodja tehnične službe.

Njegove živo aktivne dejavnosti ne zasledimo samo v plodnem delu znotraj tovarne, ampak je sodelavec številnih vzgojno-izobraževalnih in raziskovalnih institucij doma in v svetu. Sodeluje na poklicnih in srednje strokovnih šolah papirne stroke, na fakulteti za naravoslovje — papirniška smer, je član odbora CPG, član mednarodne strokovne organizacije TAPPI (Technical Association of Pulp and Paper Industrie), član organizacije Cellcheming (Zah. Nemčija), član Österreichischer Vereinigung der Zellstoff- und Papierchemiker und Techniker itd.

V domači tovarni je kot strokovni organizator, svetovalec in vodja sodeloval in sodeluje pri neštetih malih in večjih investicijah. Pod njegovim vodstvom se krepi tehnični sektor in deluje kot velika zleza regulatorka in proizvajalka v telesu Papirnice Vevče. Njegovi nasveti in predlogi pa so dobrodošli tudi v drugih tovarnah papirne industrije Jugoslavije, kot nasveti visokega strokovnjaka in izvedenca v papirni stroki.

Pri vsem doseženem znanju pa je neumoren lovec za novimi dosežki, novo tehnologijo, za naprednimi idejami in kot tak razvija in skuša pomagati napredku tovarne v tehnološkem in organizacijskem smislu.

In inž. Iglič kot človek? Tu imamo premalo besed, da bi ga mogli opisati. Samo eno je gotovo. Kdorkoli ga je v teh letih srečaval v tovarni ali na cesti, vedno je imel zanj prijazno besedo in nasvet.

Ko v tem mesecu praznuje prehod v drugo polovico stoletja njegovega življenja, mu želimo še mnogo plodovitih let, zlasti pa veliko osebnih sreč. Tem željam pa naj se pridruži še naše iskrene čestitke.

Milan Deisinger

Socialistična zveza delovnega ljudstva danes

KOLIČEVO, MARCA — Republiška konferenca SZDL Slovenije je 3. marca t.l. sprejela dokument »Socialistična zveza delovnega ljudstva danes« in program za uresničitev tega dokumenta. Najbrž ne bo odveč, da se kot občani na eni strani, na drugi strani pa kot delovni ljudje v delovnih organizacijah seznanimo z enim izmed važnih izhodišč tega dokumenta. Nad 950 razprav je bilo posvečeno temu dokumentu, kar pomeni, da je slovenski narod skušal prek tega dokumenta izraziti najbolj temeljna vprašanja današnjega časa.

Naša družba se v tem obdobju nahaja na važni stopnji družbenega in ekonomskega razvoja in je zato potrebno določene opredeliti mesto, vlogo in način delovanja Socialistične zveze tudi v procesu družbene in gospodarske reforme. Teži se k temu, da se v mehanizmu delovanja SZDL realizira

načelo — da naj se družbena politika dejansko podružabi v tem smislu, da se skuša čim več delovnih ljudi — občanov pritegniti k sprejemanju odločitev in k reševanju vseh aktualnih vprašanj našega časa. V tem smislu bi morale zaživeti tudi vse ostale družbene — politične institucije, ki jih že imamo.

Dokument »SZDL danes« daje po svoji vsebini in metodi tudi programski aktivnosti novo kvaliteto, pri tem pa zelo jasno nakazuje smer nadaljnega izgrajevanja Socialistične zveze ter nakazuje tudi pot, da bo ta organizacija postajala vedno bolj učinkovit sestavni del vsebine samoupravljanja in osnovni dejavnik družbeno-političnega sistema.

Delovni ljudje morajo vsepovedno, zlasti pa v političnem delovanju razvijati visoko stopnjo kulturnega pristopa, strpnosti do drugih stališč. V družbenem dia-

logu ne sme biti prostora za demagogijo, laži, podtikanja, za blatenje ugleda ljudi itd. Zato so demokratske metode, (če se bodo v praksi uresničile), ki se zanje zavzema Socialistična zveza, tudi pot do resnične demokracije. Sleherni človek se mora čutiti odgovoren zato, da bodo v medsebojnih odnosih do kraja spoštovane in razvite te demokratske metode in oblike. Skratka, gre za proces odpiranja organizacij Socialistične zveze k članstvu — občanu nasproti. Ta proces, ki je začel, bo lahko še hitrejši in kvalitetnejši, če se bo vsak član SZDL zavedal pomembnosti sprejetega dokumenta ter ga v praksi skušal skupno z vsem delovnim ljudmi tudi uresničevati. Socialistična zveza pa mora povezovati napore delovnih ljudi, organizacij združenj v smeri nadaljnega izgrajevanja naše samoupravne socialistične družbe.

Milan Deisinger

Naš sodelavec Ernest

Izvleček iz poslovnega poročila za leto 1970

KOLIČEVO, MARCA — V tem prispevku želimo bralce seznaniti z nekaterimi najznačilnejšimi podatki in ugotovitvami iz poslovnega poročila za leto 1969. Pri tem bomo dali poudarek na sredstva in pa na dosežene finančne rezultate.

OSNOVNA SREDSTVA

Na dan 31. 12. 1969 je bilo stanje osnovnih sredstev naslednje:

	N din
— zemljišča	334.953
— zgradbe	22.519.002
— delovne priprave	54.487.320
Skupaj	77.341.275

Od skupne vrednosti osnovnih sredstev na dan 31. 12. 1969 je odpadlo na vrednost zemljišč 0,4%, na vrednost gradbenih objektov 29,1% in na vrednost delovnih priprav 70,5%. Struktura osnovnih sredstev se je na ta način nekoliko spremenila na škodo gradbenih objektov in v korist vrednosti opreme, katere delež se je od lanskih 68,6% povečal na 70,5%. Se pravi, da smo pri investiranju znatno več vlagali v vrednost opreme, kot pa v vrednost zgradb. Ta ugotovitev je vsekakor pomembna zaradi tega, da delovne priprave v mnogo večji meri prispevajo k večji in kvalitetnejši proizvodnji kot pa gradbeni objekti, ki so samo nujen pogoj in spremljevalec pri investicijskih naložbah.

Pri obravnavanju investicijskih naložb, oziroma pri strukturni sestavi sredstev ne bo odveč podatkov o tem, kako je s tem pri drugih tovarnah. V papirni industriji Slovenije odpade od skupne vrednosti osnovnih sredstev na vred-

nost opreme v letu 1967 le 66,7%, v industriji papirja SFRJ pa komaj 62%. Zanimivo je tudi to, da ima v Sloveniji samo Papirnica Radeče boljše razmerje v korist opreme od naše tovarne in najbrž ni naključje, da sta prav ti dve tovarni pri vrhu lestvice — glede rentabilnosti vloženih sredstev.

Drug resen problem, ki se vsiljuje pri obravnavanju osnovnih sredstev in ki je za naše podjetje zaskrbljujoč je — odpisanost osnovnih sredstev in še posebej odpisanost delovnih priprav. Stanje je v našem podjetju konec leta 1969 naslednje:

— odpisi gradbenih objektov znašajo	40,7 %
— odpisi delovnih priprav pa znašajo	59,3 %
— skupni odpisi za podjetje pa	53,7 %

Ugotavljamo, da so naše delovne priprave odpisane že skoraj 60% in da bodo ob pospešeni amortizaciji, za katero smo se odločili za leto 1970, kaj kmalu v celoti odpisane. Toda že ob takem stanju imamo stroje, ki so popolnoma odpisani in ki so tehnično ter ekonomsko zastareli.

Naj tudi pri obravnavanju odpisanosti osnovnih sredstev navedemo podatke za ostale tovarne papirja, oziroma podatke za Slovenijo in Jugoslavijo. Odpisanost je naslednja:

	Skupna osnovna sredstva %	Delovne priprave %
Papirnica Količevo 1969	53,7	59,3
SR Slovenija — 1968	45,2	50,3
SFRJ	28,6	30,0

Iz podatkov ugotavljamo, da so naše delovne priprave odpisane še enkrat več, kot pa to velja za Jugoslavijo ter da so tudi znatno bolj zastarele kot pa v ostalih podjetjih v Sloveniji. Večjo odpisanost delovnih priprav v Sloveniji imajo samo še v Sladkem vrhu, pa še tu so v preteklem letu vložili znatna sredstva v nove delovne priprave, tako da bomo konec leta 1969, ko bodo podatki znani, lahko ugotavljali, da smo glede odpisanosti na zadnjem mestu v Sloveniji.

Izhod iz takega stanja moramo iskati le v novih investicijah in rekonstrukcijah, ki pa morajo biti seveda ekonomsko in tehnično utemeljene, naložbe pa morajo biti realne ter v okviru možnosti, ki jih ima naše podjetje in banka, ki bi pri takih investicijskih naložbah sodelovala s krediti. Zato bo v letošnjem letu skrajni čas, da izdelamo srednjeročni program razvoja za obdobje 1971—1975 ter končno tudi program

perspektivnega razvoja za daljše obdobje.

OBRATNA SREDSTVA

V tem delu bomo obravnavali terjatve do kupcev v državi in pri izvozu, zaloge surovin in materiala, zaloge nedovršene proizvodnje in polproizvodov ter zaloge blaga. Pri tem nas bo zanimalo gibanje posameznih vrst obratnih sredstev in višina letih; njihov vpliv na finančno stanje podjetja, na likvidnost in končno tudi vpliv na poslovne stroške in s tem na dohodek podjetja.

Terjatve do kupcev

Vprašanje porasta terjatev in s tem stanja likvidnosti se postavlja v ospredje od let 1966 in 1967. Za lažje razumevanje naj v začetku navedemo podatke za zadnjih pet let.

V povprečju so se gibale terjatve do kupcev po posameznih letih takole:

Leto	Terjatve v tisočih N din			Vezava dni		
	v državi	izvoz	skupaj	v državi	izvoz	skupaj
1965	2.966	2.445	5.411	22	75	32
1966	4.175	3.552	7.727	23	73	47
1967	11.382	2.954	14.336	86	115	91
1968	15.232	1.413	16.645	98	112	99
1969	18.003	2.021	20.024	114	81	110

Iz prednjih podatkov posnemamo, da se je vrednost terjatev za prodajo za izvoz gibala veliko bolj enakomerno oziroma je bila vezava dni v terjativah za izvoženo blago mnogo bolj umirjena. Terjatve do domačih kupcev pa so se od leta 1965 povečale za več kot šestkrat, vezava dni pa za več kot petkrat.

Vpliv porasta terjatev na poslovne stroške, oziroma na dohodke podjetja je precejšen, ker moramo zaradi pomanjkanja sredstev najemati nove kratkoročne kredite pri banki ter zavlačevati s plačili našim dobaviteljem. Za najete kredite pri banki moramo plačevati pogodbene obresti, za nepravčasno plačane fakture našim dobaviteljem pa zamudne obresti. Ta vpliv terjatev na zmanjšanje dohodka se nevtalirira s tem, ker tudi naše podjetje zaračunava svojim kupcem zamudne obresti. Zaradi tega dohodek podjetja ni obremenjen. Nastajajo le težave pri izterjavi tako zaračunanih zamudnih obresti, kajti mnogo naših kupcev odklanja plačilo zamudnih obresti, oziroma z raznimi reklamacijami zavlačuje in skuša zmanjšati obremenitve. Poleg tega pa pride pri zaračunavanju in plačevanju takih obresti do zaostritve poslovnih odnosov.

Mnogo resnejši problem, ki izvira iz povečanih terjatev leži v povečani nelikvidnosti in v pomanjkanju likvidnih finančnih sredstev za pokrivanje tekočih obveznosti. Da bi si zagotovili najnujnejše nabave celuloze, lesa in drugega kritičnega materiala poizkušamo kolikor toliko v redu plačevati obveznosti do teh dobaviteljev, katerih dobave za nemoteno proizvodnjo niso tako nujne. Vendar je takih obveznosti razmeroma malo in tako nam ostane, da izkoriščamo velik del sredstev poslovnega sklada za pokrivanje kratkoročnih obveznosti. Poslovni sklad pa bi, kot dolgoročna poslovna sredstva lahko naložili v dolgoročne naložbe — v osnovna sredstva in na ta način pospešili modernizacijo tovarne. Se pravi, da visoke terjatve poleg tega, da onemogočajo pokrivanje tekočih obveznosti, onemogočajo tudi vlaganja v modernizacijo podjetja.

Da bi se likvidnost izboljšala, smo v preteklem letu zaostrili pogoje plačevanja, pošiljali opomine, vlagali tožbe in izvršbe, zahtevali menice in akceptne naloge, vendar so kljub naštetim ukrepom terjatve niso znižale. Da bi vsaj delno paralizirali pomanjkanje likvidnih finančnih sredstev, smo najemali kratkoročne blagovne, izvozne in reeskontne kredite in na ta način dosegli redno izplačevanje osebnih dohodkov in kolikor toliko redno plačevanje dobaviteljem za kritične surovine.

Naša javnost je s tem problemom dokaj dobro seznanjena in tudi Zvezna skupščina je sprejela cel »paket ukrepov«, ki naj izboljšajo stanje. Res je, da razvoj tržišča pomeni tudi večjo stopnjo rizika ter da morajo pozitivne kakor tudi negativne posledice poslovnih odločitev preiti v glavnem na gospodarske organizacije. Vendar je tudi res, da smo pri problemu nelikvidnosti nemočni in da mora priti do razvozlanja tega vozla s pomočjo sistemskih rešitev, na katere pa sami ne moremo vplivati.

Naša naloga v bodoče je še bolj zaostriti finančno disciplino in preiti k selekciji kupcev, obenem pa stori vse za nemoteno proizvodnjo in prodajo ter razvoj podjetja.

Zaloge materiala so se navzlic povečani porabi znižale v povprečju od leta 1968 za preko 108 milijonov S din. Do znižanja zalog je prišlo tako pri surovinah, kot tudi pri gorivu in ostalem materialu. Tako znižanje zalog nam je omogočilo manjšo vezavo obratnih sredstev v zalogah, ki so bile že tako v preveliki meri angažirane pri povečanih terjativah.

V zvezi z znižanjem zalog in povečanjem porabe surovin in materialov so se ustrezno znižale vezave dni pri

— surovinah za	12 dni
— gorivu za	1 dan
— ostalem materialu za	35 dni
— v povprečju pa za	11 dni

FORMIRANJE IN DELITEV CELOTNEGA DOHODKA

Celotni dohodek, ugotovljen na podlagi fakturirane realizacije, je bil v letu 1969 naslednji:

	N din
— Prodaja v državi	56.594.235
— Prodaja za izvoz	9.031.465
— Ostala realizacija	4.852.475
— Skupaj celotni dohodek	70.478.175
— Indeks: bazni	120,7 %
— verižni	109,5 %

Vrednost celotnega dohodka, kot seštevek vseh vrst realizacij, se je v primerjavi z lanskim letom povečala za 9,5%. Ugotovljeno povečanje celotnega dohodka je rezultat povečane realizacije osnovne proizvodnje po količini, povečanih prodajnih cen ter povečanih izrednih dohodkov.

Od skupne realizacije je odpadlo na prodajo v državi 80,3%, na prodajo za izvoz 12,8% in na ostalo realizacijo 6,9%. Ugotavljamo, da se je prodaja na domačem tržišču vrednostno sicer malenkostno povečala, količinsko pa precej znižala. Vzporedno s tem je porasla prodaja za izvoz tako vrednostno, kakor tudi količinsko. Kot rezultat teh premikov se je znižala udeležba prodaje na domačem tržišču za 7,1%, povečal pa delež prodaje za izvoz od 7,1% na 12,8% torej za 5,7%.

	1968	1969	%
Doseženi dohodek	3,287.192	3,354.985	102,1
Vkalkulirani OD	13,021.989	15,033.730	115,4
Dohodek	16,309.181	18,388.715	112,8

Ugotavljamo, da je odstotek porasta dobička mnogo nižji, kot pa znaša porast celotnega dohodka. Celotni dohodek je namreč porastel za 9,5%, dobiček pa le za 2,1%. Ker pa je indeks porasta dohodka višji — 12,8%, je to znak, da se je ob povečanju dohodka povečal delež vkalkuliranih osebnih dohodkov.

Kot vidimo iz pregleda o formiranju celotnega dohodka, je močno narasla ostala realizacija. Na povečanje ostale realizacije so vplivali predvsem izredni dohodki kot posledica zamudnih obresti, ki smo jih zaračunali našim kupcem za nepravčasno plačane fakture in pa obresti od denarnih sredstev, ki jih imamo pri poslovni banki na vpogled ali vezana na odpovedni rok.

DOHODEK IN DOBIČEK, UGOTOVLJEN NA PODLAGI FAKTURIRANE REALIZACIJE

Z zakonom o ugotavljanju in delitvi dohodka — ter z drugimi predpisi — smo v letu 1969 zopet prešli na ugotavljanje in delitev celotnega dohodka ter dohodka na podlagi fakturirane realizacije. Vendar fakturirana realizacija v preteklem letu, zaradi prehoda iz plačane realizacije na fakturirano realizacijo, vsebuje tudi del celotnega dohodka in dohodka, ki jo je vsebovala neplačana realizacija v začetku leta. Z novim zakonom se pod pojmom dohodek razumeva drugačen dohodek kot pretekla leta. Medtem ko je dohodek v preteklih letih vseboval le osebne dohodke in ostanek za sklade, »novi dohodek« vsebuje še pogodbene in zakonske obveznosti in je tako skoraj identičen s prejšnjim pojmom neto produkt.

Pri obravnavanju dohodka in dobička bomo v našem primeru in v tem poglavju obravnavali le dobiček, ki se kaže kot rezultat med prodajno vrednostjo in lastno ceno in pa dohodek, ki ga dobimo tako, da k dobičku prištejemo še stroške dela, tj. med letom vkalkulirane osebne dohodke.

Primerjava dobička in dohodka je za obe primerjalni leti naslednja:

	1968	1969	%
Doseženi dohodek	3,287.192	3,354.985	102,1
Vkalkulirani OD	13,021.989	15,033.730	115,4
Dohodek	16,309.181	18,388.715	112,8

Ker se dobiček pojavlja kot rezultat prodajne cene in lastne cene, o tem pa je bilo že govora v analizi celotnega dohodka in v analizi poslovnih stroškov, velja jo glede dobička vse ugotovitve, ki smo jih navedli že v prejšnjih poglavjih.

Naj samo ponovimo, da se je doseženi dobiček, če ga primerjamo z letom 1968, formiral kot rezultat naslednjih faktorjev oziroma naslednjih osnov:

	N din	%
1. Dobitek, ki ga je vsebovala fakturirana realizacija osnovne proizvodnje leta 1968, realizacija materiala in odpadkov, realizacija uslug in razlika med izrednimi dohodki in izdatki	3,287.192	100,0 %
2. Tako ugotovljen dobiček se poveča zaradi višjih izrednih dohodkov nad izrednimi izdatki v primerjavi z letom 1968 za	699.218	21,3 %
3. Dobitek se dalje poveča zaradi višje dosežene razlike pri prodaji materiala in odpadkov kot predlansko leto	165.380	5,0 %
Skupaj	4,151.790	126,3 %
4. Zmanjšuje se pa zaradi povečanega negativnega rezultata pri prodaji uslug (IV, NI, tuje usluge) za	83.387	2,5 %
5. Dobitek se nadalje zniža zaradi nekoliko nižje prodaje ter višjih materialnih stroškov, fiksnih stroškov in vkalkuliranih osebnih dohodkov osnovne proizvodnje za 5,547.610 in zvišja zaradi višjih prodajnih cen za 4,834.192	713.418	21,7 %
6. Tako, da znaša dejansko doseženi dobiček v letu 1969	3,354.985	102,1 %

UGOTOVITEV IN DELITEV CELOTNEGA DOHODKA PO ZAKLJUČNEM RAČUNU ZA LETO 1969

V predhodnih poglavjih analize celotnega dohodka, poslovnih stroškov in dobička smo v primerjanih obdobjih upoštevali samo realizacijo po izdanih fakturah obravnavanega leta, torej

brez neplačane realizacije v začetku leta. Ker pa se celotni dohodek in dohodek v letu 1969 ugotavlja tako, kot smo omenili pri poglavju, kjer smo obravnavali dobiček, je potrebno, da prikažemo tudi primerjavo ugotovitev in delitve celotnega dohodka ter dohodka, kakor jo predpisujejo novi predpisi.

(Nadaljevanje na 5. strani)

Zimski motiv iz Domžal

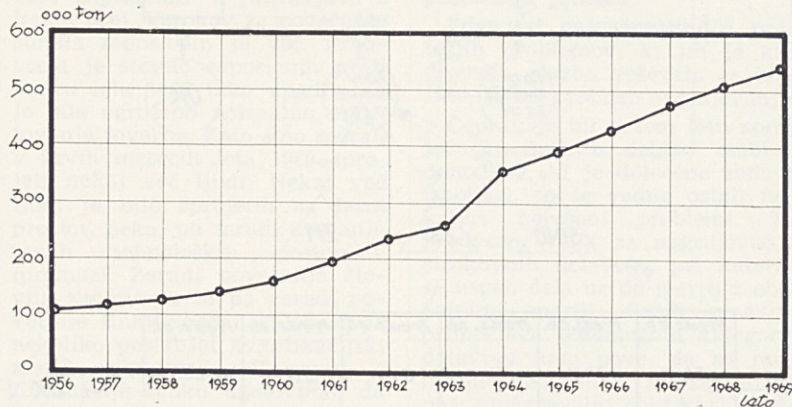

Proizvodnja in prodaja v letu 1969

VEVČE, MARCA — Ob pregledu, ocenitvi in analizi zaključnega računa za leto 1969 smemo biti z obravnavo proizvodnih rezultatov za to obdobje kar zadovoljni. Čeprav proizvodni načrt ni bil dosežen v celoti, vendar lahko zabeležimo doslej rekordne količine proizvodov. V primerjavi z letom poprej, so se te količine povečale kar za 2%. Planirane količine pa nismo dosegli pri premazanih papirjih, ker naročila za to vrsto oplemenitenega papirja le

Da je proizvodnja dosegla rekordno številko, smemo ugotoviti, da je to odraz znižanih zastojev strojev zaradi popravila in menjav strojne opreme, prav tako pa tudi delno povišanje brzin in večja homogenost proizvodnega programa.

Za 7% je bil presežen plan proizvodnje lesovine, lanska proizvodnja pa za 1%. Ugotovili so ustrezno utržno dolžino in trskavost lesovine, prav tako pa tudi zmanjšanje zastojev brusilnikov.

Rast proizvodnje papirjev in kartonov v Jugoslaviji

počasi rastejo. Od celotne količine klasičnih papirjev je zabeležiti 75% brezlesnih papirjev. V glavnem so to: bankpost, pelure, ciklostil, voluminozni in mehano-grafski papirji in na novo uvedeni pigmentirani papirji. Pri srednjevrstnih vrstah pa še vedno prevladujejo kulerji za izvoz.

Hidrocentrala Fužine je lani obratovala neprekinjeno. Zato je tudi proizvodnja hidroenergije narasla. Tako smo z domačo energijo lahko krili kar 49% potreb.

Razveseljivo in pohvalno je, da se iz leta v leto zmanjšuje strojni izmet, naraščata pa povprečna

širina papirnega traku in brzina na strojih.

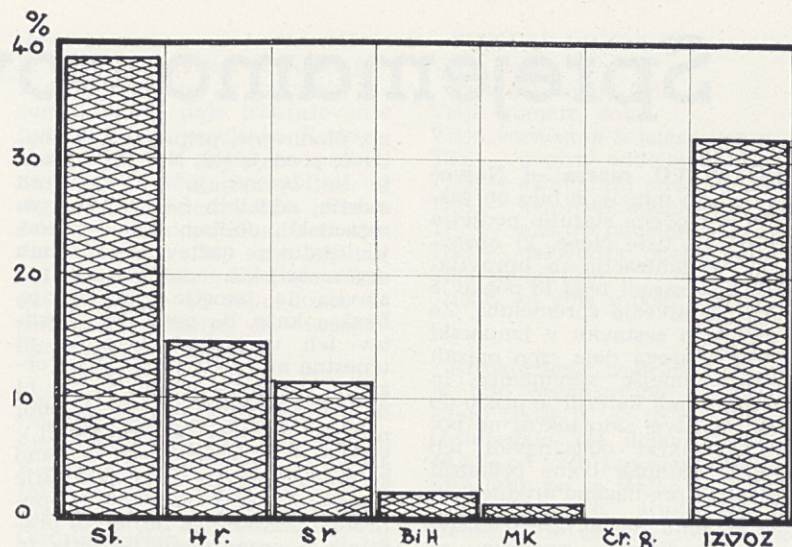
Glede na celotno jugoslovansko proizvodnjo papirjev in kartonov v tem letu je udeležba Vevč znašala 6,4%.

Pri nas smo od celotnih 34.625 ton izdelali 3.280 ton premazanih papirjev. Po kvaliteti je šlo v prodajo največ »Slavije«, ostalo pa so bili papirji s komercialnim imenom »Avala A in B« in »Emona«. Vse kaže, da prodaja te vrste artiklov z dneva v dan narašča in si utira pot do domačih in tujih potrošnikov.

V preteklem letu ugotavljamo zelo nestanovitno tržno situacijo. Nanjo sta vplivala dva karakteristična momenta. Dvig proizvodnje v tovarnah, ki so bile zgrajene v zadnjih letih na eni strani, na drugi pa pomanjkanje surovin in občuten dvig cene celulozi.

Tretji vpliv na stanje pa je liberalizacija uvoza papirja, ki je bila dokončno uvedena ob poteku leta. Samo v 9 mesecih lanskega leta so v Jugoslaviji uvozili 45.000 ton papirjev in kartonov, tj. skoraj za eno in pol letno proizvodnjo Vevč. Za naše podjetje je posebno merodajen uvoz premazanih papirjev, ki pa bo v naslednjih mesecih upadel zaradi zvišanja cen uvoženih in zboljšanja kvalitete naših premazanih papirjev.

Klasične papirje na domačem trgu je bilo lahko plasirati. Skoraj stalno je bilo povpraševanje večje kot pa razpoložljive količine. Pri tem zlasti prodirajo na trg

Regionalna usmeritev prodaje naših artiklov v letu 1969

naši novi specialni papirji »Planica« in »Jadran«.

Iz grafikona je razvidna regionalna usmerjenost prodaje proizvodov. Delež Srbije, nekoč našega najvažnejšega tržišča, občutno pada. Seveda pa se je ta padec, kakor tudi z drugimi republikami, izenačil v povečanem izvozu.

Zanimivo je tudi gibanje cen. V preteklih letih so bile pod kontrolo in se niso mogle prosto formirati. Proti koncu leta so bile liberalizirane in se bodo formirale na podlagi ponudbe in povpraševanja, vendar pa bodo zvezni organi ukrepali z odpravljanjem zaščitnih carin z intervencijskimi ukrepi pri uvozu in podobno. Naša panoga ni dosedaj uživala pomembnejše zaščite, kot je to primer v drugih državah,

čeprav je tam ta industrija tehnološko na višjem nivoju.

Sedanji položaj na tržišču, tehnološka spremljenost tovarne, izkušnost in znanje kadrov in težavna preskrba surovin nam še ostreje narekujejo usmeritev v izdelavo dražjih, specialnih papirjev. To bo nedvomno kazalo naše gospodarske politike, posebej pa še perspektivnega razvoja tovarne.

Povečala se je tudi vrednost uvoza, ki je znašal 1.985.274,83 \$. V tem znesku predstavljajo 75,6% stroški za celulozo, ker so dobave iz Medvod vedno nižje. Ostala vrednost pa se nanaša na uvoz strojne opreme, belil in barvil, raznih polnil in drugih kemikalij. Tudi v uvozu je bilo opaziti tendenco zviševanja cen, v nekaterih primerih kar za 37% v dveh letih.

Po vsem tem lahko ugotovimo, da bo v letu 1970 težišče tehnoloških in prodajnih problemov na premazanih papirjih, kjer obstoja možnost, da si bistveno popravimo poslovne uspehe.

Izvilleček iz poslovnega poročila

(Nadaljevanje s 4. strani)

Elementi	1968	1969	%
Neplačana realizacija 1. 1. . . .	14.508.488.96	16.637.802.05	114,7
Realizacija 1. 1. do 31. 12. . . .	63.137.556.31	68.070.578.92	107,8
Izredni dohodki	1.251.278.84	2.407.562.62	192,4
Celotni dohodek	78.897.324.11	87.115.943.59	110,4
Stroški v zal. 1. 1.	10.960.223.14	12.061.780.88	110,0
Stroški od 1. 1. do 31. 12. . . .	44.036.960.30	47.505.581.82	107,9
Izredni izdatki	669.452.39	868.177.81	129,7
Skupaj	55.666.635.83	60.435.540.51	108,6
Stroški v zal. 31. 12.	314.063.03	737.660.44	234,9
Porabljena sredstva	55.352.572.80	59.697.880.07	107,9
Dohodek	23.544.751.31	27.418.063.52	116,5

Ugotavljamo, da se je celotni dohodek, zaradi višje neplačane realizacije v začetku leta ter višjih izrednih dohodkov povečal za 10,4%. Stroški za porabljena sredstva se niso povečali v takem obsegu v glavnem zaradi višjih stroškov, vsebovanih v začetnih zalogah in začetni neplačani realizaciji ter zaradi nižjega porasta izrednih izdatkov.

Ko analiziramo podatke za letošnje leto, ugotavljamo, da je bil dohodek dosežen iz

vsebovanega dohodka v neplačani realizaciji v začetku leta	N din
v znesku	4.576.02.17
poslovanje fakturirani realizaciji v obdobju od 1. 1. do 31. 12. 1969	
v znesku	21.302.657.54
razlike med izrednimi dohodki in izdatki	1.539.384.81
Skupaj:	27.418.063.52

DELITEV DOHODKA, UGOTOVLJENEGA Z ZAKLJUČNIM RAČUNOM

Delitev dela dohodka za osebne dohodke je med letom izvajala posebna komisija, ki jo je imenoval delavski svet podjetja. Komisija je na sestankih, ki so bili najmanj enkrat mesečno, pregledala rezultate poslovanja za pretekli mesec in določila del dohodka, ugotovljenega na podlagi fakturirane realizacije, za osebne dohodke.

Pri tem so komisijo vodili sklepi delavskega sveta, ki jih je le-ta sprejel v zvezi z delitvijo dohodka, porast življenjskih stroškov, gibanje osebnih dohodkov v občini in panogi industrije papirja, dosežena produktivnost ter ostali rezultati poslovanja, ki jih je podjetje doseglo v preteklem obdobju.

Komisija je na zadnji seji dne 7. 1. 1970, ko je razpravljala o dohodni delitvi dela dohodka za osebne dohodke, sklenila predlagati delavskemu svetu:

— da naj bo z izplačilom osebnih dohodkov za mesec december zaključena delitev dela dohodka za tisti znesek osebnih dohodkov, ki se izplačuje po mesečnih izplačilnih seznamih in ki se vkalkulirajo v stroške;

— da je potrebno poleg izplačanih in vkalkuliranih osebnih dohodkov v pokriti iz doseženega dohodka tudi vse izplačane neindividualizirane osebne dohodke;

— da je potrebno, zaradi proslave 50-letnice podjetja, ki bo predvidoma 1. maja 1970, rezervirati ustrezen znesek osebnih dohodkov v breme dohodka, prav tako pa tudi rezervirati sredstva v skladu skupne porabe za enkratne nagrade in ostale izdatke, ki bodo v tej zvezi nastali;

— pred časom izdvojena sredstva na neobveznem rezervnem skladu v višini 500.000 N din naj bi dokončno razporedili v poslovni sklad.

Glede na tak predlog komisije bi bila dokončna delitev dohodka, doseženega v letu 1969, naslednja:

Elementi	1968	1969	%
Doseženi dohodek	23.544.751.31	27.418.063.52	116,5
Poveč. PZ »PAPIRLES«	—	32.452.—	—
Dohodek za razdelitev	23.544.751.31	27.450.515.52	116,6

Od tega:

Pogodbene obveznosti	844.726.82	1.146.587.10	135,7
Zakonske obveznosti	3.755.850.79	4.305.970.60	114,6
Dohodek podjetja	18.944.173.70	21.997.957.82	116,1
Delitev sredstev podjetja			
Osebnih dohodki	14.953.023.19	18.892.916.05	126,3
Rezervni sklad	492.682.50	560.016.60	113,7
Skupne rezerve	130.783.—	143.599.10	109,8
Sklad skupne porabe	510.188.—	800.000.—	156,8
Poslovni sklad	1.974.688.91	1.601.426.07	81,1
Drugi skladi	882.808.10	—	—

Upoštevač gornjo delitev dohodka, ki za leto 1969 upošteva tudi del odstopljenega dohodka poslovnega združenja »PAPIRLES«, bi zaradi porasta pogodbenih in zakonskih obveznosti ostalo podjetju za 16,1% več sredstev kot pa leta 1968. Od sredstev podjetja bi na ta način izdvojili za vse bruto osebne dohodke 85,9% v primerjavi z 78,9%, kakor smo izdvojili v letu 1967. Na ta način se zniža udeležba ostanka dohodka, ki je namenjen za sklade od 21,1% na 14,1%.

Od sredstev, ki ostanejo podjetju, je potrebno na podlagi predpisov, ki so veljali za leto 1969, izdvojiti 2% povprečnih obratnih sredstev v obvezni rezervni sklad in 5% od ostanka dohodka po odbitku osebnih do-

hodkov in obveznega izdvajanja v rezervni sklad podjetja, za sklad skupnih rezerv gospodarstvenih organizacij.

OSEBNI DOHODKI

Formiranje sredstev za osebne dohodke in izplačila osebnih dohodkov so bila v preteklem letu odvisna od vloženega dela posameznika, skupine in doseženega rezultata podjetja. S to problematiko se je poleg komisije za osebne dohodke ukvarjala še komisija za delitev dohodka, ki je na mesečnih sestankih določala skupen znesek osebnih dohodkov ter določila vrednost točke, pri tem pa je upoštevala doseženi rezultat.

Povprečni mesečni osebni dohodki na zaposlenega so se v primerjanih letih takole:

	1968	1969	%
Papirnica Količevo	1029	1257	122,2
Industrija papirja SRS	955	1169	122,4
Industrija papirja SFRJ	824	966	117,3
Gospodarstvo v občini	881	1062	120,6
Gospodarstvo v SRS	948	1094	115,4

V gornjih primerjavah so podatki za naše podjetje in gospodarstvo v občini za vse leto, podatki za industrijo papirja SRS in SFRJ za devet mesecev ter podatki za gospodarstvo SRS za 11 mesecev. Raznolikost podatkov, ne glede na čas, nam vseeno omogoča primerjavo s tem, da se bodo osebni dohodki pri tistih, ki niso upoštevani skozi celo leto, po vsej verjetnosti povečali, indeks porasta pa bo najbrž kljub takemu povečanju ostal približno isti.

Iz podatkov ugotavljamo, da so naši povprečni mesečni osebni

dohodki višji od vseh primerjanih kategorij. Dalje ugotavljamo, da znaša porast na lansko leto 22,4%, kar je v skladu s porastom industrije papirja SRS in gospodarstva v občini. Ta porast je hkrati nekoliko višji kot v industriji papirja SFRJ in v gospodarstvu Slovenije.

Z osebnimi dohodki, kot so prikazani, smo na četrtem mestu v industriji papirja SRS in na tretjem mestu med podjetji v občini Domžale. Pred nami sta le tovarna Lek s 1.802 N din in ZKI Domžale s 1.399 N din povprečnega osebnega dohodka.

Sandi Rihtar

Reden na delovnem mestu — izreden v šoli

Vevče, marca — Strugar Alojz Trtnik je že kot vajenec kazal dosti ambicioznosti. Pri opravljanju dela ob stružnici in drugod je imel smisel za red in delovne dolžnosti. Vse te značilnosti dobrega delavca je iz leta v leto večal. Kljub temu pa s tem še ni bil zadovoljen. Povečati je hotel strokovno znanje in sposobnost in se odločil za študij na tehnični šoli — oddelek za strojništvo. Dopoldne je redno delal, ob večerih pa obiskoval predavanja. Nekaj študijskega dopusta in precej svojega rednega letnega dopusta je izrabil za pripravo na posamezne izpite in za zaključni izpit. Februarja letos ga je napravil. K izobrazbi in poklicu strojnega tehnika mu iskreno čestitamo.

Javna pohvala

Količevo, marca 1970

Upravni odbor Papirnice Količevo je na 18. seji dne 13. 3. 1970 javno pohvalil in nagradil s po 200.— din tov.

Lovra Bolharja in Petra Urbanija

za izredno požrtvovalno delo pri odpravi okvare pri Steinmüller kotlu v KC, ki sta ga opravila v zelo težkih delovnih pogojih. S tem svojim dejanjem sta skrajšala zastoj kotla s tem pa tudi zastoj proizvodnje najmanj za 10—12 ur.

Javno nagrado in pohvalo jima je izročil direktor podjetja.

Sprejemamo nov statut

(2. nadaljevanje)

KOLIČEVO, marca — Največ pripomb in mnenj je bilo ob razpravi o novem statutu podjetja podano na tiste člene, ki obravnavajo organizacijo in upravljanje ter je zaradi tega to poglavje doživelo največje spremembe. Že v uvodnem sestavku v januarški številki Našega dela smo opisali najpomembnejše spremembe in vzroke, zaradi katerih je prišlo do nove ureditve, zato tokrat ne bomo še enkrat obravnavali teh vprašanj, ampak bomo prikazali le sedanjo predlagano ureditev.

V 1. členu poglavja, ki obravnava organizacijo podjetja, so navedeni cilji podjetja, ki narekujejo, katere funkcije bo podjetje opravljalo in v kakšni obliki oziroma organizaciji. Cilji podjetja zajemajo vsa pomembnejša področja dela in poslovanja podjetja. Tako je npr. določeno, da mora podjetje težiti k vedno večji ekonomičnosti in rentabilnosti proizvodnje, ki bo zadovoljevala domače in zunanje tržišče. Potrebno je povečati produktivnost dela, uvajati sodobne delovne postopke in naprave, ustvarjati taka finančna sredstva, da se omogoči obnavljanje in večanje proizvodnih zmogljivosti itd. Vzporedno z uresničevanjem opisanih ciljev se morajo člani delovne skupnosti usposabljeni in izobraževati. Vsi opisani cilji so postavljeni z namenom, da se doseže izboljšanje življenjske ravni članov delovne skupnosti podjetja, s tem vzporedno pa izboljšanje življenjske ravni nasploh.

Da bi podjetje doseglo postavljene cilje, opravlja najrazličnejše dejavnosti, kot npr. proizvod-

no, planiranje, priprava dela, nabavo, prodajo itd. Naštete funkcije se opravljajo na delovnih mestih, oddelkih in drugih organizacijskih oblikah ter v sektorjih. Statut ne našteva posameznih organizacijskih enot, ampak postavlja le temelje organizacije. Praksa kaže, da podrobna ureditev teh vprašanj v statutu ni umestna niti praktična, ker se organizacija hitro spreminja in bi bilo potrebno ob vsaki spremembi narediti ustrezne popravke tudi v statutu. Prav zaradi tega, kot smo že navedli, statut samo nakazuje temeljna načela organizacije, podrobno ureditev pa naj uredi pravilnik o organizaciji podjetja in sistematizaciji delovnih mest. Izdelavo tega pravilnika narekuje poleg statuta tudi zakon in je v zvezi s tem delavski svet že imenoval komisijo, ki naj izdeja ustrezen predlog.

V členih, kjer statut obravnava upravljanje, je navedeno, da člani delovne skupnosti uresničujejo svoje samoupravne pravice in dolžnosti v neposredni in posredni obliki. Neposredno upravljanje uresničujejo z referendumom, na zborih, z volitvami in odpoklicem ter z dajanjem mnenj in predlogov. Posredno upravljanje pa uresničujejo tako, da poverjajo določene funkcije delavskemu svetu, kolektivnim in individualnemu izvršilnemu organu.

Najpomembnejša oblika neposrednega upravljanja je brez dvoma referendum, na katerem člani delovne skupnosti odločajo o najpomembnejših vprašanjih kot npr. združitvi podjetja z neko drugo delovno organizacijo, spremembi sedeža podjetja ter o drugih vprašanjih, za katere sklene

delavski svet, da se o njih odloči z referendumom.

Druga pomembnejša oblika neposrednega upravljanja je zbor članov delovne skupnosti samoupravne enote. Na zboru obravnavajo člani predloge samoupravnih predpisov, predloge planov, dajejo svoje mnenje in pripombe, so informirani in podobno. Na zborih lahko člani delovne skupnosti predlagajo razpis referenduma, kandidate za člane delavskega sveta in podobno. Zbor sklicuje in vodi predsednik zbora, ki ga izvolijo z javnim glasovanjem člani delovne skupnosti enote za dobo 4 let.

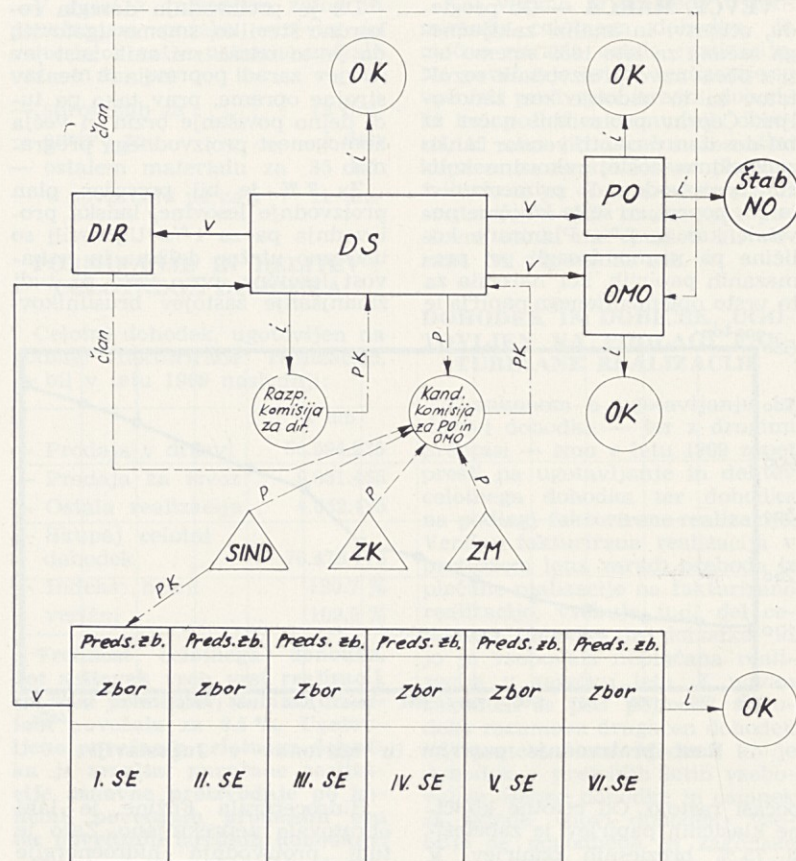
Posredno upravljanje uresničujejo člani delovne skupnosti po organih upravljanja, kamor volijo svoje predstavnike na način, ki ga prikazuje objavljena shema. Iz tega je razvidno, da posamezne samoupravne enote, ki jih je 6, na zborih razpravljajo o kandidatih listi za člane delavskega sveta, ki jo predlaga zboru sindikalna podružnica. Zbor sprejme kandidatno listo v predloženi ali spremenjeni obliki, nakar se opravijo volitve. V delavski svet, ki ima 35 članov, voli vsaka enota svoje člane v sorazmerju s številom zaposlenih. Mandatna doba člana delavskega sveta traja 4 leta.

Delavski svet voli direktorja podjetja ter poslovni odbor in odbor za medsebojne odnose. Predlog za imenovanje direktorja poda delavskemu svetu posebna razpisna komisija. Predloge za člane odborov pa poda posebna kandidacijska komisija, ki jo sestavljajo predstavniki družbenopolitičnih organizacij, delavskega sveta in direktor podjetja. Mandatna doba članov poslovnega odbora in odbora za medsebojne odnose znaša 4 leta, kolikor znaša tudi mandatna doba direktorja.

Iz objavljene sheme je poleg ostalega tudi razvidno, da statut predvideva pri vseh organih upravljanja ter pri zborih samoupravnih enot ustanovitev občasnih komisij. Naloge, ki naj jih komisije opravijo, določi isti organ, ki komisijo imenuje. Edina stalna komisija oziroma stalen organ je štab za narodno obrambo, ki ga imenuje poslovni odbor podjetja ter obravnava zadeve v zvezi z narodno obrambo in civilno zaščito, o čemer smo v naših sestavkih že pisali.

Delavski svet odloča o naslednjih pomembnejših vprašanjih: o temeljnih poslovnih politiki, o prometu z osnovnimi in drugimi sredstvi, katerih vrednost presega 100.000,00 din, o delitvi dohodka, sprejema samoupravne akte, odloča o izključitvi delavca ter o pritožbah zoper prvostopne odločbe ter opravlja druge pristojnosti, ki mu jih nalaga zakon, statut ali splošni akt.

ORGANI UPRAVLJANJA IN VOLITVE

SE samoupravna enota
DS delavski svet
DIR direktor
PO poslovni odbor
OMO odbor za medsebojne odnose
OK občasna komisija
NO narodna obramba

Legenda

volitve V
imenovanje I
predlog kandidatov PK
predstavniki, član P

Ali smo v letu 1969 uspešno gospodarili

VEVČE, MARCA 1970. Na takšno ali podobno vprašanje je v nekaj stavkih težko odgovoriti. Gospodarska in finančna gibanja so bila v znamenju izredne konjunktore v naši panogi, pomanjkanja osnovnih surovin in spremenjenih cen tako surovinam kot gotovim izdelkom.

Fizični obseg klasičnih papirjev je bil v letu 1969 za 534 ton manjši kot v letu 1968. Mnogo boljši rezultat smo dosegli v proizvodnji premaznih papirjev, tj. za 1268 ton več kot v letu 1968. Premaznih papirjev smo izdelali 3280 ton pri 23 % izmetu. Ta izmet je bil v letu 1968 še 36 %.

Papirne stroje smo izkoristili 91,1 %. Na domačem trgu smo prodali po vrednosti 72 %, izvozili pa 28 % proizvodnje. Povprečna prodajna cena je porasla tako na domačem trgu, kot v eksportu predvsem zaradi prodaje premaznih papirjev. V letu 1969 smo iz-

vozili za 2.522.396 \$, od tega 97 % na konvertibilno področje. Delež prodaje na konvertibilna tržišča se je s tem povečal za 7 %.

V letu 1969 smo povečali prodajo za 9,23 %, dobiček podjetja za 4,63 % v primerjavi z letom 1968. Na finančni uspeh podjetja so imele močan vpliv zelo povečane cene osnovnih surovinam. Zaradi uspešnega prodora na tržišče s premaznimi papirji smo dosegli 3.779.407 din čistih skladov podjetja.

Kazalci uspešnosti poslovanja v preteklih treh letih so:

	1968	1969	Indeksi
1. Delitev dohodka			
— osebni dohodki	90	90	100
— skladi	10	10	100
2. Ekonomska produktivnost			
— dobiček	2,376	2,455	103
— poprečno zaposlenih	958	951	99
— dobiček na zaposlenega	2,480	2,581	104
3. Rentabilnost			
— bruto skladi	2,376	2,455	103
— popr. vložena sredstva	112,501	116,119	103
— na 100 din skladov	0,211	0,211	100

Poseben poudarek pri obravnavanju zaključnega računa za leto 1969 smo namenili stanju likvidnosti podjetja. Kolikšna je vezava obratnih sredstev, je dobro razvidno iz naslednjega pregleda:

	1967	Dnevi 1968	1969
Surovine	34	22	16
Pom. material	224	158	158
Nedok. proizv.	8	6	6
Got. proizv.	12	11	13
Kupci domači	60	72	106
Kupci v tujini	62	44	48
Dobavitelji	27	57	97

Ugotovitev, da imamo vse manjše zaloge surovin, da nam kupci plačujejo v 106 dneh, mi pa

našim dobaviteljem v 97 dneh, ni v prid ugodnega finančnega stanja podjetja.

Poleg vseh nevšečnosti pri plačilih obveznosti in dvigu osebnih dohodkov navedeno stanje močno vpliva na višino poslovnih stroškov zaradi plačanih zamudnih obresti.

Na koncu naj povem, da obratujemo vedno bolj s tujimi sredstvi in vedno manj z lastnimi. Če vzamemo vsa sredstva podjetja kot 100 %, potem smo v letu 1968 poslovali z 57 % tujih in 43 % lastnih, v letu 1969 pa z 58 % tujih in 42 % lastnih sredstev. Hitrejši obračunavanje sredstev pomeni cenejšje in uspešnejše poslovanje.

A. Vavpotič

Zima se posavlja

dolžnosti in izreka ustrezne ukrepe, odloča na prvi stopnji o pravicah delavcev v zvezi z delitvijo osebnih dohodkov, odloča o stanovanjskih vprašanjih, odloča o uporabi sredstev sklada skupne porabe v skladu s programom porabe teh sredstev in v skladu z drugimi splošnimi akti, vendar vsakokrat največ do 100.000,00 din in odloča oziroma obravnava še druga vprašanja, za katere je pristojen po statutu.

Direktor podjetja odgovarja za izvajanje poslovne politike in skrbi, da se ta izvaja v skladu z določitvami organov upravljanja, skrbi in odgovarja za uresničevanje ciljev podjetja, izvršuje sklepe delavskega sveta in odborov, zastopa podjetje in sklepa pogodbe, daje in nadzira delo posameznih sektorjev, skrbi za izvajanje zakonov in drugih predpisov, odloča o določenih zadevah iz narodne obrambe in opravlja druge zadeve v skladu s predpisi.

Stane Skok

Nekaj podatkov iz poročila kadrovske službe

KOLIČEVO, MARCA 1970. V letu 1969 je kadrovska služba skušala uveljaviti in izvajati tako kadrovske politike, kot so jo nakazovali samoupravni organi. Značilno za to kadrovske politike je bilo, da so bili poenoteni kriteriji kadrovanja in izvajani enotni ukrepi za celo tovarno. To poenotenje je bilo omogočeno s spremembo statuta in pravilnika o delovnih razmerjih, s katerimi so bile ukinjene komisije za delovna razmerja in komisije za kršitev delovnih dolžnosti po ekonomskih enotah in ustanovljeni enotni komisiji za celo podjetje. Ta ukrep se je pri izvajanju kadrovske politike izkazal kot zelo uspešen, saj so bile zadeve obravnavane enotno za celo podjetje.

V tem letu zaznamujemo porast zaposlenih v primerjavi z letom prej. Vzrokov za povečanje števila zaposlenih je več. Predvsem je število zaposlenih proti koncu leta 1968 tako upadlo, da je bilo ogroženo normalno obratovanje tovarne. Zato smo morali v prvih mesecih leta 1969 sprejeti nekaj več ljudi. Nekaj več ljudi je bilo sprejetih za lesni prostor, nekaj pa zaradi uvajanja novih tehnoloških postopkov (premaz). Zaradi povečanja števila zaposlenih in pa zaradi povečane fluktuacije nasploh se je nekoliko poslabšal kvalifikacijski sestav zaposlenih. V zvezi s fluktuacijo lahko ugotovimo, da 60 % odpade na tako imenovano naravno fluktuacijo, to je upokojitve in odhod v JLA, medtem ko so druge vrste fluktuacije minimalne.

Ponudba delovne sile je bila v letu 1969 zadostna po številu, ne pa tudi po sestavi. Največja je ponudba nekvalificiranih ali priučenih delavcev, medtem ko primanjkuje delavcev z dokončanimi šolami, ki bi ustrezale našim potrebam. Primanjkuje zlasti kadra s tehnično in ekonomsko izobrazbo primanjkuje in ga ni možno dobiti, čeprav bi naše podjetje nujno rabilo vsaj enega dipl. ekonomista.

Čeprav je fluktuacija povzročila poslabšanje kvalifikacijskega sestava, si je kadrovska služba prizadevala, da bi to poslabšanje bilo čim manjše. V ta namen je organizirala in izvajala razne oblike rednega in dopolnilnega

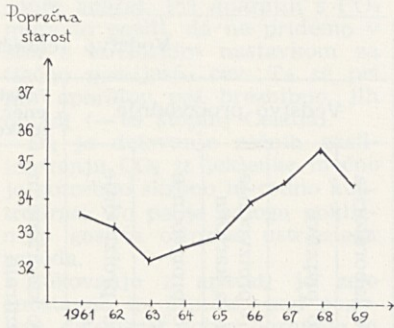
izobraževanja, kar je razvidno iz posebnega prikaza.

Eden od najvažnejših in najtežjih problemov, ki jih je kadrovska služba reševala v letu 1969, je bil problem nagrajevanja.

Čeprav je bil v tem letu sprejet pravilnik o delitvi osebnih dohodkov, ki je določene zadeve izboljšal, so še vedno ostali nekateri nerešeni problemi. To predvsem velja za nagrajevanje strokovnih delavcev, pri katerih se uspeh dela ne da meriti z običajnimi merili. Samo površna primerjava posameznih kategorij delavcev nam pove, da so razmerja med njimi nemogoča. V naši nagrajevalni politiki so možno prišle do izraza uravnilovske težnje. Organi samoupravljanja se morajo zavedati dejstva, da če hočemo v našem podjetju imeti dobre strokovnjake, jih moramo tudi dobro nagrajevati, sicer pa se moramo sprijazniti z dejstvom, da nas bodo strokovni ljudje še naprej zapuščali, novih pa ne bomo mogli dobiti.

Pri reševanju socialne problematike se je kadrovska služba ukvarjala predvsem z urejanjem pravic iz zdravstvenega, pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Največja težava je v tem, kako zaposliti delovne invalide, ki jih je čedalje več. Drugi problem pa predstavljajo nekateri posamezniki, ki se vdajajo prekomernemu uživanju alkohola. Vsi ukrepi, ki jih podvzamemo, zaenkrat, ne zaležejo dosti.

Za ilustracijo navajam nekaj statističnih podatkov, ki zajemajo fluktuacijo, strukturo zaposlenih, povprečno starost in izobraževanje.

odstopiti od začetne orientacije predvsem zaradi pomanjkanja ustreznih kadrov. Vendar se skrb za spremembo kadrovske strukture v največji meri odraža

KOLIČEVO, MARCA — Zadnja novela temeljnega zakona o delovnih razmerjih je v svojem 37. členu med drugim prinesla tudi obveznost delovnim organizacijam, da do 16. maja letos izdelajo sistemizacijo delovnih mest. Čeprav je ta novela prinesla formalno pravno obveznost delovnim organizacijam za izdelavo sistemizacije delovnih mest, bi naredili hudo napako, če bi pri sistemizaciji izhajali samo iz te obveznosti. Kaj je v resnici sistemizacija delovnih mest, kaj je njena dejanska osnova, katere elemente zajema, kaj se želi z njo doseči in kdo je v podjetju odgovoren, da se opravi strokovno, natančno in v skladu z zahtevami delovnih mest.

Če na kratko definiramo sistemizacijo, bi rekli, da je to sistematično izdelan pregled del in opravil, ki so zaokrožena celota in zato označena za delovna mesta. Gre torej za prikaz celotnega delovnega procesa po njegovih temeljnih delih — delovnih mest.

Iz gornje definicije izhaja, da sistemizacija ni niti delovno — pravni niti kadrovske politični pojem, čeprav ima velik pomen tako za delovna razmerja kot za kadrovske politike. Zato lahko rečemo, da ta obveznost ne izhaja toliko iz 37. člena novele TZDR ampak je njena osnova organiziran delovni proces, ki naj »omogoči kar najboljše uporabo delovnih sredstev in nenehno dviganje produktivnosti dela kot tudi neposredno prizadetost ljudi za delo in njihovo kar najboljše udeležbo pri upravljanju vseh dejavnosti podjetja,« kot to opredeljuje temeljni zakon o podjetjih.

Sistemizacija je torej organizacijski pojem, instrument organizacije dela; to je njeno izhodišče, njej je namenjena. Kakršno koli drugačno tolmačenje nas lahko pripelje do napačnih pookopov, s čimer bo sistemizacija zgrešila svoj cilj in se odmaknila od organizacije dela in njene racionalne delitve.

S sistemizacijo je predvsem treba ugotoviti naslednje nujne demente.

1. Opis del in opravil, ki se po nekem logičnem zaporedju stalno ali občasno opravljajo na nekem delovnem mestu, kakšen je obseg in vsebina teh opravil.

2. Opis znanja, strokovnosti in delovnih sposobnosti, ki so potrebne za uspešno opravljanje dela na delovnem mestu. Pri tem je treba zlasti ugotoviti vrsto poklica in stopnjo strokovne izobrazbe za posamezna delovna mesta ter ugotoviti, katera dodatna znanja in kakšne delovne izkušnje so potrebne za neko delovno mesto.

3. Natančno je treba opisati in opredeliti odgovornost, ki jo terja delovno mesto.

4. Ugotoviti in opisati je treba posebne pogoje, v katerih se delo opravlja ter določiti psihofizične lastnosti, ki so potrebne za opravljanje takih del in opravil.

5. Glede na vsebino dela, določiti naziv delovnega mesta in do-

skozi izobraževanje kadrov. Kajti, če hočemo doseči še boljše poslovne rezultate, je ta skrb razumljiva, saj daje izobraževanje tudi določene rezultate. Kadrovska služba pa skuša na najbolj racionalen način usposabljanje, to se pravi skozi redne šole, izredne šole in skozi dopolnilno izobraževanje. V letu 1969 smo imeli v navedenih šolah naše štipendiste, od katerih je 12 štipendistov že zaključilo šolanje in uspešno opravilo končne izpite.

Poklicna papirniška šola . . .	11
Učenci v gospodarstvu:	
Strojni ključavničarji . . .	9
Kovinostrugarji . . .	2
Instalater centr. kur. . .	1
Vodovodni instalaterji . . .	3
Obratni elektr. . .	4
Klepar . . .	1
Skupno . . .	32

Slušatelji izrednih šol:	
Višja šola	
za organizacijo dela . . .	4
Višja komerc. šola . . .	1
Višja varnostna šola . . .	1
TSS — papirni oddelek . . .	3
TSS — ekonomski oddelek . . .	3
TSS — kemijski oddelek . . .	1
TSS — elektro oddelek . . .	1
TSS — delovodski oddelek . . .	1
Šola za odrasle	
(odd. za vpis v pokl. š.) . . .	19
	34

Strokovnega izobraževanja, ki je bilo organizirano znotraj in zunaj podjetja, se je v letu 1969 posluževalo 344 delavcev, to je 49,4 % od vseh zaposlenih. V zadnjih letih pa se stalno zmanjšuje število rednih študentov na srednjih in visokih šolah, tako da ob koncu leta 1969 na omenjenih šolah nimamo niti enega slušatelja!

Milan Deisinger

Sistemizacija delovnih mest — kako in zakaj

ločiti njegovo mesto v organizacijski strukturi oddelka, obrata ali podjetja.

To je samo nekaj glavnih elementov, ki jih je treba s sistemizacijo ugotoviti in iz katerih je razvidno, da je to zelo zahtevno in odgovorno opravilo.

Kaj s sistemizacijo želimo doseči?

Zelimo predvsem ugotoviti kakšne so dejanske potrebe glede na sedanjo stopnjo razvoja in glede na predvideni razvoj v prihodnosti, ter jih primerjati z dejanskim stanjem, ki ga sedaj imamo. Namen sistemizacije delovnih mest torej ni ugotavljanje trenutnega stanja, ker nam je le to več ali manj znano, temveč moramo ugotoviti kaj bi morali imeti.

Razlika med sedanjim stanjem in ugotovljenimi potrebami nam mora dati osnove za oblikovanje bodoče kadrovske politike.

Čeprav je upravni odbor na svoji zadnji seji že imenoval komisijo za sistemizacije delovnih mest, bi bilo zelo zgrešeno, če bi

mislili, da je odgovorna in zadolžena samo komisija. Komisija ni niti številčno niti strokovno sposobna, da ugotovi vse potrebne elemente za vsako delovno mesto iz preprostega razloga, ker vsa delovna mesta ne pozna.

Za izvedbo sistemizacije so tudi po sklepu upravnega odbora odgovorni vsi tisti, ki delo vodijo in organizirajo in za katere komisija meni, da bi lahko pri tem delu koristno sodelovali. Gre za strokovno opravilo in so zato za njeno realizacijo odgovorni strokovni ljudje podjetja, predvsem pa vodilni delavci.

Napak bi bilo, če bi od sistemizacije pričakovali čudeže. Če z njo ugotovimo neke potrebe podjetja po kadrih, s tem še ni rečeno, da te potrebe moramo takoj zadovoljiti. Zadovoljevanje teh potreb je proces, toda proces, ki bo težil nekemu v naprej postavljenemu cilju. Na noben način pa sistemizacija ne sme izzvati negotovosti in strah za obstoj med zaposlenimi.

M.

Tečaj in zaključni izpit električarjev iz varnosti pri delu

VEVČE, MARCA — Da je varnost pri delu osnovni pogoj za nemoten potek dela, za ohranitev sposobnosti človeka in za ravnanje s sredstvi dela, je že zdavnaj znana resnica. Za tiste, ki bi se te resnice izogibali, določa kazenski zakonik (Ur. l. FLRJ, št. 30/59) celo hujše sankcije. Zakon omenja kršitev predpisov o varnosti pri delu ali pa opustitev varnostnih ukrepov, ki imajo za posledico hujše nesreče pri delu.

Neupoštevanje ali neznanje predpisov o varnosti je zlasti lahko usodno pri delu električarjev, ki imajo opraviti z električnim tokom in napravami. Da bi bili direktni izvajalci bolj seznanjeni z delom na tem področju, so vsi električarji delali 2. marca zaključne izpite v obliki testov. Seveda so se morali kandidati za te

izpite temeljito pripraviti. Predavanja in obširno literaturo so izrabili za pripravo, da so lahko odgovarjali na 20 testnih vprašanj od 240 možnih, ki so vsebovali snov iz organizacije varnega dela, samega načina dela in prve pomoči ob nesreči pri delu z električnim tokom.

In res so se dobro pripravili. Povprečno so odgovorili z 0,9 napake, kar je bilo po izjavi strokovnjakov iz komisije do sedaj prvi primer v primerjavi z drugimi podjetji. Le enemu je ob trenutni nerazpoloženosti malo spodletelo, kar pa je takoj drugi dan stoodstotno popravil. Več kot polovica pa je test opravila brez napake.

V skrbi za varnost pri delu pa bo postopoma moralo to znanje osvojiti še več članov kolektiva.

Ali bo vse prav? — Pri izpitni nalogi iz varnosti pri delu električarjev

Fluktuacija 1969

	Prišli	Odšli	Razlika	Stanje
December 1968	—	—	—	668
Januar	3	—	+ 3	671
Februar	15	2	+ 13	684
Marec	3	5	— 2	682
April	1	5	— 4	678
Maj	4	5	— 1	677
Junij	7	2	+ 5	682
Julij	5	10	— 5	677
Avgust	7	11	— 4	673
September	26	11	+ 15	688
Oktober	15	5	+ 10	698
November	1	9	— 8	690
December	6	1	+ 5	695
	93	66	+ 27	

Vzroki odhodov iz podjetja

	1967	1968	1969
Odhod v JLA	24	21	24
Upokojitve	17	8	14
Sporazumno	6	18	12
Samovoljno	—	2	6
Izključeni	—	—	1
V poskusni dobi	—	—	1
Smrt	1	4	2
Drugo (zapor, šola itd.)	—	—	6
	48	53	66

Važen je tudi podatek, ki nam pokaže, s kakšnim kadrovskim potencialom razpolagamo, oziro-

ma kakšna je šolska izobrazba zaposlenih:

	1967	1968	1969
Visoke šole	8	6	7
Višje šole	5	5	7
Srednje šole	28	29	31
Nepopolne srednje šole	14	9	57
Poklicne šole	153	159	153
Kvalifikacija z izpitom	90	81	73
Priučeni	390	379	390
	688	668	695

Iz tabele je razvidno, da se v letu 1969 kaže največje zmanjšanje delavcev s poklicno šolo, nasprotno pa se je povečalo število priučenih delavcev. Vzroki za tako stanje so predvsem v tem, da

je največ delavcev s poklicno šolo odšlo v JLA, nekateri pa so se upokojili.

Že v uvodu je bilo nakazano, da smo morali v letošnjem letu

Kako organizirati tehnični sektor v papirnici Količevo

KOLIČEVO, MARCA — K pisanju tega prispevka me je spodbudilo članov v komisiji za izdelavo novega statuta podjetja, ki mora vsebovati med drugim tudi notranjo organizacijo ali vsaj njena načela.

Z razvojem podjetja se spreminja in dopolnjuje tudi organizacija (ali vsaj morala bi se). Zato so občasno na vrsti posegi, ki se imenujejo reorganizacije. S tem se največkrat spreminja status tj. položaj sektorja, oddelka, službe pa tudi delovnega mesta v odnosu do drugih sektorjev, oddelkov, služb in posameznih delovnih mest v podjetju.

Da bi podjetje smotrno gospodarilo in se obenem razvijalo, mora imeti v prvi vrsti dobro notranjo organizacijo in načrt, kako jo dopolnjevati zaradi sedanjih kakor tudi predvidenih nalog in ciljev. O pomenu dobre notranje organizacije je pomembna priča tudi to, da je osnova sistematizaciji delovnih mest in nagrajevanju posameznikov na delovnih mestih.

Toliko za uvod.

V članku želim prikazati na zelo poenostavljen način sedanjo organizacijo tehničnega sektorja in obenem predlog organizacije, ki bi jo po mojem mnenju morali

imeti že sedaj. Na tehnični sektor sem se cmejil zato, ker dela drugih sektorjev ne poznam dobro. Poenostavljena shema tehničnega sektorja je naslednja:

Vodstvo tehničnega sektorja									
Vodstvo proizvodnje papirja in kartona	Vodstvo proizvodnje lepenke	Vodstvo proizvodnje lesovine	Vodstvo premaza	Vodstvo laboratorija	Vodstvo energetike	Vodstvo strojnega vzdrževanja	Vodstvo gradbenega vzdrževanja	Vodstvo konstrukcije	Vodstvo priprave dela za vzdrževanje
Proizvodnja papirja in kartona	Proizvodnja lepenke	Proizvodnja lesovine	Premaz kartona	Laboratorij	Kalorična in hidrocentrale	Elektro delavnica	Strojna delavnica	Instalatrska delavnica	Mizarska delavnica in razne skupine
Operativne funkcije				Štabna funkcije	Operativne funkcije				Štabni funkcije

Menim, da so omenjeno organizacijo tehničnega sektorja (mogoče tudi drugih delov podjetja) narekovali naslednji vzroki:

1. Samcupravni organi doslej niso sprejeli celotnega načrta organizacije podjetja.

2. Samoupravni organi so bili tako prisiljeni sprejemati parcialne, t.j. delne rešitve, ki so največkrat odraz trenutne kadrovske zasedbe delovnih mest.

3. Pomanjkanje ustreznih kadrov. (Nekaj ekonomistov in inženirjev smo imeli, pa so odšli tudi zaradi teh razlogov).

4. Preveliko prilagajanje organizacije posameznikom. (Menim, da bi morali posamezniki delovne navade in znanje prilagoditi organizaciji).

5. Neenotno gledanje vodilnih ljudi na organizacijo. (Menim, da bi morali vodilni ljudje najprej dobro organizirati vsak svoj sektor in skupno predvideti najboljšo organizacijo podjetja).

Podjetje je sedaj na taki stopnji razvoja, da bi morala poenostavljena organizacijska oblika tehničnega sektorja izgledati npr. takole (če upoštevamo funkcije t.j. dejavnosti, ki jih opravlja):

Važna vprašanja o gospodarjenju se vsak ponedeljek zvrstijo na strokovnem kolegiju — posvetovalnem organu direktorja

Vodstvo tehničnega sektorja									
Vodstvo proizvodnje					Vodst. ener. getike	Vodstvo vzdrževanja			
Laboratorij		Vodstvo laboratorija				Vodstvo priprave dela			
Oddelek priprave dela		Vodstvo proizvodnje papirja in kartona				Vodstvo proizvodnje lepenke			
Proizvodnja papirja in kartona		Vodstvo proizvodnje lesovine				Vodstvo kalorične in hidrocentrale			
Proizvodnja lepenke		Vodstvo strojnega vzdrževanja				Vodstvo elektro vzdrževanja			
Proizvodnja lesovine		Vodstvo gradbenega vzdrževanja				Vodstvo konstrukcije			
Kalorična in hidrocentrale		Vodstvo priprave dela							
Strojna delavnica									
Inštalaterska delavn.									
Elektro delavnica									
Instrumentalna skup.									
Mizarska delavnica in razne skupine									
Konstrukcijski oddelek									
Oddelek priprave dela									
Štab	Operativa				Opera-tiva	Operativa			Štab
Razvoj									

Celotna proizvodnja potrebuje enotno strokovno vodstvo, ki si pomaga s pripravo dela za proizvodnjo in laboratorijem. Ravno tako bi moralo biti vzdrževanje celotnega podjetja pod enotnim strokovnim vodstvom.

Najbolj kočljivo pa je vprašanje nadaljnjega tehničnega razvoja podjetja. Se nadalje zahtevati, da to važno delo opravlja samo ena oseba — tehnični vodja — se mi zdi zelo tvegano. Da bi napravili korak naprej tudi na tem področju, je notranja organizacijska oblika lahko npr. naslednja:

a. Samostojni oddelek za razvoj podjetja.
b. Oddelek za tehnični razvoj in investicije kot štab v tehničnem sektorju.

c. Občasna štabna služba tehničnega razvoja in investicij, sestavljena iz kadrov raznih področij tehničnega sektorja.

Jasno nam mora biti, da v razvoju lahko delujejo le ljudje s primernim teoretičnim in praktičnim znanjem, ki je izraženo v ustvarjalnem delu (ne samo v govorjenju). Zato sem prepričan, da za prvi primer še dolgo ne bomo imeli ustreznih kadrov. Lažje urediti bi bili naslednji dve obliki, posebno zadnja, ki je najbližja sedanjim, bolj slučajnim razmeram.

Za zaključek navajam nekaj prednosti in slabosti predlagane oblike organizacije:

— Tehničnega vodjo, ki v shemi predstavlja vodstvo tehnične-

ga sektorja, bi razbremenili množice neposredno podrejenih. (Kot zanimivost navajam, da so njegovi OD mesečno samo 300 din višji od vodje proizvodnje papirja in kartona. Ne nazadnje bi moral biti tudi genij).

— Enotno strokovno vodstvo proizvodnje in vzdrževanja z ustreznimi pripravami dela.

— Urejen status tehničnega razvoja.

— Boljša osnova za reševanje sistematizacije delovnih mest in nagrajevanja posameznikov.

— Boljša osnova za pravilno kadrovske in dopolnilno izobraževalno politiko.

— Mogoče kakšen majhen delež procenta nižji stroški proizvodnje, vzdrževanja in investicij.

— Mogoče malo boljši odnosi med zaposlenimi.

Slabosti (upam, da ne odločim):

— Nova, strokovno zahtevana delovna mesta so draga.

— Zaradi sedanje kadrovske sestave trenutno neizvedljiva organizacija.

Bralcem prepuščam naj presodijo, kam sodi posledica, da v urejeni organizaciji »krone« posameznikov ne svetijo več s takim sijajem.

Zavedam se, da so osnova notranji organizaciji naloge, ki jih morajo posamezni sektorji, oddelki, službe in posamezniki na delovnih mestih izvršiti za optimalno funkcioniranje podjetja. Da članek ne bi bil preobsežen, izpuščam naštevanje nalog tehničnega sektorja in njegovih oddelkov, ki bi dokazovala potrebo po predlagani notranji ureditvi.

V statutu pa bi morali obdelati načela notranje organizacije podjetja in tudi načela o spreminjanju, preraščanju in ustanavljanju sektorjev, oddelkov in služb, da to ne bi bila stvar trenutnega navdiha posameznikov, ampak dejanska potreba.

Stane Laznik

Izredna konferenca mladinskega aktiva papirnice Količevo

KOLIČEVO, MARCA — Kljub prizadevanju nekaterih mladincev, da bi imeli še v minulem letu redno letno mladinsko konferenco, jim to ni uspelo. Z veliko truda in dobro voljo nam je to uspelo v letošnjem letu. Predkonferenčna dejavnost se je pokazala v pravi luči in plod dela je bila konferenca, ki je bila dne 13. II. 1970 ob 13. uri v upravni zgradbi. Udeležili so se je poleg 40 mladincev in mladink tudi predsednik občinske konference ZMS Domžale, sekretar OOKZ Papirnice Količevo Ivan Jeretina, tov. Milan Deisinger od uprave podjetja ter mladinski predstavniki sosednjih in sorodnih kolektivov.

Po izvolitvi organov konference je predsednik mladinske organizacije tov. Janez Majhenič podal poročilo o delu mladine v minulem obdobju. Organizirane so bile ekskurzije v podjetja, organiziran je bil plesni tečaj, tudi na športnem področju je mladina delovala. Toda vzrok zelo majhne aktivnosti je bil ta, da je nekaj članov mladinskega odbora zapustilo tovarno, nekaj pa odšlo na odsluženje vojaškega roka, premalo je bilo povezanosti med mladino in nj se našla prava vsebina delovanja, ki bi pritegnila večji krog mladine.

Iz poročila nadzornega odbora je bilo razvidno, da se je potrudil, da bi mladino bolj aktivno vključil v področje aktivno, ki jih zanimajo in dajal obenem mladinskemu odboru nasvete in pomoč pri njihovem delu.

Mladi so se predvsem zanimali za nadaljnje delo, ki naj bi bilo predvsem na idejno-političnem kulturnem in športnem področju. Treba bo bolj sodelovati z OOKZ in z njo organizirati razna pred-

vanja in seminarje, na katerih se bo vrak mladinec družbeno in politično izobraževal.

Ustanovljene so bile sekcije za razna športna področja, za katere je bilo veliko zanimanja. Priznavali smo si, da bi dali večjo veljavnost tistim panogam, za katere že imamo športne rekvizite in naprave.

Ustanovljene so bile naslednje sekcije: šah, kegljanje, nogomet in namizni tenis. Mladinska organizacija je tudi zadolžila mladince, ki bodo vodile te sekcije, in jim dala pomoč pri vodenju.

V samoupravnih organih je premalo mladincev, v bodoče bo treba mlade pritegniti in jim dati možnost, da postanejo predstavniki mladine v samoupravnih organih in da bodo zastopali stališča mladih in njihove težnje k naprednejšemu gospodarjenju.

Mladinci in mladinke so se obvezali in sklenili, da bodo s svojim znanjem in trudom v prihodnjem obdobju bolj aktivni in s skupnimi izmenjavami mnenj in konkretnimi programi nastopali skupno z drugimi družbeno-političnimi organizacijami. V bodoče se mora ideološko politično delo, ki sloni na programu ZKJ, bolj uveljaviti pri mladih. Pogoviti bo potrebno večjo pozornost mladini, da se ji ustvari pogoje za sprejem v Zvezo komunistov.

Mladi so se dotaknili tudi delovnih odnosov v tovarni. Starejši člani delovnega kolektiva preveč črno gledajo na mlade, ki se zaposlijo v tovarni. Predvsem zato, ker mladi hitreje napredujejo. Drugo mnenje pa je bilo o vprašanju mladih, ko končajo papi-riško šolo.

Mnenja so bili, da prepočasi dosegajo boljša delovna mesta v proizvodnji.

Po razrešilnici starega mladinskega odbora je kandidacijska komisija predlagala kandidate za bodoči mladinski odbor, ki naj bi štel 9 članov. Ker pa v odboru ni bilo nobenega člana iz delavnic, je bil dan nov predlog za 11 članski odbor.

Predlog je bil soglasno sprejet in v mladinski odbor so bili izvoljeni naslednji člani:

1. Vladimir Avbelj
2. Jože Mihelčič
3. Marjanca Nahtigal
4. Herman Ribič
5. Ciril Nakrst
6. Lado Peterka
7. Maks Kotnik
8. Franc Strukelj
9. Janez Lipovšek
10. Jože Kerč
11. Marina Repnik

V nadzorni odbor pa:

1. Janez Strnad — predsednik
2. Zvone Dolenc — član
3. Jakob Zanoškar — član

Po izvolitvi nadzornega odbora so sklenili, da na naslednji seji oblikujejo sklepe konference, ki bodo hkrati tudi akcijski program za nadaljnje delo mladine.

Po končani konferenci se je sestel mladinski odbor in se pogovoril o novem vodstvu mladine.

Za predsednika je bil izvoljen Vladimir Avbelj, za sekretarja Jože Mihelčič ter blagajnika Marjanca Nahtigal.

Marjan Kotnik

Ročni gasilni aparat

KOLIČEVO, MARCA — Kako strahotno izgleda požar, mi verjetno ni treba opisovati, saj se še vsi živo spominjamo požara v skladišču tehničnega materiala. Tudi posledice požara dobro občutimo, saj je bila storjena ogromna materialna škoda.

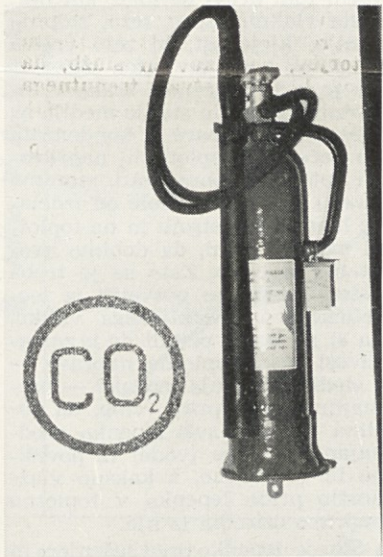
Požari so v papirnicah pogostejši, saj imamo opraviti s papirjem, ki se kaj hitro vname, zlasti še ob nepremišljenem ravnanju z ognjem. Tega pa se vsi v tovarni še vse premalo zavedamo.

Pri vsakem požaru je najvažnejše, da ga pravočasno odkrijemo in kar najhitreje nevtraliziramo. To pa je možno le s takojšnjim ukrepanjem in dobrim poznavanjem sredstev za gašenje. Vendar moramo na žalost ugotoviti, da dostikrat ne poznamo teh sredstev in tako ne moremo ukrepati, pa čeprav smo požar pravočasno opazili. Kratek opis o najpogostejših tipih raznih gasilnih aparatov in njihovem delovanju, najbrž ne bo odveč.

V tovarni imamo po vseh oddelkih nameščen po en ali več ročnih aparatov. Ti so lahko različnih tipov: na vodo (VH), na peno (PH), na prašek (S) in na plin (CO₂). Pri zadnjem pregledu aparatov smo skoraj v celoti odstranili aparate na peno in vodo. Tako sta v tovarni ostala le dva glavna tipa: na prah (S) in plin (CO₂).

Aparat na prah (S)

Ta se uporablja za gašenje različnih požarov, predvsem pa za gašenje lahko vnetljivih snovi in tekočin, masti, plina, električnih instalacij, papirja, tekstila, lesa itd.

Pravilno obešen in označen gasilni aparat na delovnem mestu

Princip delovanja:

V samem aparatu ali ob njem se nahaja jeklenka s stisnjanim CO₂. Ko odpremo ventil jeklenke, plin z visokim pritiskom potisne prah skozi cev z ročnikom. Prah pokriva goreče predmete in s tem

Odpremo ventil in snamemo cev z ročnikom...

preprečuje dostop kisiku, ki je nujen za gorenje. S tem gasi požar.

Gašenje z aparatom S

Aparat je najprej treba sneti z zida, pripraviti cev z ročnikom, odpreti ventil oziroma sneti va-

...oziroma izvlečemo varnostno razcepko in pritisnemo ročko

rovalno razcepko in pritisniti ročko, počakati nekaj sekund in ponovno pritisniti na ročko. Požar gasimo tako, da v primerni razdalji 1—2 m usmerimo ročnik v plamen. Čim pogasimo plamen, zapremo ventil oziroma spustimo ročko in aparat neha delovati. To omogoča, da ne izpraznimo vsega aparata pri manjših požarih.

Aparat na ogljikov dioksid (CO₂)

Ta je namenjen gašenju električnih naprav, pod napetostjo in lahko vnetljivih snovi. Pri gašenju ne pušča nobenih sledov.

Princip delovanja:

CO₂ kot plin gasi na ta način, da izpodrine zrak iz okolice gorečega predmeta in s tem prepreči dostop kisiku. Obenem pa goreči predmet močno ohlaja.

Gašenje z aparatom CO₂

Aparat moramo sneti z zida, pripraviti cev z ročnikom, odpreti ventil ali izvleči varnostno razcepko in pritisniti ročko. Požar gasimo v oddaljenosti 1 — 2 m. Ko smo požar pogasili, zapremo

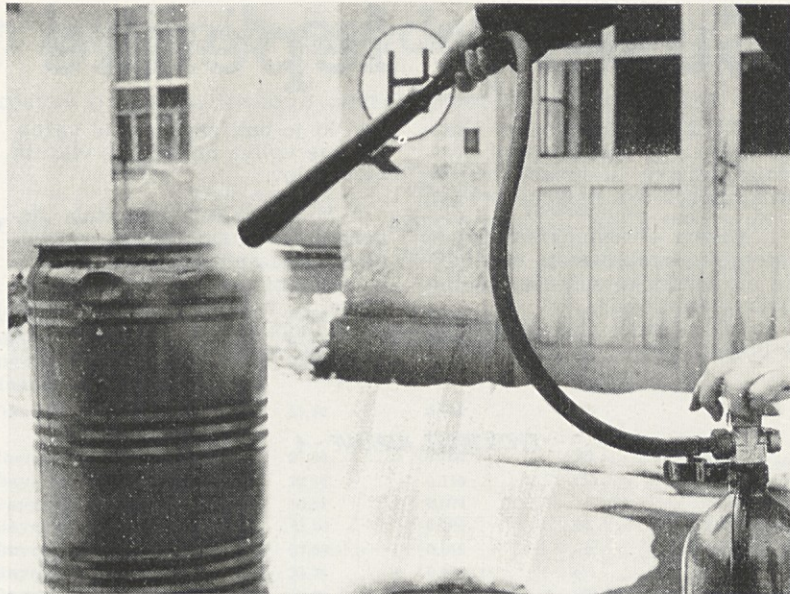
ventil oziroma spustimo ročko, ki zapre aparat. Pri aparatih s CO₂ moramo paziti, da ne pridemo v stik s kovinskim nastavkom za tlačno gumijasto cev. Ta se pri njih aparatov res brezhrebno, jih ohladi (— 69 stopinj Celzija).

Da je delovanje ročnih gasiliztekanju CO₂ iz jeklenke močno je potrebno skrbno in redno kontrolirati. To pa je naloga poklicnega gasilca oziroma ustreznega zavoda.

Rokovanje z aparati je zelo enostavno in uspešno pod pogojem, da aparat dobro poznamo in v kritičnih trenutkih ohranimo mirno kri.

Namen tega kratkega članka je seznaniti kar največ delavcev z delovanjem aparatov tako, da bomo sposobni pravilno in učinkovito ukrepati, če opazimo požar.

Tr. M.

Ročnik usmerimo v goreči predmet

Letna konferenca prostovoljnega gasilskega društva Papirnice Vevče

VEVČE, MARCA — Dne 27. 2. 1970 so imeli gasilci Papirnice Vevče redno letno konferenco, ki jo organizirajo vsako drugo leto, kot predvideva statut. Konferenca so se udeležili skoraj vsi člani PIGD, razen tistih, ki so bili na delu. Konferenco so obiskali tudi predstavniki Občinske gasilske zveze Ljubljana—Moste-Polje in Papirnice Vevče.

Predsednik društva tov. Miro Skvorc je v kratkem podal pregled dela za leto nazaj in dal nekaj smernic za razpravo in načrt v bodoče. Omenil je, da se je grupa gasilcev udeležila mednarodnega tekmovanja v Kremsu (Avstrija), da je društvo sodelovalo na večini tekmovanj in vaj na območju občine, da je priskočilo vedno na pomoč, kadar jih je klicala sirena in podobno. Društvo se je trudilo, da je sproti usposabljal svoj kader za ta humani prostovoljni poklic, zato se je bilo članom včasih kaj težko odreči počitku ali zabavi. Priredilo je tudi nekaj tečajev za usposabljanje mlajših kadrov.

Živahna razprava po referatu predsednika in poročilih odbornikov pa je pokazala težnje za še boljše sodelovanje v društvu samem, za sodelovanje s sosednjimi društvami in seveda z matičnim podjetjem Papirnice Vevče. Zanimiva je bila ugotovitev, da v vrstah članov ni nikogar s srednješolsko izobrazbo, kaj šele z visokošolsko. Diskutantje so bili mnenja, da vodilni delavci le prema-

lo skrbijo za znanje in akcije ob morebitnih požarih, prav tako pa niso seznanjeni s preventivno dejavnostjo v tem pogledu.

Čeprav Papirnice Vevče društvo oskrbuje s potrebnim materialom in gasilskimi pripomočki, je bilo mnenje večine, da je nujno zamenjati staro gasilsko črpalko z novo, posebej pa še avtomobil, ki po svoji konstrukciji spada že v odpad. Dogaja se in velikokrat se je že dogodilo, da je ekipa v kritičnih trenutkih ostala sredi ceste, ali pa celo ni mogla kreniti na pot — zamislite si, dragi bralci, kakšen občutek ima človek — gasilec, ki ga klic sirene sredi noči vrže z postelje, pohiti v dom ga-

silcev, se obleče, potem pa ugotovi, da je vstal samo zato, da bi porival stari avtomobil po cesti sem in tja, brez vsakršnega uspeha, medtem ko ogenj požira družbeno ali privatno imovino. — V takem primeru je gasilski aktivist izpostavljen posmehu, ki se ga drugič raje izogne.

Ob koncu je konferenca sprejela še nekatere koristne sklepe, ki se tičejo vzgoje članov v gasilski stroki, medsebojnega tekmovanja z ostalimi društvami v okolici, tekmovanja z ekipami gasilcev slovenskih papirnic, zlasti pa sklepe o vzgoji ljudi v tovarni, ki naj bi spoznali vse preventivne mere za ohranitev matičnega podjetja v slučaju elementarnih nezgod.

Člani PIGD Vevče sodelujejo na letni konferenci

Danes jaz tebi, jutri ti meni Nekaj misli pred krvodajalsko akcijo

KOLIČEVO, MARCA — Po cesti drvi rešilni avto z odprto sireno, ljudje se ustavljajo in gledajo, glej, spet nesreča. Nehote pomisliš: človek, tvoj sotovariš, brat, človek je v tegobi — pomagati mu je treba.

Ali mu boš res pomagal?

V današnjih časih se na žalost čedalje več ljudi peha v lovu za dobrinami, v pohlepu za denarjem, v dirki s časom za standar — hiša, avto, televizija, vikend, to odmeva v tvojih ušesih, kot kolesa vlaka enakomerno, čim več, čim več, več kot sosed, več kot imaš, več hočeš imeti. Pri tem pozabljaš na vse, nehoti postaneš trd, zloben, pozabljaš, da je na svetu še kaj lepšega, za kar se splača živeti, pozabljaš na sočloveka, ki je v tegobi, ki te mogoče kliče in prosi, tovariš, pomagaj mi, rabim te, rabim najdragocenejšo, kar imaš, tvojo kri. Daruj mi, ker brez tebe sem prepuščen najhujšemu, kar me lahko doleti — smrti.

Ali se ne zgane tvoje okamenelo srce ob pozivu radia, ki te prosi: pomagaj, bolnica je brez krvi. Če se ne boš odzval, bo zaradi tebe mogoče umrla neka mati na po-

rodu, otrok, ki še začel ni živeti, nek oče, mati, ki so toliko žrtvovali za svoje otroke — zate. Pomislili na tiste otroke, ki v strahu čakajo, kaj bo z njihovimi najdražjimi, ali pa mogoče čaka nate čisto neznan starček, ki ga še nikoli nisi videl, skratka človek, ki bi še tako rad živel.

Daj, premagaj svojo ozkosrčno sebičnost in se odzovi klicu za odvzem krvi.

Z mislijo se povrnimo nazaj v tiste težke čase med vojno, ko smo bili vsi enaki in si nesebično pomagali drug drugemu, ko si šel za ceno svojega življenja reševati sotovariša. Danes, 25 let po tem, se zbudi iz samozaverovanosti vase in reci, čas je, da napravim nekaj dobrega sočloveku »zastonj«, ne da bi takoj zahteval plačilo.

Kaj me obrekuješ! Saj v resnici nisem tak, kot me obsojaš. Kolikokrat sem se že odzval temu klicu in se še bom, vem tudi, če jaz danes pomagam tebi, boš mogoče jutri ti, neznani tovariš, tisti, ki me boš rešil, ko bo po mene drvel avto z odprto sireno in hvaležen bom sprejel tvoj veliki dar — kri.

PR

Sprejete so nove višine štipendij

Vevče, marca — Na predlog kadrovske službe je izvršilni odbor sprejel nova merila pri podelitvi štipendij. Med drugim so bile odobrene naslednje višine štipendij:

a) Osnova za določanje višine štipendije za študij v I. letniku znaša:

poklicna šola	din
120.—	
strokovna srednja šola	160.—
strokovna višja šola	200.—
visoka šola	250.—

b) Povišanje za vsak naslednji letnik:

poklicna šola	din
10.—	
strokovna srednja šola	20.—
strokovna višja šola	40.—
visoka šola	50.—

c) Dodatki za učni uspeh:

	Dobro	Prav dobro	Odlično
poklicna šola	10.—	20.—	30.—
strokovna			
srednja šola	10.—	30.—	40.—
strokovna višja šola	10.—	30.—	50.—
visoka šola	10.—	40.—	50.—

Dodatke za učni uspeh prejemajo štipendisti ob koncu študijskega leta na podlagi predloženih spričeval za celo leto nazaj.

Sušenje lepenke

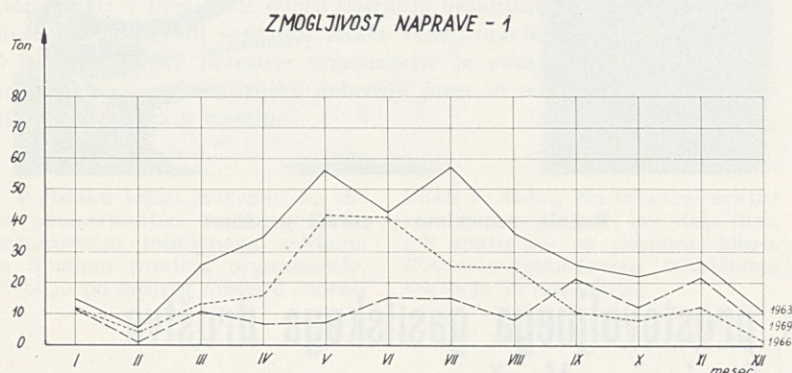
KOLIČEVO, MARCA — Vlažna lepenka se suši s toplim nasičenim zrakom in imamo pri takem sušenju dva različna pojava.

1. Vlažna — ravna površina, do katere ima zrak dostop, se pojavlja na površinah sušenja v obliki izhlapevanja vode.

Pojav sušenja vodnih površin je obdelal Lewis, za vlažne povr-

jav, ki je bolj zapleten, je važno, kaj vse vpliva na sušenje vlažnih materialov.

2. V notranjosti materiala (lepenke) nastopajo različne vlažnosti in se zaradi tega vlaga giblje k površini lepenke. Za gibanje vlage v notranjosti lepenke so važni kapilarni pojavi in brzina difuzije vodne pare v materialu

šine materialov pa Hilpert. Oba avtorja sta obdelala sušenje vlažnih površin na osnovi koeficienta

$$\text{izhlapevanja } \sigma \cdot \frac{\text{kg } \text{H}_2\text{O}}{\text{m}^2 \text{ h}}$$

ki nam pove, da je zmogljivost sušenja vlažnih površin odvisna od toplotnega koeficienta prevodnosti α (kcal/m² h⁰ C) ter hitrost zraka (V m/sek) ob mejni vlažni površini in od specifične toplote C_p (Kcal/kg⁰C) zraka.

$$\text{Izraz: } \frac{\alpha}{\sigma C_p} \approx 1.0$$

nam predstavlja Lewisov zakon za izhlapevanje vode vodnih površin. Ta zakon velja za zelo vlažne in malo vlažne površine. Če si hočemo sedaj ogledati, koliko vo-

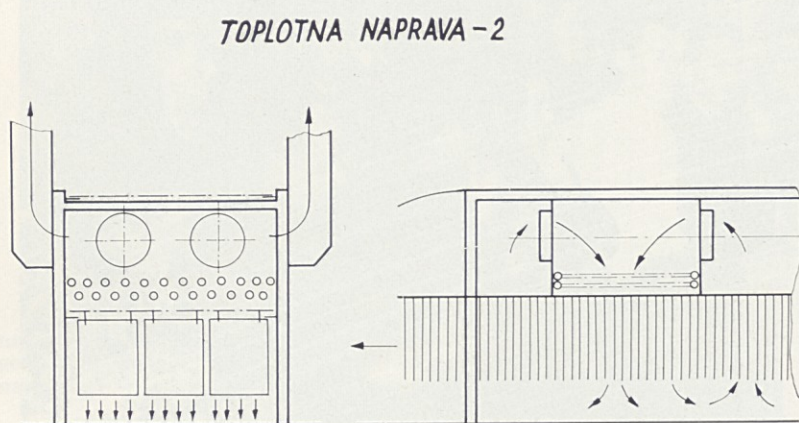
samem. Vlaga v masi je raznih dimenzij in zelo različno vezana. Gibanje kapilarne vlage iz notranjosti k površini lepenke poteka:

a) s spremembo vode v kapilarna vlakna zaradi kapilarnega efekta,

b) z difuzijo vodne pare skozi izpraznjene večje kapilare,

c) s kapilarno kondenzacijo in to tako, da voda na enem mestu v notranjosti mase izhlapeva iz kapilar ter nato v parnem stanju difundira na drugo mesto in s tem zaradi finih kapilar ali nižje temperature zopet kondenzira.

Vse te vrste prenosa — gibanja vlažnosti iz notranjosti k površini lepenke — predstavljajo zelo

de hočemo izhlapati iz vlažne površine, si moramo ogledati izraz:

$$W/F \leq \sigma (X_0 - X_1) 10^{-3} \text{ kg } \text{H}_2\text{O}/\text{m}^2 \text{ h}$$

Zmogljivost izhlapevanja iz vlažnih površin je odvisna tudi od stanja zasičenega zraka ob mejni — vlažni površini in okoli površine.

Izraz:

$$W \leq \sigma F (X_0 - X_1) 10^{-3} \frac{\text{kg } \text{H}_2\text{O}}{\text{h}}$$

nam daje zmogljivost izhlapljenosti vode iz vlažnih površin, ki je odvisna od σ , ΔX , F in v glavnem od hitrosti zraka ob omenjeni vlažni površini.

V kratkem opisu smo si ogledali prvi pojav sušenja vlažnih površin. Če si ogledamo drugi po-

jav, ki je bolj zapleten, je zaradi omenjenega shranjevanja vodne pare v notranjosti nastaja na mestu izhlapevanja znatna količina toplote in se material hladi.

Zato imamo med sušenjem vlažnih materialov (lepenke) opraviti časovno z različnimi temperaturami in vlažnostmi v notranjosti lepenke, katere lahko dovedejo do nezaželenih sprememb — deformacij materiala; t. j. vplivajo na kvaliteto posušenega materiala.

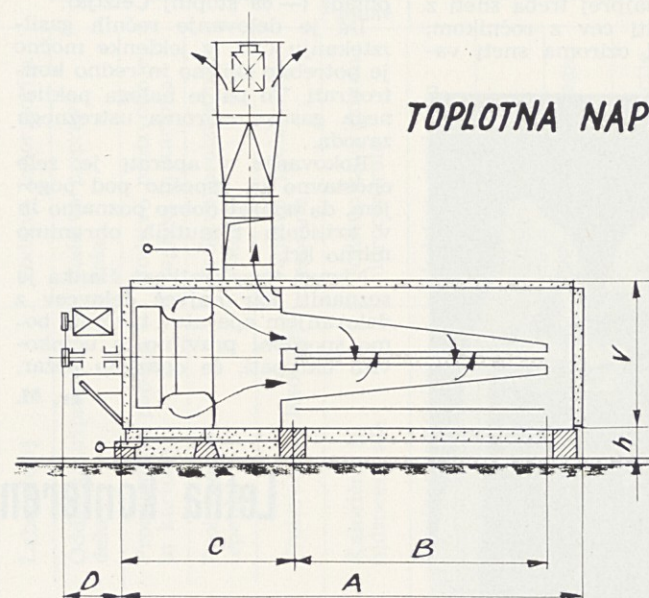
Mehanizem sušenja v notranjosti lepenke se zelo težko teoretično obdeli in je bolj stvar praktičnih izkušenj.

Sedaj nam je znano, da ima sušenje lepenke s toplim nasičenim zrakom to posledico, da lepenki z izhlapevanjem odvzame-

mo površinsko vlago toliko časa, da dobimo želeno končno suhoto materiala. Ker vse toplotne naprave za sušenje lepenke odvzemajo vodo (t. j. sušimo lepenko), moramo govoriti o zmogljivosti sušilnih naprav — kolikšno koli-

$$W = \sigma \cdot F \cdot (X_0 - X_1) 10^{-3} = B \cdot L \cdot 60 \cdot V \cdot K \frac{\text{kg } \text{H}_2\text{O}}{\text{h}}$$

vidimo, da nam ni vseeno, kakšen je koeficient σ , faktor K in ΔX .

čino vode je sposobna odvzeti materialu, t. j. material posušiti. Če si ogledamo zmogljivost sušilnih naprav za sušenje lepenke z gledišča zmogljivosti posušene lepenke, vidimo, da ni vseeno, v kakšnem stanju je lepenka pred sušenjem in po njem.

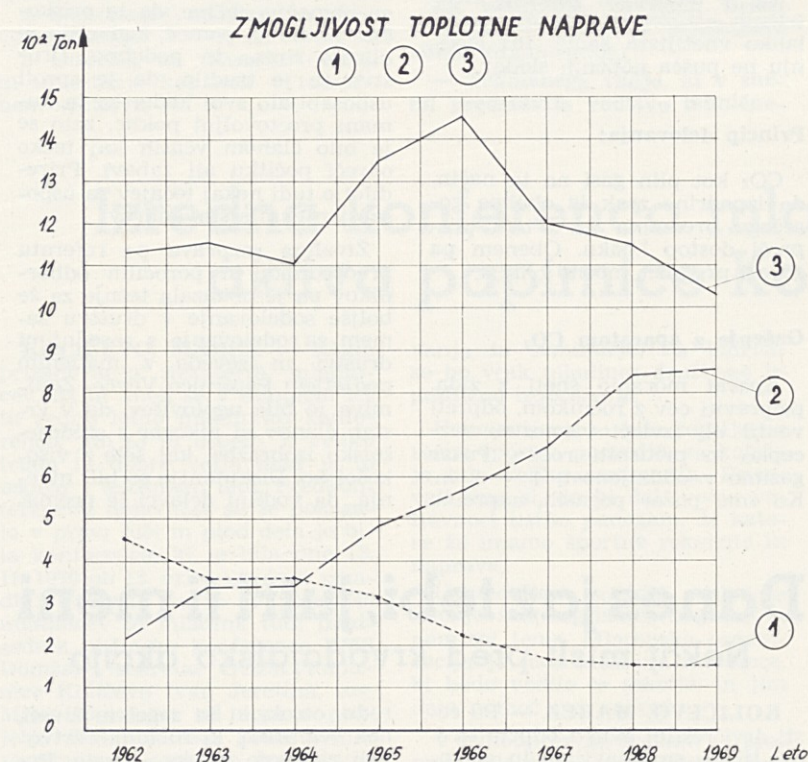
$$\text{Faktor } K = \frac{\varphi_2 - \varphi_1}{\varphi_2} \frac{\text{kg } \text{H}_2\text{O}}{\text{kg. lep.}}$$

nam pove, koliko kg vode moramo odvesti za sušenje iz kg lepen-

V kratkem smo obravnavali način sušenja ravnih vlažnih površin.

Sedaj bi lahko na kratko obravnavali tehnološke naprave, ki delujejo na zgoraj opisanih pojavi. V Papirnici Količevo imamo tri različne toplotne naprave za sušenje lepenk:

a) kot klasični predstavnik je zračna sušilnica. Tu se lepenka obeša navpično in je izpostavljena atmosferskim razmeram —

ke. Zmogljivost sušilnih naprav je tudi določena z izrazom $W =$

$$= B \cdot L \cdot V \cdot 60 \cdot K \cdot \frac{\text{kg } \text{H}_2\text{O}}{\text{h}}$$

Ta izraz nam pove, da je zmogljivost toplotne naprave odvisna od širine B, dolžine L, hitrosti V, faktorja K ter gramske teže lepenke. Če si sedaj ogledamo izraz

kjer so včasih pogoji za sušenje boljši ali slabši.

Zmogljivost take sušilne naprave je majhna, obseg fizičnega dela velik in se te naprave danes v glavnem opuščajo.

b) Druga toplotna naprava z obešanjem lepenke in s sušenjem s toplim zrakom (glej skico 2) nam omogoča večje zmogljivosti tudi za bolj kvalitetne lepenke. Ta toplotna naprava je tehnološko zastarela in rabi velik obseg fizičnega dela.

c) Tretji način sušenja lepenke, ki ga imamo (glej skico 3), je sistem s transportnimi valjčki, s toplim zrakom in ventilacijo. Ta naprava nam omogoča boljše sušenje, toda kljub temu je izhlapevanje vode iz vlažnih površin neintenzivno, saj je gibanje zraka majhno in tudi zasičenost zraka ni velika.

Glede na proizvodno zmogljivost na izjemalnih strojih in na-

pravah za stiskanje nam vse tri toplotne naprave zaradi kvalitete predstavljajo grlo v proizvodnji lepenke. Iz diagrama št. 1. vidimo zmogljivost toplotne naprave 1. Iz diagrama 1, 2, 3 vidimo zmogljivost toplotnih naprav 1, 2, 3. Stroji za izžemanje lepenke imajo letno zmogljivost pri optimalnem proizvodnem programu 2700 ton, vse toplotne naprave 1, 2, 3 pa lahko posušijo 2100—2200 ton lepenke letno. Zato je razumljivo, da smo se odločili za rekonstrukcijo naprave za sušenje lepenke. Odločili smo se za toplotno napravo št. 4, ki se tehnološko, z vidika termodinamike, zelo približuje zakonu Lewisa, saj toplotna naprava 4 — E 40/32 D—4 s transportnim trakom, z dovodnom toplega zraka s šobami in intenzivnim odvajanjem vlažnega zraka omogoča velike hitrosti zraka ob mejnih površinah in to do 20 m/sek, zasičenega zraka od 30—50 g H₂O/m³ in koeficient izhlapevanja od 80 do 160 kg zraka/m²h ter specifične obremenitve toplotne naprave

$$2.4 - 6 \text{ kg } \frac{\text{H}_2\text{O}}{\text{m}^2 \text{ h}}$$

Iz diagrama zmogljivosti toplotne naprave 4 je razvidna kapaciteta naprave z ozirom na gramaturo in vrsto lepenke (siva, spec. lepenka).

Celotna toplotna naprava E 40/32 D—4 bi imela zmogljivost 2700 ton raznih vrst lepenke na leto. Investicijska vrednost bi znašala 120 × 10⁶ S din.

ZAKLJUČEK:

Sušenje lepenke je pogojeno z ostalo tehniko postopkov, t. j. mletje, filtriranje, stiskanje, s toplotno tehniko t. j. termodinamiko. Toplotna naprava ima parameter B in L konstantno, vsi ostali parametri K, σ , V, ΔX , L pa so spremenljivi. Poleg tega so važni tudi drugi faktorji, kot npr. vrsta vlaknin, spec. teža, stopnja mletja, klejenost, ki zelo vpliva na potek sušenja. Važen parameter je tudi zasičenost zraka v toplotni napravi in stanje medija za sušenje zraka, pare in kondenzata. Če hočemo s toplotnimi napravami optimalno obratovati, moramo izvesti neštete kontrole od izdelave lepenke na stroju in na toplotni napravi sami, da dobimo kvalitetno lepenko. Zato se je treba sušenju lepenke posvetiti iz teoretičnega in praktičnega vidika, da si ne bomo očitali, da je zmogljivost neke toplotne naprave — z gledišča sušenja lepenke — premajhna, pa čeprav vemo, da sušilna naprava suši lepenko z odvajanjem vlage (vode) iz površine in ni vseeno, s kakšno vlažnostjo pride lepenka v toplotno napravo oziroma iz nje.

Stanje lepenke pred sušenjem in po njem zgovorno pove, da je količina vode, katero moramo izsušiti iz kg lepenke, zelo variabilna. Ni vseeno, če moramo iz kg lepenke odvzeti 1,325, 1,066, 0,86 kg vode. Zato naj bi tudi moj članek bil majhen prispevek k razčiščenju pojma sušenja lepenke v sušilnih napravah — kanalih.

dipl. ing. Avgust Paulin

Popravek

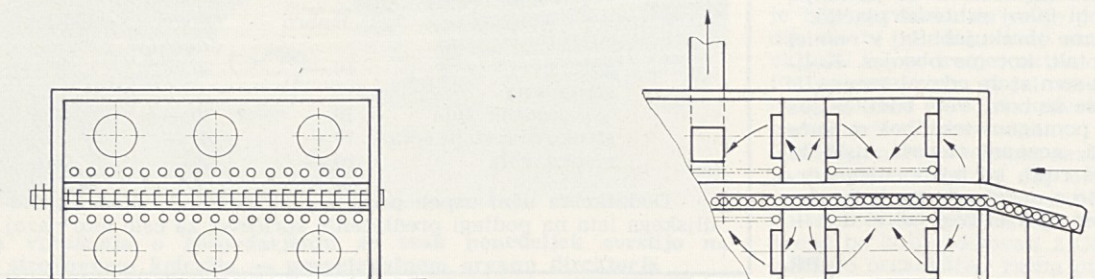
V prejšnji številki nam je tako zagodel tiskarski škrat, da smo dolžni objaviti popravek: Na 10. strani je v naslovu karton zamenjan s papirjem. Čeprav je iz članka razvidno, da gre za karton in ne za papir, vendar znova navajamo pravi naslov: »Pričeli smo z izdelavo strojno premazanih kartonov.«

Prav tako nam je v zaključku članka na športni strani (13. strani) v članku: »Pred sindikalnim smučarskim prvenstvom,« tiskarski škrat preimenoval Papirnico Vevče v Papirnico Količevo. Tudi tu je iz članka razvidno, da gre za športnike sindikalne podružnice Papirnice Vevče.

S tem se opravičujemo bralcem in avtorjema.

Uredništvo

TOPLITNA NAPRAVA - 3

Laboratorijsko testiranje optičnih belilnih sredstev

Ciril Ogrin, dipl. ing. kem.
in Franjo Velepčič, tehnik

KOLICEVO, MARCA — Namen tega laboratorijskega testiranja optičnih belilnih sredstev je bil, ugotoviti tisto optično belilno sredstvo, ki bi dalo ob sočasni ekonomičnosti najboljše rezultate pri optičnem beljenju našega kartona.

Pogoji laboratorijskega optičnega beljenja so bili za vsa optična belilna sredstva, ki smo jih zbrali v našem laboratoriju, isti. Snovni vnos vzorcev pa je bil takšen, kot je snovni vnos zgornje plasti našega kromo nadomestka.

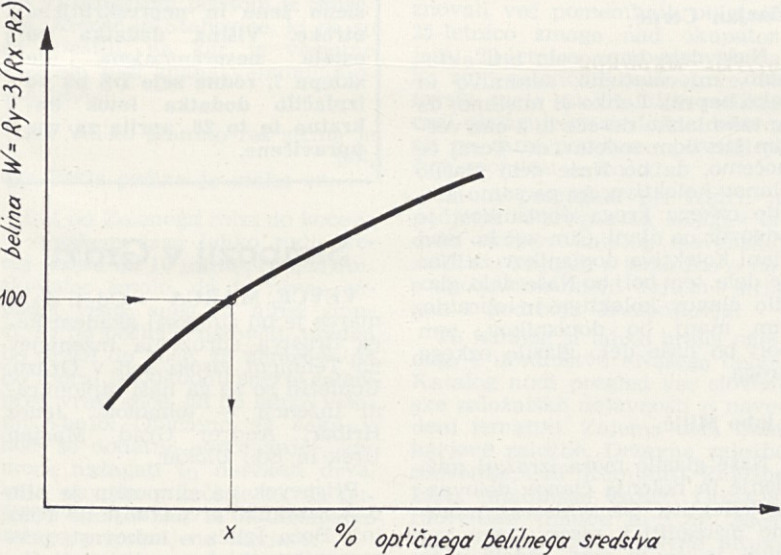
Papirna masa, namenjena za izdelavo laboratorijskih vzorcev, je bila mleta na 30° SR, njena gostota je znašala pred dodatkom optičnega belilnega sredstva 0,66 odstotka, kislost pa pH = 4,5. Vrstni red dodajanja je bil tak:

1. vlaknine
2. kaolin
3. klej
4. optično belilno sredstvo
5. galun

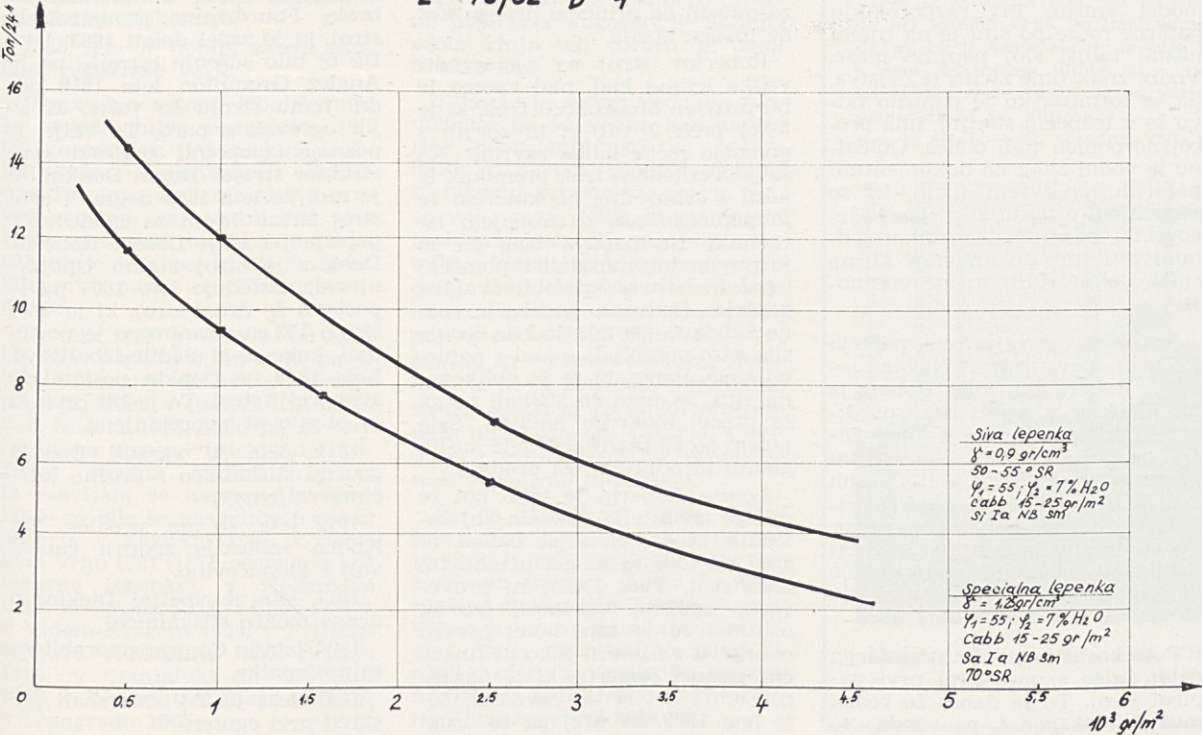
Galun se je dodajal v obliki 10 % raztopine, 10 minut po dodatku optičnega belilnega sredstva, ki se je pred doziranjem razpotoilo v topli vodovodni vodi.

Vzorci so bili izdelani na laboratorijskem aparatu za izdelavo vzorcev, sušeni pri 105°C 45 minut dolgo. Vsebovali so povprečno 6 % pepela.

ODVISNOST BELINE OD KOLIČINE OPTIČNEGA BELILNEGA SREDSTVA

ZMOGLJIVOST TOPLLOTNE NAPRAVE - 4
E 40/32 - D - 4

Meritve za belino smo izvedli na Elrepho aparatu z vključeno ksenonsko žarnico. Belino smo izrazili s pomočjo formule:

$$W = R_y - 3(R_x - R_z)$$

Princip testiranja je bil takšen, da smo za vsako optično belilno sredstvo izdelali 10 vzorcev z naraščajočo vsebino belilnega sredstva. Vsakemu vzorcu smo nato na zgoraj omenjen način določili belino, nato pa načrtali diagram, ki prikazuje odvisnost beline od dodatka optičnega belilnega sredstva.

Na osnovi diagrama smo nato, tako kot je prikazano na diagramu, določili tisti procent optičnega belilnega sredstva, ki je potreben, da se doseže belina 100 izračunana na zgoraj opisani način. Ko smo na ta način dobili količino optičnega belilnega sredstva, smo na podlagi zadnjih cen izračunali, koliko stane optično beljenje za 100 kg vlaknin. Na osnovi teh cen smo potem lahko primerjali optična belilna sredstva med seboj.

Kot najuspešnejše se je na osnovi teh meritev in za naše proizvodnje pogoje izkazalo optično belilno sredstvo Blankophor PSG 125 v prahu od nemške firme Bayer — Leverkusen.

V naslednji tabeli so podana vsa optična belilna sredstva, ki smo jih testirali, skupno z zadnjimi cenami v devizah in dinarjih, količina belila, ki je potrebna za dosego beline 100 in ceno takšnega beljenja za 100 kg vlaknin.

TESTIRANJE OPTIČNIH BELILNIH SREDSTEV GLEDE NA NJIHOVO UČINKOVITOST IN EKONOMICNOST

Naziv optičnega belilnega sredstva	Firma	Bruto cena za kg v		Procent opt. bel. sred. potreben za dosego beline 100 %	Količina opt. bel. sred. potrebna za dosego beline 100 in za 100 kg vlaknin v g	Cena opt. belila za 100 kg vlaknin pri belini 100 N. din
		devizah	N. din			
Optiblanc BL 800 tekoči	Sigma ⁴	800 Lit	16,00	0,092	92	1,47
Optiblanc RB v prahu	Sigma ⁴	1.600 Lit	32,00	0,066	66	2,11
Optiblanc MCP v prahu	Sigma ⁴	1.700 Lit	34,00	0,050	50	1,70
	Helion ²					
Lumiphor BSMZ tekoči	Chemie	4,50 Hfl	15,52	0,108	108	1,65
Lumiphor BSZM 44148 114 % v prahu	Chemie	7,85 Hfl	27,08	0,150	150	4,06
Blankophor P tekoči	Bayer ³	6,60 DM	22,57	0,110	110	2,48
Blankophor DP v prahu	Bayer ³	10,70 DM	36,59	0,074	74	2,71
Blankophor PSG tekoči	Bayer ³	6,30 DM	21,55	0,084	84	1,81
Blankophor PSG 125 v prahu	Bayer ³	16,85 DM	57,63	0,019	19	1,09
Blankophor PSR tekoči	Bayer ³	9,75 DM	33,34	0,114	114	3,80
Blankophor PSL v prahu	Bayer ³	19,30 DM	66,00	0,160	160	10,56
Uvitex PNU konc. tekoči	Ciba ⁴	8,80 SFr	25,17	0,074	74	1,86
Uviox PRS konc. tekoči	Ciba ⁴	11,45 SFr	32,75	0,094	94	3,08
Leukophor AP tekoči	Sandoz ⁵	11,50 SFr	32,89	0,092	92	3,03
Leukophor AP v prahu	Sandoz ⁵	22,95 SFr	65,64	0,024	24	1,58
Leukophor CK tekoči	Sandoz ⁵	7,00 SFr	20,02	0,128	128	2,56
Leukophor CK v prahu	Sandoz ⁵	18,90 SFr	54,05	0,046	46	2,49
Leukophor SPA tekoči	Sandoz ⁵	6,00 SFr	17,16	0,152	152	2,61
Tinopal 2 BF tekoči	Geigy ⁶	7,50 SFr	21,45	0,080	80	1,72
Tinopal UP konc. tekoči	Geigy ⁶	11,60 SFr	33,18	0,072	72	2,39
Tinopal 2 BP v prahu	Geigy ⁶	13,00 SFr	37,18	0,037	37	1,38
Tinopal BOP v prahu	Geigy ⁶	13,00 SFr	37,18	0,048	48	1,78
Tinopal UP v prahu	Geigy ⁶	14,65 SFr	41,90	0,038	38	1,50

100 Lit = 2,00 ND 1 Hfl = 3,45 ND 1 DM = 3,42 ND 1 SFr = 2,86 ND

- (1) Sigma SPA
Bergano — Italija
- (2) Helion Chemie N. V.
Naaldwijk — Nizozemska
- (3) Bayer AG
Leverkusen — Nemčija
- (4) Ciba AG
Basel — Švica
- (5) Sandoz AG
Basel — Švica
- (6) Geigy AG
Basel — Švica

Iz teh rezultatov je tudi razvidno, kako moramo biti pazljivi pri izbiri optičnega belilnega sredstva za optično beljenje papirne mase določenega vnosa. Pri izbiri moramo posebno paziti na kislost papirne snovi in na procent kaolina, oziroma pepela. Na kislost zato, ker so optična belilna sredstva različno obstojna nasproti kislinam, na procent pepela pa zato, ker so optična belilna sredstva ponavadi posebej pripravljena za optično beljenje neobteženih in obteženih papirjev, dalje za beljenje v klejni stiskalnici ali pa v premaznih masah. To dejstvo nam potrjujejo rezultati optičnega beljenja v papirni masi z optičnim belilnim sredstvom Blankophor PSL v prahu, ki je posebej

pripravljeno za optično beljenje premazne mase. Iz rezultata v tabeli se vidi, kako drago bi nas

stalo takšno optično beljenje z napačno izbiro optičnega belilnega sredstva.

Hiše iz papirja

VEVČE, FEBRUARJA — V ZDA so proizvodnjo hiš iz papirja razvili pri firmi Papertech Corp. v Hatfieldu, v državi Pensilvanija. Hiše sedaj izdelujejo že v velikih serijah in zanje garancirajo življenjsko dobo 20 let.

Osnoven material je specialen valovit karton debeline 40,5 cm, ki je kemično impregniran proti vodi, ognju in mrčesu. Karton je nato še nadalje ojačen s fiberglasom in poliestrskimi smolami. S tem dodatnim premazom ima karton utržno jakost 14×10^5 kg/m² in lahko nosi težo približno 240 kg/m².

Osnovna površina hiše znaša $6 \times 6,5$ m², višina pa najmanj 2,44 m. Kompletna oprema za tako hišo stane 800 dolarjev. Plošče pa se lahko vežejo na različne načine, glede na željeno varianto. Ves potreben material za hišo tehta 205 kg in ga lahko, razdeljenega na 2 paketa, čisto enostavno dostavimo na željeno mesto. Trije delavci pa lahko hišo postavijo v 5 urah.

Modeli hiš Papertech so sedaj izdelani ali v dvojčkih s površino 36, oziroma 52 m². Model z dvema etažama v obliki črke »A« pa ima površino 63 m². To so seveda najcenejše izvedbe, za večje površine je treba uporabiti več plošč, razumljivo pa je, da so stroški znatno večji.

Pri firmi Packaking Corp of America so razvili valovit karton, pri firmi PPGI Industries Inc. pa so delali na zunanjih premazih in notranjih oblogah. Le-te so odporne proti ognju. Trdijo, da zdržijo temperaturo 1038° C in čez.

Za dodatno opremo je potrebno k stroškom za hišo prišteti še 160 dolarjev. 400 dolarjev prispeva sama tovarna za postavitev centralnega instalcijskega podpornika in delilca prostorov. V ta podpornik so vključene vse vrste instalacij in komunalnih naprav — vodovod, električna napeljava, toplovod itd. Če en tak podpornik uporabijo za 3 hišice, se celotni stroški za postavitev hiše znatno zmanjšajo in tako lahko postavijo trojček samo za 3000 dolarjev. To je izredno malo, saj stane 1 m² površine samo 20 dolarjev.

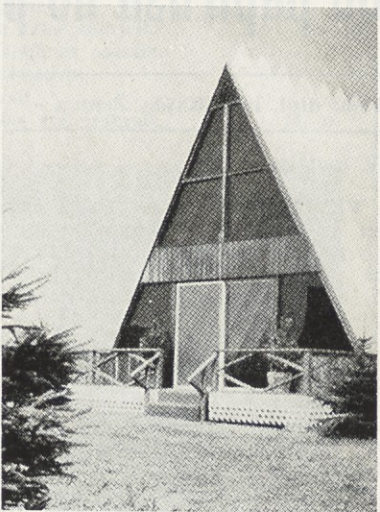
Hišo je zelo lahko sestaviti. Stene se zvežejo skupaj s posebnim lepilom. Štiri stene, dve ver-

tikalni in dve poševni se zabijejo na lesen pod, ki ima posebne zagozde, ki olajšajo pritrditev sten in zagotovijo popolno varnost. Na isti način se zagozdijo stene tudi v strop, ki je vezan s kartonskimi oporniki. Okenski in vratni okviri se tudi enostavno pritrdijo. Z dodatkom fiberglasa in smol je osnovna enota postavljena.

Herbert G. Yates, predsednik firme Papertech je prvič prišel v stik s hišami iz papirja leta 1964, ko je bil imenovan za svetovalca pri projektu California, s katerim so hoteli rešiti stanovanjske probleme tujih delavcev. Te hiše so bile tanjše in manj odporne od sedanjih, oziroma teh, ki jih izdelujejo pri firmi Papertech, vendar so vseeno zdržale še do danes, saj jih je še 90 % čisto uporabnih.

Z izkušnjami, ki jih je dobil pri California projektu, je 1968. leta Yates osnoval firmo Papertech in lansko leto je že poslala na trg prve papirnate hiše.

Obeti za prodajo so precej ugodni. Za demonstracijo so postavili hiše v Dominikanski republik. Veliko zanimanja zanje so pokazali tudi na Karibih in v Nigeriji.

Yates je mnenja, da se bodo njegove hiše še posebno obnesle v nerazvitih državah in da predstavljajo velik psihološki in ekonomski uspeh.

Po reviji Paper Trade Journal
ing. M. Ž.

Sindikalna organizacija je počastila naše žene

KOLICEVO, MARCA — Sindikalna organizacija je v počastitev praznika žena organizirala proslavo v sortirni dvorani. Poleg redno zaposlenih žena so bile na to proslavo vabljeni tudi upokojenke, tako da je bila velika dvorana polno zasedena. Nagovor o pomembnosti praznika je imel tov. direktor Ivo Sonc. Nato je sledil

kratek kulturni program, ki ga je izvajala skupina učencev iz osnovne šole Radomlje. V programu so bile vključene recitacije, harmonikarski orkester, otroška igra in folklorni nastop. Program je bil pester in pristrčen, saj so nastopajoče učence od I. do V. razreda naše žene nagradile z močnim aplavzom. Po končanem

kulturnem programu je sindikalna organizacija pogostila naše žene in upokojenke, za zabavo pa je poskrbel harmonikaš, ki je igral poskočne melodije, tako da so žene pozabile na vsakodnevne težave in resnično doživljale svoj praznik. (Spodnji posnetki so iz papirnice Vevče.)

M. D.

Vprašanja in odgovori iz papirnice Količevo

KOLICEVO, MARCA — Interni uredniški odbor PAPIRNICE KOLICEVO se je odločil, da vpelje v NAŠE DELO posebno rubriko VPRAŠANJA IN ODGOVORI IZ PAPIRNICE KOLICEVO. Uredniški odbor se zaveda, da je nemogoče obveščati vse člane kolektiva o vsem, kar jih zanima. To ni mogoče že zaradi značaja samega glasila, kot tudi zaradi tega, ker člani uredniškega odbora niso vedno pravočasno seznanjeni z vsemi dogajanji v tovarni in na terenu. Da bi se našla neka rešitev med popolno obveščenostjo o vsem in dejanskimi možnostmi obveščanja, smo sklenili, da vpeljemo to rubriko.

Za uspeh rubrike (in celotnega glasila) pa je nujno, da sodeluje v njem čim širši krog članov kolektiva, kajti s širšim krogom sodelavcev bomo zajeli tudi večje število zanimivih dogajanj in s tem približali glasilo širšemu krogu bralcev. Zato prosimo člane kolektiva Papirnice Količevo, da prek glasila Naše delo zastavljajo internemu uredniškemu odboru, strokovnim službam, družbeno-političnim organizacijam, posameznikom itd., najrazličnejša vprašanja, ki so v neposredni zvezi z življenjem in delovanjem članov kolektiva Papirnice Količevo na delovnih mestih, samoupravnih organih, organizacijah, terenu itd., in ki utegnejo zanimati širši krog bralcev.

Vprašanja dostavite enemu od članov internega uredniškega odbora v pisni obliki do 5. v mesecu. Uredništvo pa bo poskrbelo, da bodo člani kolektiva na aktualna vprašanja dobili ustrezne odgovore.

Za začetek smo zastavili članom internega uredniškega odbora naslednje vprašanje:

KAJ BO POTREBNO STORITI, DA BO NAŠE DELO POSTALO GLASILO ČLANOV KOLEKTIVA, NE PA SAMO GLASILO OZKEGA KROGA DOPISNIKOV?

Marjan Černe:

Naše delo bi moralo biti aktualno, informativno, zanimivo in tako naprej. Lahko si mislimo, da se tako lahko doseže le s čim večjim številom sodelavcev. Torej če hočemo, da bo Naše delo glasilo članov kolektiva, ne pa samo glasilo ozkega kroga dopisnikov, je odgovor na dlani. Čim več bo med člani kolektiva dopisnikov za Naše delo, tem bolj bo Naše delo glasilo članov kolektiva in obratno, čim manj bo dopisnikov, tem bolj bo naše delo glasilo ozkega kroga.

Ljubo Milič

Naše glasilo mora izražati mišljenje in hotenja članov delovnega kolektiva. Da to doseže, moramo pritegniti k pisanju čim več ljudi in to iz vrst oddelkov in obratov tovarne. Predvsem pa glasilo mora biti dober informator. Vsak član kolektiva mora v njem dobiti kaj zanimivega zase,

vsakemu mora nekaj povedati. Tako bo glasilo postalo nepogrešljiv pripomoček pri delu.

Ciril Ogrin:

Stara modrost pravi: »Če nočeš gora k tebi, moraš ti do nje.« Hočem reči, iti moramo med naše ljudi, se z njimi pogovoriti, spoznati njihove želje in hotenja ter jih z našo pomočjo — v obliki raznih rubrik — odvaditi strahu pred pisanjem.

Karel Dimec:

Izdelati bo treba dolgoročnejšo vsebinsko usmeritev glasila in to ob sodelovanju uredniškega odbora predstavnikov samoupravnih organov, strokovnih služb, družbeno-političnih organizacij in posameznikov ter zagotoviti tudi konkretno sodelovanje imenovanih.

Dodatek za rekreacijo bo izplačan vsem članom kolektiva naenkrat

Vevče, marca — Praksa do sedaj je bila taka, da so člani kolektiva prejeli rekreacijski dodatek zase in nezaposlene svoje vedno takrat, ko so nastopili svoj letni dopust. Dodatek je znašal 20.000 S din za aktivnega člana kolektiva in po 8.000 S din za nezaposleno ženo in nepreskrbljene otroke. Višina dodatka bo ostala nespremenjena. Po sklepu 7. redne seje DS pa bo izplačilo dodatka letos enkratno in to 26. aprila za vse upravičene.

Simpozij v Grazu

VEVČE, MARCA — Od 4. do 6. marca je bil simpozij akademškega društva združenja inženirjev na Tehnični visoki šoli v Grazu. Udeležili so se ga naši diplomirani inženirji — tehnologi: Janez Hribar, Andrej Grad, Marjan Urek in Edo Ulčkar.

Prispevek na simpoziju je bilo tudi zanimivo predavanje tovariša inž. Boža Igljica o kakovosti premazanih papirjev v tiskarsko — tehničnem pogledu. Predavanje je za vse udeležence predstavljalo izredno temo in so ga z zanimanjem sprejeli.

Od papirusa do papirja

Piše: dipl. ing. Majda Žemva

(3. nadaljevanje)

VEVČE, MARCA — Okoli 650 let so v Evropi izdelovali papir po ročnem postopku, ki so ga v 12. stoletju prevzeli od Arabcev in le-ti še 40 let prej od Kitajcev.

Majhni obrati so se seveda razvili v velike manufakture, ki so oskrbovale s papirjem sorazmerno velike teritorije. V Sloveniji so bili glavni mlini v Vipavi (osnovan leta 1735), v Žužemberku (osnovan leta 1712), v Škofji Loki (osnovan leta 1750), istega leta je bil osnovan mlin v Radečah in leta 1767 v Ajdovščini.

V Avstriji so leta 1754 izdali navodila mojstrom, ki so izdelovali papir. V tem navodilu so bili navedeni postopki takratne ročne proizvodnje papirja iz krp. Potrebno je bilo krpe sortirati, očisti,

razvlakniti in obeliti s pomočjo apna. Tako pripravljeno snov so v količinah enega risa dali v bazen, podoben kamniti kadi, kjer so to emulzijo tako obdelovali, da so dobili vlaknasto mleto kašo. Nato so potrebno količino papirne mase dali v model, ki je imel na dnu sito iz tanke pletene žice, na katero je bil pritrdjen kovinski model novega znaka. Sito je bilo pravokotne oblike, po večini v velikosti potrebnega formata. Da masa ne bi pri tresenju izpadla, je sito imelo okvir, visok nekoliko centimetrov. Sito so stresali toliko časa, dokler se vlakna niso enakomerno razporedila. Mokre liste papirja so stiskali v stiskalnicah med klobučevinami. Liste pa so sušili na vrvi kakor perilo. Da so na tak papir lahko pisali, so jih premazali z redkim slojem kožnega kleja in ga malo zgladili. Za prodajo so papir razvrstili po kvaliteti.

Ze takrat so uporabljali tudi vodne znake v papirju in sicer tako,

da so na sito pritrdili kovinski model znaka. Pri razporejanju papirne mase po situ je na znaku nastal tanjši sloj papirne mase. Vodni znak (ime izvira iz dejstva, da se formira, ko je papirno tkivo še v tekočem stanju), ima precejšnje pomen tudi danes. Običajno je vodni znak na dokumentnih papirjih, predvsem tistih, ki so namenjeni pisanju ali tiskanju trgovskih, bančnih, denarnih in administrativnih dokumentov ali na sploh dokumentih trajne vrednosti.

Stroj za proizvodnjo papirja je prvi skonstruiral Nicolas — Louis Robert leta 1799. Robert je bil korektor v velikih tiskarni Didot. V bližini Pariza je imel Didot tudi manufakuro za izdelovanje papirja. Robert je imel vsak dan priliko videti, na kakšen primitiven način se izdeluje papir. To ga je spodbudilo, da je začel razmišljati, kako bi papir hitreje in boljše izdelovali s pomočjo stroja.

Potreboval je pet let napornega dela, da je skonstruiral prvi papirni stroj. To je danes že redek muzejski eksponat, pa vendar so

vsi najsodobnejši papirni stroji zasnovani na principu prvega Robertovega stroja.

Robertov stroj so sestavljali: velika lesena kad, nad katero je bil pritrdjen brezkončen trak, ki je tekkel prek 2 valjev, ki so jih s pomočjo ročke lahko zavrteli. Ko se je brezkončen trak premikal, je nosil s seboj sito, na katerem se je papirna kaša s tresenjem izravnila. Na papirni trak pa so jo predhodno nanašali s pomočjo lopat. Na situ se je že oblikoval list papirja. Bistvena razlika z ročno izdelavo papirja je bila ta, da sito niso potapljali v kad s papirno kašo. Papir, ki se je oblikoval na situ, so nato še stiskali in ga še precej mokrega navijali. Šele potem so že razrezane liste sušili, gladili in odpremili za prodajo.

Louisa Roberta je tako kot že mnoge izumitelje doletela kaj žalostna usoda. Svojega izuma ni znal pa tudi ni mogel učinkovito izkoristiti. Tudi Didot ni pravočasno spoznal vrednosti izuma, oziroma se je sam hotel preveč okoristiti z njim in tako ni finančno podprl Roberta, ki je nazadnje umrl kot reven ravnatelj šole leta 1828. Se prej pa so drugi

izkoristili njegov izum. Tako sta brata Fourdrinier skonstruirala stroj, ki je začel delati 1803. leta. Da bi bilo sušenje hitrejše pa je Anglež Grompton leta 1819 dodal temu stroju še valje, ki so jih ogrevali s paro. Te valje je pozneje izpopolnil angleški konstruktor strojev Bryan Donkin, ki je tudi že leta 1803 dogradil svoj stroj širine 76 cm za izdelovanje papirja po ideji Louisa Roberta. Donkin je stroj stalno izpopolnjeval, naslednje leto 1804 pa je postavil še drugi stroj, ki je imel širino 152 cm. Zanimivo je pogledati, kako so si sledile izboljšave. Leta 1808, je Donkin postavil že svoj tretji stroj. To je bil prvi, ki je obratoval neprekinjeno.

1811. leta je vgradil Donkin gaučno stiskalnico s prečno ležečima valjema.

1812. leta so na predlog Th. Kobba »oblekli« zgornji gaučni valj s klobučevino.

1817. leta je vpeljal Diekinson drugo mokro stiskalnico.

1826. leta je Canson uporabil sesalne črpalke.

1827. leta je T. J. Marshall postavil prvi eguter.

Na Veliki planini imamo planinsko kočo „Murka“

KOLIČEVO, MARCA — Name-njena je predvsem članom kolektiva Papirnice Količevo in njihovim svojcem, ki naj v njeni domači notranjosti preživijo svoj dopust ali dneve ob koncu tedna. Gorska pokrajina, značilna velikoplaninska arhitektura in planšarsko življenje v poletnih mesecih, pozimi pa smučanje v zasneženi pokrajini, vzbujajo v obiskovalcu zavest, da živi v okolju, povsem različnem od tistega, v katerem biva in dela vsak dan. Ta zavest, gibanje na prostem, oster zrak in široki razgledi pa pripomorejo k psihofizični rekreaciji obiskovalca Velike planine in Murke.

Letos bo naša planinska kočica »Murka« stara že 8 let (otvoritev kočice je bila 22. julija 1962). Locrirana pa je v počitniškem naselju na Jamah na višini okoli 1600 m, v neposredni bližini koč podjetja Titan in koč podjetja IMP. Ob jasnem vremenu se odpira za koč razgled na venec Kamniških Alp od Krvavca čez Kalški greben, Grintavec, Dolgi hrbet, Štrugo, Skuto, Kranjsko Rinko, Tursko goro, Brano, Jermanova vrata, Mrzlo goro, Planjavo, Škarje, Ojstrico do Velikega vrha in še naprej.

Iz bistriške doline pridemo v koč v brez snežnih razmerah približno v 25 minutah (5 minut nihalka, 10 minut sedežnica, 10 minut od Zelenega roba do Murke), seveda pod pogojem, da se obiskovalec ne zadržuje predolgo na vmesnih okrepčilnih postajah... Seveda pa so še druge možne smeri pristopa, ki so se še pred leti kaj pogosto uporabljale in ki se jih prav dobro spominjamo tudi člani kolektiva, ki smo prenašali po njih opremo za koč. To so predvsem pristopi iz Smrečja, Kopišč in Stahovice, ki pa so se opustili, na kar je verjetno vplivala tudi znana velikoplaninska pesem:

Na Vel'ko planino res strma je pot,
čez Pasje pečine jo maha en...

Pot od Zelenega roba do kočice je v zimskem času lahko tudi precej daljša od 10 minut, če ima obiskovalec smolo, da je ravno zapadel visok sneg in nima smučiči, se bo pošteno namočil, preden bo prišel do kočice, za nameček pa bo moral še odkopati snežni zamet pred vrati kočice, da bo lahko vstopil vanjo. Običajno ga čaka v koči še dodatno »ogrevanje«, ker mora nažagati in nasekati drva, kajti navada v koči je ta, da puščajo obiskovalci le malenkostno zalogo pripravljene kurjave.

V koči sta peč in štedilnik na drva ter v dnevni sobi plinska

razsvetljava. Poleg kuhinje in dnevne sobe sta v koči še 2 spalnice in skupno ležišče, tako da v njej lahko prenoči 14 oseb, kar pa je tudi največja zmogljivost kočice.

Kdor je v dvomih, ali naj se odloči za preživljanje dopusta ali zaključka tedna v »Murki« oziroma na Veliki planini, naj mu pri odločitvi pomagajo naslednji statistični hidrometeorološki podatki:

Velika planina ima letno 163 dni meglo, 135 dni oblačno, 44 dni jasnih in 23 dni popolnoma sončnih. Letnih padavin je 2500 mm, od tega 25 % snega.

Ne glede na te podatke pa je zanimanje za »Murko« kar precejšnje, saj je v letu 1969 v njej letovalo okoli 180 članov kolektiva, svojcev in tujih; največ seveda v poletnih mesecih. Koča se vzdržuje iz lastnih sredstev (prenočnine). V bližnji bodočnosti pa bo potrebno izboljšati notranjo opremo kočice in urediti okolico kočice. Zato pa bo potrebno najti nek drug vir sredstev, kajti lastna sredstva ne bodo zadoščala.

K sodelovanju k upravljanju z »Murko« pa bo potrebno pritegniti večje število aktivnih planincev, ki jih je v Papirnici Količevo kar precej. Poživiti pa bo potrebno tudi delo pododbora planinskega društva (pododbor je bil ustanovljen leta 1964), ki je povsem zamrlo.

KA-DI

Katalog »Partizanske knjige«

Lani in letos smo in bomo praznovali več pomembnih obletnic: 25-letnico zmage nad okupatorjem, 20-letnico samoupravljanja, ko smo ustanovili naše prve delavske svete itd. Ob takih prilikah radi obdarujemo zaslužne delavce ali pa sami posežemo po najlepšem spominu — knjigi.

Da bi pomagalo pri izbiri, je podjetje »Partizanska knjiga« izdalo skupen katalog slovenskih založb o knjigah s tematiko o narodnoosvobodilnem boju in o knjigah s področja družboslovja.

Ta katalog si lahko bralci ogledajo v uredništvu »Našega dela«. Katalog nudi pregled vse slovenske založniške dejavnosti o navedeni tematiki. Zajema dela Cankarjeve založbe, Državne založbe Slovenije, ČZP Komunist. Založbe Lipa, Mladinske knjige, Obzorja, Slovenske matice in ČZP Soča. Vse v katalogu navedene knjige lahko poleg drugih interesi naročijo pri »Partizanski knjigi«.

1829. leta so prvič usposobili obračalno stiskalnico.

1830. leta je dobila sitova skupina registrske valje.

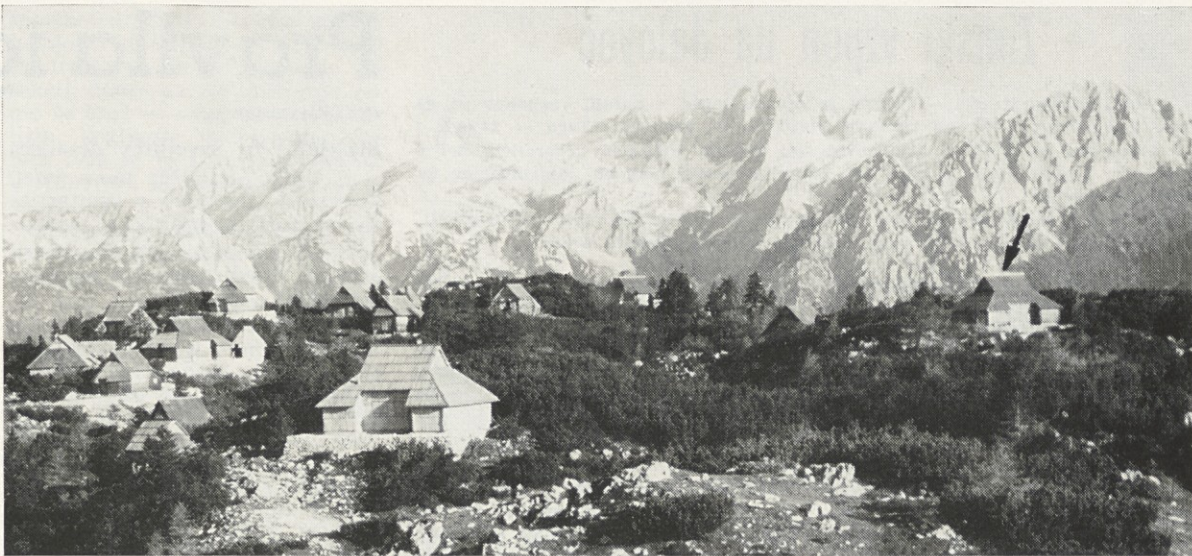
Vzporedno s temi izboljšavami je seveda hitro naraščalo tudi število strojev. Po zaslugi ljubljanskega industrialca Fideliusa Terpinca tudi mi nismo preveč zaostali, saj je bila že leta 1842 osnovana tovarna papirja, naslednje leto pa je bil že izdelan prvi papir na Donkinovem stroju.

Že leta 1821. je deloval na Reki klasičen papirni mlin, 1827. pa je bila osnovana današnja tovarna papirja. Mlini v Radečah so delovali že leta 1750, 1880 pa so tam prešli na strojno izdelovanje papirja, strojna proizvodnja se je razvijala še naprej. Ustanovljene so bile še naslednje tovarne papirja v Zagrebu 1895, v Sladkem vrhu 1921 (1871 osnovana kot tovarna lepenke), v Količevem 1920, Beogradu 1923, v Čačku 1930, v Videm-Krškem 1939, v Prijedoru 1950, v Maglaju 1955, Belišču 1960, v Banjaluki in Kočanih 1965, v Drvarju ter Plaškem 1966, v Ivangradu 1965.

To so sedaj vse obstoječe tovarne papirja v Jugoslaviji. Skupna proizvodnja teh tovarn je okoli 500.000 ton.

Tako je to sedaj. Sodobna tehnologija pa še vedno kar naprej išče nove možnosti za boljše, lepše in seveda cenejše papirje. K takemu vzponu so seveda prispevali svoj delež strokovnjaki različnih področij, strojniki, kemiki, fiziki, elektroinženirji in drugi. Brez skupnega sodelovanja danes še ne bi mogli proizvajati papirja na takšnih gigantskih strojih, ki so vođeni že skoraj avtomatsko in je potrebno minimalno število ljudi, ki pa lahko proizvedejo na tisoče ton papirja. Computerji vedno močnejše prodirajo tudi v papirno industrijo.

Če se zamislimo nazaj, tedaj šele lahko spoznamo, kakšno pot je moral premagati človeški razum, da imamo danes že tako razvito civilizacijo. Papir je vsekakor pri tem odigral eno glavnih vlog, kajti na njem so se ohranjali napisi za kasnejše rodove, tako da le-tim ni bilo treba začeti vse zopet od začetka.

Naselje na Veliki planini. S puščico je označena naša kočica »MURKA«

Prejeli smo

Gnjilane 15. 3. 1970

Tovariš kadrovski,

zelo me je razveselilo, ko sem dobil januarsko številko »Našega dela«. Kar nisem si mogel zamišljati, da bom res dobival to glasilo, ki mi tu še precej več pomeni, kot bi mi pa v tovarni, čeprav mi tudi tam ne bi malo.

V časopisu je toliko novega; posebno zanimiva so nadaljevanja »Iz prakse za prakso«. Od papirusa do papirja, pravila igre »Hokey na ledu« in pa intervjuji z našimi delavci v tovarni. Seveda je zanimivo tudi vse drugo v listu...

Nič ne napišete ali ste že začeli proizvajati premazan karton ali še ne. Zanima me tudi, če štrcalke še kaj nagajajo tako, kot so v začetku, ko je bil stroj prenovljen.

Kot vidim ste jih spet nekaj zaposlili, ali se je povečala pro-

izvodnja. V februarski številki sem zasledil nekaj o obnovitvi sušilnega kanala, ali bo obnovljen ali nov, pa ne vem, ne piše.

Kdo pa rokuje s fotoaparatom, fotografije so res dobre. Ker ne vem, od koga je prišla pobuda za pošiljanje lista nam, vojakom, se za to zahvalim kar vam, ker mislim, da je iz kadrovskega oddelka.

Zanima me, koliko nas je trenutno na odsluženju kadrovskega roka iz našega podjetja. Večkrat sem že pisal v delavnico pa mi nihče ne odgovori, upam, da mi vi boste, vsaj na nekatera vprašanja.

Sem v Gnjilane so me poslali iz Kruševca za 2 meseca na kurs. Tu bom menda do 15. julija, ko bom delal izpite za desetarja. Upam, da bo že šlo, saj je do sedaj tudi, samo jezik mi dela še malo težav. Slovencev je tu skoro polovico, tako da mi posebno

dolgčas ravno ni. Nekaj jih na videz poznam že od prej, eden je iz Rov.

Dnevi še kar hitro tečejo, saj je učenja in dela precej, ker imamo 11 predmetov.

Za našo zabavo še kar poskrbijo, lahko pa gledamo vse TV oddaje od 19. ure naprej, v nedeljo pa cel dan. Mesto je pa zelo majhno in precej umazano, tako da nimam nikakega veselja do izhoda vanj. V Kruševcu je bilo to popolnoma drugače.

Ker bom sedajle čez 15 minut začel »požarčiti«, moram pismo končati; dežurni baterije me že vleče za rokav bluže govoreč:

»Požuri, požuri.«

Toplo vas pozdravlja

vojak Miha

Boštele Miha GNJILANE
V. P. 3077/5 Kosovo

Električarji so se preselili

Količevo, marca 1970. — Po požaru so se električarji preselili v zasilne prostore. V mesecu februarju pa je bila stara delavnica popolnoma obnovljena ter pripravljena ponovno pod svojo streho sprejeti začasno preseljene električarje. Kako pa so bili električarji sprejeti, nam bo najbolj nazorno povedalo posvetilo, ki so ga sestavili sosedje-inštalaterji ob otvoritvi elektro delavnice. Poleg tega so dobili električarji od njih tudi v trajno čuvanje velik ključ. Posvetilo, ki so ga sosedje sestavili prav za to slovesno priložnost se glasi:

Količevo, 10. II. 1970

SOSEDEJE:

Ze prišel je Pust veseli,
vi delavnico na Škrjančevem ste imeli.
Ko pred letom je gorelo,
vas je bilo več kot KRUCOV jutrovih krdelo.
Tam sosedje ščurkom so škropili,
vi po malem ste se selili.
Mi smo dobri vam prijatelji,
zato prinesli smo vam ključ v škatli.
Ključ je zlat in svetel, mi pa mislimo,
da pri sosedih velik bo imel odmev.
Če pa imeli boste skrb, sosedje pridite
k nam, da imamo jih še mi.
Mi želimo sreče vam, nas pa varje
napis ključa sv. Florjan.
Ker je stroka nam sorodna, zato nam

večkrat v žepih stoka. Fušat greš,
pa dobro upiliš, da se lahko gospodom smiliš.
Skupaj imamo mi težave, zato zavijajmo rokave,
in že štejemo do tri, vprašamo vas, kje STEFAN
vina vam stoji.

Srečno

INSTALATERJI

Popisna lista sosedov:

1. Mirko Zajc	6. Zdravko Kremzer
2. Adolf Tomažič	7. Breznik
3. Franc Orehek	8. Kladnik
4. Peter Starin	9. Franc Jereb
5. Janko Lavrič	10. Jože Kerč

Ključ izročen v varstvo sosedom,
z namenom prijateljstva,
sreče, blaginje ter vseh dobrih stvari
v letu 1970, 10. februarja ob 12. uri v novi elektr.
delavnici. (Na starem pogorišču).

Sosedje:

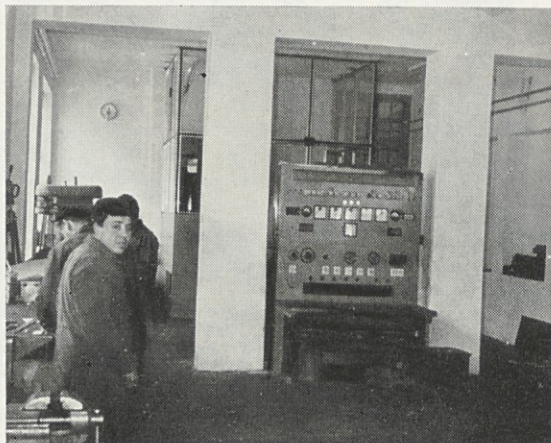
Instalaterji

Pripis pisca članka:
Sosedje srečo res so imeli,
da instalaterji so jih tako sprejeli.
Kakšna šele kombinacija bi nastala,
če bi se slikala ta proslava.
Pa kaj bi to obžalovali
saj smo v Našem delu vse prebrali.

M. D.

Mojster elektro delavnice Viktor Mav v novi pisarni

Pogled na del obnovljene elektro delavnice

Zimski vzpon na Jalovec

Vevče, februarja 1970 — Menda je mnogo lepše v gorah, vsekakor pa za zdravje koristneje, kot na zatohlih plesiščih ali breznicah. Tega se zaveda naš štipendist na poklicni papirniški šoli Marjan GORENC. Teoretični del v šoli je že končal in je sedaj s celo skupino osmih bodočih papirničarjev na zaključni praksi.

Ker smo zvedeli, da je zelo vnet planinec — plezalec, smo ga naprotili, naj iz svojega hribolazenja opiše vsaj en dogodek. Tako pravi:

Letošnje leto je bil tradicionalni alpinistični tabor v Tamarju. Priredila ga je komisija za alpinizem pri Planinski zvezi Slovenije. Na tem taboru se zbere množica alpinistov. Pod strokovnim vodstvom se prikazuje nova tehnika plezanja, ki se še dalje razvija. Zadnjega tabora sem se osebno udeležil. Trajal je pet dni. Sprva smo plezali pod nadzorstvom strokovnih vodij, pozneje pa v posameznih skupinah. Nastanjeni smo bili v planinski koči Tamar. Vse stroške bivanja je plačala PZS.

Opravili smo veliko vzponov na bližnje vrhove kot so: Ponca, Strug, Kotova špica, Jalovec, Goličica, Site, Cipernik. Nekateri vzponi so ostali le pri poskusih, kajti neugodno vreme je včasih preprečilo naše namene. Zato je nekaj vrhov ostalo nepremaganih, kajti led in mraz sta velika ovira plezalcem. Marsikje tudi dereze niso pomagale.

Vstajali smo že ob štirih. Prebuditi se tako zgodaj je bilo za marsikoga težje, kot naporen vzpon v steni. Ko smo pozajtrkovali, smo se v skupinah razšli. Skupina, v kateri sem bil tudi sam, si je zastavila za svoj cilj vrh Jalovca. Odločili smo se, da se bomo povzpeli na Jalovec po severnovzhodni strani proti Ozebniku. Na poti smo dohiteli še skupino alpinistov, ki so imeli isti namen kot mi in smo se jim pridružili. Pri vstopu v Jalovec stoji velika skala, ki nam je nudila zavetje, ker v jutranjih urah je bila temperatura še krepko pod ničlo. Skrili smo se za njo, si navezali dereze in se pripravili za vzpon. Ker so bile z nami tudi planinke, smo se morali navezati že v prvem delu vzpona. Toda začetni strah jih je kmalu minil in so se razvezale. Le prvi in zadnji član skupine sta bila privezana na 120 m dolgi vrvi. S tem sta nudila oporo v primeru, če bi komu spodrsnilo, saj je bil sneg gladek, kot ledena plošča. Med potjo smo

imeli več odmorov, da smo se odpočili in fotografirali pokrajino pod nami. Veter je razgalil oblake in pred nami se je odprl krasen pogled na dolino Trente in Tamarja ter očaka Triglava. Potem smo pot nadaljevali po ledenem kaminu. Tu pa smo morali že uporabiti svoje znanje v plezanju in ledene kline. Ker bi se za varovanje posameznika preveč zavleklo, smo napeljali fiksno vrv. Ta del poti je bil najtežavnejši na naši poti. Potem pa je bilo lažje in smo kmalu dosegli Jalovecovo streho. Po njej smo priplezali do grebena. Bili smo tik pred ciljem. Se nekaj minut in vrh je bil osvojen. Na vrhu Jalovca smo si stisnili roke in si čestitali, saj zimski vzpon nanj je pomemben dosežek. Pogled z vrha je nepozabno doživetje. Fotografski aparati so škrtali vseprek. Naše oko je seglo tja do morja in do francoskih Alp. Pod nami, nad dolinami pa je spet ležala megla in zdelo se nam je, kot da bi bilo pod nami morje, mi pa na enem izmed številnih otokov. Ko so se začele dvigati megle iz dolin, smo se odločili za sestop. Pot navzdol je bila ponekod težja kot navzgor, toda spuščali smo se veliko hitreje. Na vrhu smo že izžrebali, kdo bo pobiral kline in vrvi. Nam so fiksne vrvi olajšale sestop, pač pa sta imela večje težave onadva, ki sta pobirala vrv. Ko smo sestopili do Ozebnika, smo se po ledenem žlebu in po zadnji plati zapeljali navzdol. Le s cepinom smo nekoliko zavirali. Še pred mrakom smo dospeli v dolino.

Se nekaj dni smo preživeli v Tamarju. Podnevi smo plezali, ob večerih pa se zabavali v koči in čas nam je hitro in prijetno mineval. Takrat sem sklenil, da se bom prihodnje leto spet udeležil tabora, kajti zimski vzponi in razgled z vrhov na čare pod nami, ki nam jih nudi zasnežena narava, je doživetje, ki se ga ne da popisati.

Marjan Gorenc

Pravila igre — hokej na ledu

(Nadaljevanje)

Slačilnice in osvetlitev drsališča

a) Vsako drsališče mora imeti primerno slačilnico s sanitarijami in tuši za gostujoče moštvo.

b) Ločena slačilnica s sanitarijami in tušem mora biti na voljo sodnikom.

c) Uradne osebe, vodja, igralec ali funkcionar kakeregakoli moštva ne sme grobo razpravljati s sodniki med igro ali po njej. Med igro ne sme v slačilnico za sodnike vstopiti nihče, če ni za to pooblaščen od odgovorne zveze. Ob vsaki kršitvi tega pravila morajo sodniki prekršek javiti odgovorni zvezi v nadaljnji postopek.

č) Drsališča morajo biti primerno osvetljena, tako da lahko igralci in gledalci ves čas nemoteno spremljajo potek igre.

MOŠTVA

Sestava moštva

a) Moštvo je sestavljeno iz 6 igralcev, ki jih imenujemo: vratar, desni branilec, levi branilec, center, desno krilo in levo krilo.

b) Vsak igralec mora imeti na hrbtnem delu jopice svojo številko, ki naj bo visoka 25 cm; priporočljive so 10 centimetrov visoke številke na obeh rokavih v višini nadlakti.

Kapitan moštva

a) Vsako moštvo imenuje kapitana in ne več kot dva namestnika; le eden od teh, ki je na ledu, ima pravico ob prekinitvi igre vprašati sodnika, da mu ta pojasni, po katerem pravilu je prekinil igro. Če je kapitan ali njegov namestnik kaznovan, izgubi v času, ko prestaja kazni, pravico, ki je določena za kapitana oziroma njegovega namestnika.

b) Vsako moštvo naj ima po možnosti v vsakem trenutku igre na ledu kapitana ali njegovega namestnika.

c) Kapitan in njegov namestnik nosita na vidnem mestu na jopici spredaj ali na rokavu črko »C« oziroma črko »A« velikosti 8 cm v barvi, ki

naj se vidno loči od barve jopice. Če teh črk ne nosita, nimata pravic, ki jima ju daje člen a) tega pravila.

d) Pred začetkom vsake igre mora vodja ali tehnični vodja obvestiti sodnika ali službenega zapisnikarja o imenih in številkah kapitana in njegovih namestnikov, kar se vpiše v službeni zapisnik.

e) Niti vratar, niti rezervni vratar ali zamenjava za vratarja ne morejo imeti pravic, predpisanih za kapitana oziroma njegovega namestnika.

čem moštvu, če sta barvi jopice obeh moštev tako podobni, da bi po nje-govi oceni lahko prišlo do pomote.

Začetna postava moštva

a) Pred začetkom igre in pred začetkom vsake tretjine sta vodja ali tehnični vodja gostujočega moštva dolžna, da na zahtevo sodnika objavi njemu ali službenemu zapisnikarju začetno postavbo moštva. Na zahtevo sodnika se morajo igralci takoj porazdeliti po drsališču in takoj začeti z igro.

HK Slavija ob zaključku sezone 69/70

f) Tehnični vodja, ki igra, ne more biti kapitan niti namestnik kapitana moštva.

g) Kapitan ali njegov namestnik, ki ni na drsališču in ki ob prekinitvi igre pride na drsališče z namenom, da bi razpravljal o tolmačenju pravil s sodnikom, je kaznovan z disciplinsko kaznijo. Če sodnik želi govoriti s kapitanom ali njegovim namestnikom, ki ni na drsališču, ga pokliče po enem izmed igralcev na drsališče iz klopi za igralce.

Igralci v opremi

a) Ob začetku vsake igre ima vsako moštvo opremljenih 15 igralcev ter vratarja in rezervnega vratarja.

b) Zamenjava v začetni postavi moštva ali igralni postavbi moštva na drsališču — kot je bila vnesena v zapisnik ali javljena sodniku se lahko izvede šele potem, ko igra že teče. Za kršitev tega pravila je kaznovan igralec tistega moštva, ki je to pravilo kršilo z malo kaznijo. Igralca določi vodja ali tehnični vodja.

Menjava igralcev

a) Igralci s klopi za igralce lahko kadarkoli zamenjujejo igralce na ledu s pogojem, da je igralec ali igralci, ki zapuščajo led, že na klopi za igralce in izven igre, preden je narejena zamenjava.

b) Igralec, ki je prestal kazni na

Na tekmi za jugoslovanski pokal je moral vratar Velenja 26-krat kloniti pred igralci Slavije. Kljub temu pa je pričakovati, da bodo Velenjčani kmalu lahko dostojno zastopali slovenski hokej

b) Sodniku ali službenemu zapisnikarju mora biti pred začetkom igre dan seznam vseh nastopajočih igralcev in njihove številke. Po začetku igre niso dovoljene nobene spremembe ali dodatki na tem seznamu.

c) Vsako moštvo ima lahko istočasno na drsališču le enega vratarja. Vratarja lahko zamenja drugi igralec. Igralec, ki zamenja vratarja, nima posebnih pravic vratarja.

d) Razen vratarja, rezervnega vratarja ali namestnika vratarja ne sme nihče izmed igralcev nositi opreme za vratarja.

e) Pri vseh igrah, za katere je pristojna mednarodna zveza, lahko sodnik zahteva menjavo jopice pri doma-

klopi za kazni, mora prek drsališča nemudoma na klop na igralce, šele nato je lahko zamenjan.

c) Kršitev tega pravila je kaznovana z malo kaznijo v klopi.

Poškodovani igralci

a) Če je igralec, razen vratarja — poškodovan ali prisiljen zapustiti drsališče med igro, to lahko stori. Zamenja ga soigralec, igra se ne prekine in moštvi ne zapustita drsališče.

b) Če je poškodovan vratar ali če mora zaradi kakršnegakoli vzroka zapustiti drsališče, ga mora takoj zamenjati rezervni vratar.

c) Če sta oba vratarja moštva onespособljena za igro, ima moštvo 10 minut časa, da pripravi in opremi drugega igralca za vlogo vratarja. V tem primeru se omenjena vratarja ne smeta vrniti v igro.

d) V primeru poškodbe obeh vratarjev lahko sodnik po lastni presoji dovoli igralcem zapustiti drsališče, vendar morajo biti pripravljeni nadaljevati igro takoj, ko jih na to opozori sodnik.

e) Če je kaznovani igralec poškodovan, ni dolžan prestatati kazni na klopi za kazni in gre lahko nemudoma v slačilnico. Njegov namestnik pa mora na klop za kazni.

(Nadaljevanje na 15. strani)

Na prašiče

KOLIČEVO, FEBRUARJA —

V zimskih mesecih se prirejajo lovski pogoni na prašiče. Ker sem član lovske družine v Domžalah, se teh lovov dokaj vestno udeležujem.

Bilo je v decembru lanskega leta, ko smo se podali na lov za divjimi prašiči. Zbrali smo se kot normalno pri Bunčku na Kolovcu, bilo nas je kar precej, kajti na take pogone povabimo tudi sosedne lovske družine. Starešina lovske družine da znak za zbor lovcev, postavimo se kar »po vojaško«, nato gospodar družine razdeli številke stojišč. Vodja lova povabi vodiče oziroma lovce, ki dobro poznajo teren in ti odvedejo lovce na svoja mesta, glede na številke stojišč od ena

dalje. Tega dne sem imel številko šest, lovec pred menoj pa številko pet. Začel se je pogon, bralkirji so spustili pse, ki preženejo divjad iz grmovja. Kar naenkrat nekaj zahrušči po grmovju, za slišim poleg sebe pok, na to še enkrat, zadel ga je, si mislim, prvič je ustrelil mimo, a drugi strel je našel pravilno pot. Lovci se stal na podnožju griča, na vrhu pa prašič. Ko ga je drugi strel zadel, se je prevrnil tik pred njega, da bi ga skoraj dosegel z roko, lovec pa prične mencati in iskati žep, kjer je imel še preostale nabojke. Prašič se nekaj časa vrti pred lovcom, kot bi čakal, če bo le poiskal nabojke, potem pa je izginil v grmovje in pustil za seboj nekaj krvavih sledi.

Ko je bil pogon končan smo se zopet zbrali vsi udeleženci, nakar so sledile lovske debate. Andrej, še ves blede v obraz, nemo stoji, nakar mu kar po lovsko povemo, da sumimo, če je v njegovih spodnjih hlačah še vse v redu. Andrej pa junak, nam hitro zaveže jezike, odpne pas od hlač, spusti gornje hlače do kolen in zares je imel spodnje hlače snežno bele — brez domnevnih madežev.

No, takih dogodivščin je med lovci več, vse pa še na dan ne pridejo. Prva najbližja gostilna od lovišč je navadno predvidena za počitek in zaključni razgovor o poteku lova. Včasih pa imamo tudi iz prejšnjih lovov kaj tako pomembnega, da moramo še enkrat obuditi spomin, pa če pri tem tudi katerega izmed nas kaj prizadene, vsak kar za dobro vzame, malo poplakne s kapljico, pa gre mimo njega.

Naj teh nekaj vrstic, ob člankih o različnih tehnologijah papirja in kartona, tudi nekoliko pove, kako nekateri preganjamo svoj prosti čas, čeprav je včasih nekaj hudomušnosti, pa saj je tako treba vse vzeti kot »lovsko«.

Jaka

Zanimiv simpozij in obisk

VEVČE, MARCA — V dneh 2. in 3. aprila bo v prostorih kluba poslancev v Ljubljani simpozij papirničarjev. Prireja ga Združenje kemikov in tehnikov celulozne in papirne industrije Avstrije — grupa Štajerske in Koroške s centrom v Grazu. Organizacijsko

bodo pri simpoziju sodelovali Inštitut za celulozo in papir v Ljubljani, Združene papirnice Ljubljana-Vevče in Tovarna celuloze in papirja »Djuro« Salaj — Krško. Po strokovnem delu, tj. predavanjih in filmih, ki bo okrog 130 avstrijskih in domačih strokovnjakov ogledalo Papirnico Vevče.

Ob 50-letnici nogometnih klubov v naših krajih

VEVČE, MARCA — Nogometna zveza Jugoslavije je letos dajala priznanja za dolgoletno delovanje delavskim športnim organizacijam te vrste. Zlato diplomo je prejel tudi NK »SLAVIJA«.

Pred letom 1921 v naši ožji okolici igra z žogo na zelenih travnikih še ni bila znana. Takratno delavsko društvo »Zarja«

Tovariš Rudi Puhar je dolgoletni športni delavec na Vevčah

iz Zaloga je imelo tudi telovadno sekcijo. Za popestritev telovadbe so dobili prvo žogo prav v tem letu. Po pripovedovanju je žogo prinesel dr. Potrč. Po seznanitvi s pravili nogometne igre so takrat aktivni Jaka Skuk, Maks Završnik in drugi organizirali ekipo. Prostora za igro, kljub prostornim planjavam na območju kraja, ni bilo najti. Saj za gradnjo igrišča ni bilo sredstev, še manj pa razumevanja. Iztrebili

so zarastli otok ob sotočju Ljubljanice in Save in tam začeli igrati. Tekmovali so lahko samo s takratnimi delavsko kulturnimi društvi »Zarja« oz. »Svoboda« iz Zagorja, Trbovelj, Duplice in drugod. V prvenstveno tekmovalje jih niso pripustili, največ iz političnih razlogov, ker je bila takratna nogometna organizacija proti delavskim enajstoricam, ki so bile v sekciji DKD »Svoboda«. Tedanje moštvo so tvorili večina sinovi delavcev in delavci iz vevške papirnice in zaloških železničarjev.

Zaradi političnih trenj se je obstoječe moštvo moglo in smelo vključiti v prvenstveno tekmovalnjo šele leta 1932. Verificirano je bilo pri takratni nogometni podzvezi Ljubljana pod imenom »NK Zalog«.

Klub je vseskozi vzgajal mladino v športnem in naprednem političnem duhu v zaloški »Vzajemnosti« vse do napovedi kulturnega in športnega molka, ki ga je ukazala OF. V NOB je sodelovalo celotno članstvo. Iz partizanov se ni vrnilo 25 članov in eden ne iz internacije.

Takoj po vojni so bivši člani NK Zalog oz. »Adria« že junija 1945 odigrali za prvo moštvo prvo tekmo po osvoboditvi na zasilno urejenem igrišču v jami ob Zaloški cesti, kjer stojijo danes skladišča Petrola, z reprezentanco Ljubljane, drugo moštvo pa z NK Litijo v predtekmi. Iz tega kolektiva je nastal nov klub »Rdeča zvezda«. Jeseni leta 1949 pa so odgovorni člani kolektiva Papirnice Vevče prevzeli pokroviteljstvo nad klubom, organizirali

športno društvo s širšo dejavnostjo in se zedinili za ime »SSD Papirničar«. Tu je delovalo 12 sekcij, danes pa žal obstojajo samo še štiri — nogomet, hokej na ledu, kegljanje in plavanje. Že leta 1959 se je klub preimenoval v »Slavijo«, ki je prevzela vse te sportnike.

Dolgoletni sodelavec Rudi Puhar, kot organizator z vsem srcem živi s klubom. Zato smo mu ob tem jubileju zastavili nekaj vprašanj, na katere je rad odgovoril:

Kdo so sedanji aktivni sodelavci?

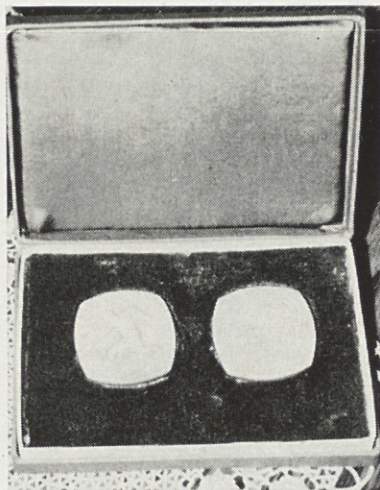
NK Slavija ima svojo notranjo organiziranost tako, kot jo je v vseh teh letih zahtevalo delo. Delo se odvija v komisijah, tehnični, mladinski, gospodarsko-finančni in disciplinski. Vsi člani komisij tvorijo UO, katerega vodi med sejmami sekretariat. Za to delo pa je potrebno precej ljudi. Tako ima NK Slavija 23 odbornikov. Tekmovalcev pa vedno nad 100. Imamo seniorsko, mladinsko in pionirski moštvi.

Sodelavci so od povsod. Želeli pa bi v klubu, da bi imeli več sodelavcev iz tovarne same. To povečuje zanimanje za nogomet in seveda, bilo bi več zagovornikov naših ciljev.

Do sedaj naših odbornikov ne bi smeli kritizirati za njihovo delo, toda nekatere tudi ne bi mogli preveč hvaliti.

Kako tekmuje Slavija?

Kot vsak športni kolektiv. Športna sreča je opoteča. Seniorji tekmujejo v slovenski ligi. Precej let smo se borili po vseh igriščih Slovenije za naslov ligaša. Tega statusa ne bi radi izgubili, čeprav nam letos nekoliko slabo kaže. Storili bomo vse, da ne bo neprijetnosti.

Odlikovanje za NK Slavija, ki ga je ob 50-letnici klubu dodelila Nogometna zveza Jugoslavije

Mladina tekmuje v ljubljanski ligi, tako kot pionirji. Naš cilj je, maksimalno povečati zanimanje za nogomet med osemletkarji. Uvedli bomo liga tekmovalje v šoli Polje. Hočemo pač v teku let vzgojiti kvaliteten domač kader, ki bo zastopal barve kluba še z večjo srčnostjo in ljubeznijo.

Ta naloga je tudi osnovno delo celotnega odbora; strokovno pa velika dolžnost trenerjev. Dokler po skrbel za mlade trener Alojz BEHARIČ, smo prepričani v uspeh. Seveda pa bo morala biti celotna mladinska komisija bolj aktivna. To je edina komisija v društvu, za katero ne moremo pridobiti dovolj funkcionarjev.

Kakšni so materialni in drugi pogoji?

Materialno-finančni pogoji? Tu pa ni samo reforma posredi. Premalo pomoči odgovornih in odločujočih faktorjev v športu na sploh. Za nas odbornike pa prosjačenje. Včasih imajo ljudje prav, ko nam pravijo, da smo prenapeteži. Koliko potov je treba storiti za nabiranje sredstev. V odboru smo vsi stiskači, sprejmo se za stari tisočak! Brez zamere, tovarna nam sicer pomaga,

V borbi za žogo na tekmi Slavija : Nova Gorica

toda to je le točno 12,2 % naših proračunskih sredstev.

Kdo naj podpira šport, če ne industrijski centri kraja, kjer društvo živi in dela. Šport je rekreacija, pošteno razvedrilo in temelj za disciplino in društveno življenje. To je vendar ena izmed temeljev družbeno-društvene dejavnosti. Zato pa je treba nekaj prispevati.

Materialno-finančno poslujemo zelo načrtno, vsak strošek oz. nakup odobrava UO na seji po predlogih komisij. Da smo v težavah, samo en podatek. Nogomet živi pri nas 49 let, na Vevčah pa ozko vzeto 21 let. Prvič letos pa smo potrdili bilanco za 1969 z 250.000 N din dolga. Prvič v zgodovini našega obstoja in dela imamo dolg.

Kaj je klub pridobil z gradnjo stadiona na levem bregu Ljubljane? Kaj vse je še potrebno zgraditi, da bo objekt zadovoljil potrebe?

V tem vprašanju pa je veliko veselih in še več žalostnih momentov. Stadion za silo je. Veseli smo bili, ko se je gradnja začela. Lega je lepa, še lepši je načrt zanj. Kolikor je izdelanega, imamo. Toda s tem imamo trenutno več škode kot koristi.

Travnata površina je samo ena. Je pa zelo draga. Kako naj vadiamo, da je ne bomo uničili? Igrišče je prosto praktično samo ob sobotah (če ta dan ni kakšna tekma). Za vadbo rabimo še eno površino 80 × 108 m. Ni potrebno, da je dovršeno izdelana kot ta sedanja, na kateri bi smeli le tekmovali. Drugo, garderob nimamo. Težko je čuvati dragoceno opremo v neurejenih razmerah. V prostoru 4 × 7 m ne more živeti nad 100 nogometašev, je nemogoče. Kam pa z gostujočimi moštvami? Res so nam na razpolago prostori zimskega kopališča, toda to je le predaleč od igrišča, posebno za goste.

In ne nazadnje, kar je najhuje, na stadionu nimamo ne vode ne elektrike. Živimo od obljub že tretje leto. Betonska konstrukcija tribune je brez varnostne ograje. Kaj če bo nekoč npr. kakšen otrok padel z vrha na beton pod tribuno? Prosimo v tovarni in na občini. Za sedaj brezuspešno.

Razumem finančne težave vsepovsod, saj se tudi mi otepamo z njimi tedensko, toda samo malo volje je potrebno, pa bi bilo marsikaj urejenega. Sami napravimo marsikaj, toda tega, kar smo navedli, tega ne moremo sami postaviti in ustvariti. Ne jadjekujemo radi, naj bo dovolj o tem, tako bolečem vprašanju.

Kakšen je odnos občine in občinske zveze telesne kulture do NK Slavije?

Težko vprašanje!

Odnosi z občinsko zvezo so se precej izboljšali. Trdimo, da smo se čutili nekaj let zapostavljeni, ne samo mi, Slavija nasploh. To je odvisno od odbornikov in njihovih teženj. Sedaj je bolje in upamo, da bo še bolje. Občina! No seveda, malo smo mogoče ljubosumni na prekrasni športni objekt na Kodeljevem. Toda, ta naš nogomet pri nas, je bil že od nekdaj zapostavljen. Pred vojno preganjan in z rdečkarji zmerjan,

po vojni pa smo se dogovarjali nekako tako: po vrsti, gradnja zdaj tu. potem pri vas in še in še... Pa je zmanjkalo vsega. Predvsem denarja, od obljub pa še žival pogine.

V območju Polja (bivše občine) pa morajo vsi priznati, da se v športne namene po osvoboditvi ni storilo ničesar. Ostale so obljube in naš entuziazem. Trdimo pa v Slaviji, da bi od športne stave denar moral tja, koder še ni ničesar ali prav malo, ne pa že v izdelane objekte, zato da so lepši, udobnejši itd. Npr. nimamo garderob, niti elektrike, drugod, emajlirane ploščice za oblogo itd. Po tej strani pa smo nogometaši na Vevčah izrekli že marsikatero ostro na račun občine.

Res dobimo iz sklada za vzdrževanje igrišča nekaj sredstev od občine. Vložimo pa jih še enkrat več. Kodeljevčanom je tudi za ta sredstva lažje in boljše. Nekaj so nam obljubili, da nam bodo letos zazidali del skeleta za garderobo! Obljube?! Bo ali ne! Vveruj in upaj!

Ali je večje pomanjkanje športnikov ali organizatorjev ali česa drugega? Kako je z množičnim športom?

Vsega je premalo! Toda podelimo potrebe.

Športniki: povedal sem že, kakšen je naš cilj. Rabimo dobre nogometaše. Kako jih vzgojiti? Iz enega mladinskega moštva npr., ki igra skupaj 4 leta, dobimo mogoče 2 igralca, sposobna nastopati v slovenski ligi. Drugo je osip. Gre k vojakom in preneha z nogometom. Če bi imeli sredstva kot nekdaj, bi nastopali še z »B« moštvom, potem osipa ne bi bilo. Torej mnogo načrtnega dela z mladino, dolgoročno, vključno s pionirji. Trenerje imamo in to dobre.

Organizatorji: naj še enkrat omenim, da mladinska komisija ni kompletna. Za čudo, za organizacijsko delo z mladino danes ljudje ne kažejo več veselja. Kaj misli ZMS? Ali odgovorni v tej elitni organizaciji ne vedo, kje se mladina zbira in kam morajo, da bodo mladini koristili in jo vzgajali? Tukaj je eno izmed njihovih torišč dela.

In tretjič: Množičnost, kaj je to? Za njo so potrebna sredstva. Klub si tega želi. Toda, ali bomo tekmovali ali gojili množičnost? Zadolženi smo za oboje. Zdi se nam, da je naša naloga tekmovali. Mlad človek želi tekmovali vsepovsod, ne samo v športu. Množičnost — to pa je naloga družbe in njene ureditve. Tu pa se krog zopet zaključi v denarnih sredstvih in objektih.

Nekaj smo se pogovorili o nogometu pri nas na Vevčah. Slaviji bomo 50-letnico. Lep jubilej. Za mene osebno pa, ko ste mi že zastavili vprašanje, pa dovolite, da izrečem eno željo: Kako lepo bi bilo, da bi bile dograjene garderobe. Ob vhodu pa bi rad videl za 50-letnico vzdano ploščo z imeni 24 padlih tovarišev nogometašev, s katerimi sem še kot mladinec tekal za žogo in z njimi prenašal tegobe in svetle trenutke partizanske borbe po naši domovini. Mi vsi smo bili vzgojeni ravno v nogometnem kolektivu za edino pravo pot. Tega ne smemo pozabiti in zanemariti! Naša tradicija je borbenost.

Hokejska pravila

(Nadaljevanje s 14. strani)

f) Če se poškodovani igralec vrne na klop za igralce preden mu izteče kazni, lahko zamenja igralca, ki namesto njega sedi na klopi za kazni in to ob prvi prekinitvi igre, če seveda to želi njegov vodja ali tehnični vodja. Če vstopi v igro, preden mu je kazen iztekla, dobi malo kazni — dodatno.

g) Če je igralec tako poškodovan, da ne more nadaljevati igre ali priti na klop za igralce, se igra ne prekine, dokler ne dobi moštvo poškodovanega igralca ploščico v svojo posest. Če je moštvo poškodovanega igralca v posesti ploščice, se igra takoj prekine, kolikor pa je moštvo v položaju, da bi lahko doseglo zadetek, sodnik dovoli, da se akcija zaključi.

OPREMA

Opremo igralca sestavlja:

- oblačilo
- čevlji
- ščitniki
- drsalke
- rokavice
- palica
- čelada
- vratarjeva zaščitna maska

Palice

a) Palice morajo biti lesene ali iz drugega materiala, ki ga odobri mednarodna zveza in ne smejo imeti neravnin.

b) Palice ne smejo biti manjše od 135 cm, merjene od zunanje ogla do konca ročaja ter daljše od 37 cm, merjeno od zunanje ogla do konca rezila.

c) Rezilo palice ne sme biti širše od 7,5 cm — z izjemo vratarjeve palice, ki ne sme biti nikjer širša od 9 cm — razen v vogalu, kjer je največja širina 11,5 cm. Široki del ročaja ne sme biti daljši od 61 cm, merjeno od ogla.

d) Za uporabo palice, ki ima mere nad dovoljenimi, je kaznovan igralec — z izjemo vratarja — z disciplinsko kaznijo.

e) Za uporabo palice, ki ima mere nad dovoljenimi, je vratar kaznovan z malo kaznijo.

Drsalke

a) Drsalka za hokej morajo biti oblikovane po modelu, ki je odobren od mednarodne zveze.

b) Prepovedana je uporaba drsalk za hitrostno ali umetnostno drsanje ali drugih drsalk take oblike, ki bi lahko povzročile poškodbe.

c) Vsi igralci in sodniki z izjemo vratarja, morajo nositi zaščitne čepce na zadnjem delu rezila drsalke.

Oprema vratarja

a) Razen drsalk in palice mora biti oprema vratarja izdelana le v ta namen, da mu zaščiti glavo in telo. Oprema vratarja ne sme imeti dodatkov, ki bi bili vratarju v pomoč pri obrambi vrat.

b) Širina vratarjevih ščitnikov za noge ne sme biti večja od 25 cm, ko se ti nahajajo na nogah vratarja. Vratarjevi ščitniki za noge ne smejo prekorajčiti dovoljene mere za več kot eno desetino — 2,5 cm.

c) Vratar, ki nosi nepravilno opremo, je kaznovan z malo kaznijo. Zatevja za preverjanje mer katerega koli dela opreme, igre ne zadržuje. Merjenje se izvede po zaključku tretjine. Če preverjanje mer ni bilo zahtevano, se mora neustrezna oprema odstraniti ali popraviti brez nepotrebnega zavlačevanja.

Zaščitna oprema

a) Vsa zaščitna oprema — z izjemo rokavic, pokrivala in vratarjevih ščitnikov za noge — se mora nositi v celoti pod dresom. Po enkratnem opozorilu sodnik kaznuje igralca, ki opozorila ni upošteval, z malo kaznijo.

b) Vsi juniorji in mlajši morajo nositi predpisane zaščitne čelade, ki jih morajo imeti privezane pod brado. Tudi vratar junior in mlajši mora nositi predpisano zaščitno masko. Vratar ni obvezan nositi zaščitne čelade, če nosi zaščitno masko.

Nevarna oprema

Prepovedana je uporaba ščitnikov, ki so izdelani iz kovine ali katerega drugega materiala, ki bi poškodoval igralca.

Ploščica

Ploščica je izdelana iz vulkanizirane gume ali drugega dovoljenega materiala. Debela je 2,54 cm in ima 7,62 centimetra v premeru, odobrena pa mora biti od mednarodne zveze. Ploščica ne sme tehtati manj kot 156 g (5,5 ozs.) in ne več kot 170 g (6 ozs.).

KOMBINIRANA IZPOLNJEVANKA

	A	B	C	D	E	F
1	○					○
2	○					○
3	○					○
4	○					○
5	○					○

Besedilo od A do C:

1. drevo in sad, 2. celina, kontinent, 3. indijanska koča, 4. spolna bolezen, 5. uganka.

Od B do E:

1. močnost, krepkost, trdnost, 2. simbolično ime izdelkov Sladkorske tovarne papirja, 3. antični vrč z dvema ročema, 4. zdravilna rastlina in zdravilo, 5. nestanoviten človek.

Od D do F:

1. uredba, pravilnik, 2. pripadnik evropskega naroda, 3. suh, neroden človek, 4. grška božanstva z mističnim kultom, 5. majhna kuhinjska posoda.

Na označenih poljih dobite dva kraja s tovarnami papirne industrije, med debelejšima navpičnicama v sredini lika pa vrsto smole, ki jo ta industrija rabi za klejenje.

Rešitve pošljite do 10. aprila 1970 uredništvu NAŠEGA DELA, Papirnica Vevče, p. Ljubljana-Polje. Izrebrali bomo šest nagrad, in sicer prvo v znesku 50 Ndin, drugo v znesku 30 Ndin in štiri nagrade po 10 Ndin.

Za pravilno rešitev nagradne križanke Serpentine, ki je bila objavljena v prejšnji številki, so bili izrebrani za nagrade: Cirila Kogej, Vevče, prejme 60 Ndin, Herman Kaplja, Količevo, prejme 50 Ndin, Marija Jeriha, Vevče, prejme 10 Ndin.

Upokojeni so

MIRKO PETRIČ UPOKOJEN

Količevo, marca. — Konec marca letos se bo od nas poslovil tov. Mirko Petrič, voznik Diesel lokomotive. Na lokomotivi je delal nekako od leta 1949 in je z njo prevozil na desetine tisočev kilometrov in prepeljal na stotine tisočev ton surovin, premoga in gotovih izdelkov. Izučen je sicer za kovača a je v svojem poklicu delal samo 7 let. Nekoliko nemiren duh in razmere so ga pred vojno peljale skoraj po vsej širni Jugoslaviji in tako so ga po letu 1932, ko je šel služiti vojaški rok, pripeljale na bolgarsko mejo v obmejno žandarmerijo, kjer so se, kakor je izjavil, »bojevali proti komitom«. Po prestanem ujetništvu med vojno se je novembra 1945 zaposlil v Papirnici Količevo.

»Najprej sem 4 leta delal kot dežurni ključavničar, potem pa me je ing. Sega nekega dne povabil v pisarno in vprašal, če znam voziti »derežino«. Takrat ni bilo toliko šoferjev kot danes in sva midva s Trampužem prevzela

VIKTOR KLEMENČIČ V POKOJU!

Vevče, marca. — Kadar napravite kratek sprehod ob Ljubljani navzgor, ob ovinku stare vevške ceste proti Stari vodi, zagledate prijetno hišo, vso obdano s cvetjem na oknih, balkonih, preddverju, povsod. To si je na-

pravil in goji Viktor Klemenčič, ki bo imel za to sedaj še več časa. Visoko kvalificiran zidar Viktor se je pri nas zaposlil januarja l. 1962, že prej pa je delal pri gradbenem podjetju »Stavba« in drugod. Z 28. 2. letos mu je prenehalo delovno razmerje, da bi, zadoščeno vsem pogojem, odšel v zaslužni pokoj.

Pri nas smo ga srečavali na vseh mogočih stavbah in transportnih poteh, okoli strojev in naprav, ko je pridno vrtel zidarsko lopatico, da bi popravil tisto, kar je dotrajalo, ali tu pa tam napravil tudi kaj novega. S svojim marljivim prizadevanjem in odnosom do dela je bil dober član delovne skupnosti, ki se ni ustrašil še tako zapletenih delovnih problemov. Pri počitku mu želimo še mnogo let zdravja in zadovoljstva.

IVANA STRNAD — upokojena

Količevo, marca. — Od svojih sodelavk se je 15. marca poslovila in odšla v pokoj tov. Ivana Strnad, delavka v dodelavi le-

penke. Njena želja je bila, da o njej ne pišemo veliko in da želi oditi v pokoj čim bolj potihoma, zato samo nekaj besed. Skoraj ves čas od vstopa v podjetje do upokojitve je delala v lepenki. Leta 1952 je bila odpuščena iz podjetja zaradi pomanjkanja dela, po 9 mesecih pa je prišla nazaj in ostala vse do danes. Vzredila je 4 otroke, z možem sta si zgradila novo hišo.

»Sedaj je lažje. Otroci so v glavnem odrasli, trije že zaslužijo. Tako, da nekako shajamo, če prav imava z možem bolj nizke zasluzke. Smo pač v svojih zahtevah skromni in zadovoljni s tistim, kar imamo. Včasih je bilo veliko težje. V tovarni sem se dobro počutila, s sodelavkami sem se zastopila v redu. Sicer sem pa bolj tihe narave in se nisem marala spuščati v prepire z nobeno, čeprav je včasih bilo tudi kaj narobe.«

Na vprašanje, kako je uspela združiti mater in delavko v isti osebi je odgovorila:

»Ja tako kot mnoge druge, ki še danes to delajo. Z možem sva se menjala na izmenah pa je šlo.«

Tov. Strnadovi se zahvaljujejo za 21-letno delo v podjetju in ji želimo srečne dni pokoja.

IZ PRAKSE ZA PRAKSO

Primeri iz strokovnega računstva v industriji papirja

Piše: Marjan Cerne

1.a) naloga: Rešitve nalog iz prejšnje številke

Pola papirja formata A₀ meri 841 × 1189 mm
1 m² ima 1 000 000 mm²

Izračun:

1 000 × 1 000 = 1 000 000 mm² je 1 m²

841 × 1189 = 999 949 mm² je ploščina formata A₀

Format A₀ je za 51 mm² manjši od 1 m²

1 000 000 — 100 %

10 000 — 1 %

51 — X %

51 : 10 000 = 0,0051 %

Format A₀ je za 0,0051 % manjši od 1 m²

1.b) naloga:

Pola surovega formata A₀ meri 860 × 1220 mm
Format A₁ meri 210 × 297 mm
Ker smer teka papirja ni posebej zadana, režemo papir tako, da ga čimbolj izkoristimo.

Izračunamo si, kakšna delitev papirja nam da najbolj izkoristek z deljenjem surovega formata A₀ s formatom A₁ in sicer po dolžini in širini.

860 × 1220
: 210 × 297

4 × 4

13 pol formata A₁

860 × 1220
: 297 × 210

2 × 5

10 pol formata A₁

Iz ene pole papirja surovega formata A₀ lahko dobimo 16 pol formata A₁.

Ploščina surovega formata A₀ je:

860 × 1220 mm = 1 049 000 mm²

Ploščina ene pole papirja formata A₁ je:

210 × 297 mm = 62 370 mm²

Ploščina 16 pol

= 62 370 × 16 997 920 mm²

1 049 000 mm²

— 997 920 mm²

51 080 mm²

51 080 mm² ali 5,108 dm² obrežka

nastane pri rezanju

1 049 000 — 100 %

10 490 — 1 %

51 080 — X %

51 080 : 10 490 = 4,87 %

Pri rezanju nastane 4,87 % obrežka

1.c) naloga:

Format A₁ meri 594 × 841 mm

Format A₄ meri 210 × 297 mm

Format A₅ meri 148 × 210 mm

Format A₆ meri 105 × 148 mm

	297	297	37	240	
240	A ₄	A ₄		A ₅	148
210	A ₄	A ₄		A ₅	148
105	A ₆	A ₆	A ₆	A ₆	148
69					39
	148	148	148	148	210

Formate režemo tako, da bodo vsi formati imeli daljšo stranico vzporedno s smerjo teka papirja

594 × 841

: 210 × 297

2 × 2 = 4 pole formata A₄

60 000 : 4 = 15 000 pol papirja formata A₄

teh 15 000 pol pa še ni izkoriščenih

Ostaneta dva odrezka: eden dimenzije 594 × 247

drugi dimenzije 174 × 594

Delimo prvi odrezek s formatom A₅

594 × 247

: 148 × 210

4 × 1 = 4 pole formata A₅

80 000 : 4 = 20 000

Za 80 000 pol papirja formata A₅

bi potrebovali 20 000 odrezkov formata 594 × 247, imamo jih pa samo 15 000. Iz teh odrezkov dobimo 60 000 pol papirja formata A₅.

Za manjkajočih 20 000 pol uporabimo druge obrežke.

174 × 594

: 148 × 210

1 × 2 = 2 poli formata A₅

Za 20 000 pol papirja formata A₅

potrebujemo 10 000 odrezkov formata 174 × 594.

Ostane nam še 5 000 teh odrezkov, ki jih bomo porabili za format A₆

174 × 594

: 105 × 148

1 × 4 = 4 pole formata A₆

Iz 5 000 odrezkov dobimo 20 000 pol papirja A₆.

Manjka še 20 000 pol papirja formata A₆

Za to moramo uporabiti papir formata A₁

594 × 841

: 105 × 148

5 × 5 = 25 pol papirja formata A₆

20 000 : 25 = 800 pol

prevoze na industrijskem tiru» — nam je rekel v razgovoru tov. Petrič.

»V začetku smo vozili kar brez izpitov, potem pa je od direktije JŽ prišla direktiva, da morajo vozniki na industrijskih tirih imeti izpit za vožnjo.«

»Ali ste v tolikih letih na progi kaj posebnega doživeli?«

»Veste, da sem. Pa ne bi o teh doživetjih veliko govoril. Ne znam lepo povedati pa se bojim, da ne bo kaj narobe. Imel sem nekajkrat smolo na vožnji in celo v nevarnosti sem bil, pa se je vse skupaj srečno končalo. Lani enkrat bi kmalu trčila s tov. Titom. On se je s spremstvom vračal iz Kamnika proti Ljubljani, bila je velika megla, da se ni videlo daleč. Vozila sva s tov. Grčarjem. Ko sva prišla pred cesto, sva se odločila, da jo prevoziva. Ko sva bila na sredi ceste, pa zaškripljejo zavore in pred prgo se je ustavil mercedes in za njim cela kolona mercedesov. Menda je v tretjem od njih bil tov. Tito. Kar trd sem postal od strahu in tega ne bom nikoli pozabil.«

Na koncu je zaželel vsem sodelavcem in tovarišem veliko sreče pri delu in prosil, da mu oprostijo, če je bilo kaj narobe. Lepo in vljudno od tovariša Petriča, a sem prepričan, da mu je to oprisanje odveč.

Mirko, hvala za dobre želje. Tudi vam želimo obilo sreče v zaslužnem pokoju.

Skupno potrebujemo 15 000 + 800 = 15 800 pol papirja, formata A₁

2.a) naloga:

Koliko pol papirja, formata 88 × 126 cm je potrebno za 6250 pol papirja, formata 22,5 × 31 cm?

2.b) 1000 pol papirja, formata A₂ ima težo 20 kg. Kakšna je gramatura tega papirja?

2.c) Koliko pol papirja, formata 63 × 87 cm, gramature 40 g/m², je v skladnici papirja, ki tehta 154 kg?

KADROVSKA SLUŽBA POROČA

Papirnica Količevo

V mesecu februarju 1970 so se zaposlili:

Zvonimir Dolenc — pazilec sita
Stanislav Cerar IV. — traktorist

V mesecu februarju 1970 so odšli:

Mihael Kranjc — upokojen
Janez Otrin — sporazumno prenehanje

Anton Petrič — samovoljna zapustitev dela

Franc Novak II. — samovoljna zapustitev dela

Poročili so se:

Ing. Ciril Ogrin se je poročil z Nado Glavatovič.

Cestitamo!

Rodili so se:

Jožetu Lipovšku hčerka Bernarda, Albertu Poslu sin Peter.

Cestitamo!

Papirnica Vevče

Prišli:

Mitja Tomažin — pripravnik

Odšli:

Alojz Grm, lastna odpoved
Hasib Hozdič — izključen iz delovne skupnosti

Jovo Stankovič — lastna odpoved
Alojz Kranjc — odšel v JLA

Poročili so se:

Salih Huskić z Asimo Hodžić

Ladislav Gorše z Anico Zrimšek
Cestitamo!

Rodili so se:

Jakobu Kondriču — sin Tomaž
Rafaelu Jakošu — hči Ivanka

Francu Jagru — hči Terezija

Cestitamo!

Tovarna celuloze Medvode

V mesecu februarju so se zaposlili:
Dušan Stojanovič — razkladalec surovin

Frančiška Erjavec — pripravnik v komercialni službi

Petar Vukanovič — nakladalec za manja

Ciril Jenko — razkladalec surovin

V mesecu februarju je odšel:
Stjepan Fic — nakladalec žamanja — prekinitev poskusnega dela

NAŠE DELO

Glasilo delovnih kolektivov Združenih papirnic Ljubljana in Papirnice Količevo. — Izdajata njuna delavska sveta — Izhaja vsak mesec — Odgovorni urednik Stane Robida — Uredniški odbor: Marjan Cerne, Janez Gašperin, ing. Janez Hribar, Jože Lejko, Ljubo Milič, Tone Novak, Andrej Pirkmaier. Tehnični urednik Danilo Domajnko (Delavska enotnost) — Tiska tiskarna »Toneta Tomšiča« v Ljubljani.